

UNIVERZITA PARDUBICE

FAKULTA EKONOMICKO-SPRÁVNÍ

DIPLOMOVÁ PRÁCE

2024

Anna Plesarová

Univerzita Pardubice
Fakulta ekonomicko-správní

Protikorupční politika v ČR
Diplomová práce

2024

Anna Plesarová

Univerzita Pardubice
Fakulta ekonomicko-správní
Akademický rok: 2023/2024

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: **Bc. Anna Plesarová**
Osobní číslo: **E21022**
Studijní program: **N0488A050001 Hospodářská politika a veřejná správa**
Specializace: **Ekonomika veřejného sektoru**
Téma práce: **Protikorupční politika v ČR**
Zadávací katedra: **Ústav ekonomických věd**

Zásady pro vypracování

Cílem práce je analýza vládní protikorupční politiky v období od vstupu České republiky do EU. Součástí práce bude i zhodnocení účinnosti jednotlivých nástrojů protikorupční politiky a to s využitím dostupných empirických a statistických dat, analýza korupčního prostředí a deskripce prokázaných korupčních kauz. Získané poznatky student dovede k závěrům v kontextu postavení české ekonomiky v EU v dané oblasti.

Osnova:

- Vymezení problematiky korupce.
- Protikorupční politika v ČR.
- Zhodnocení účinnosti protikorupční politiky v ČR.
- Vyhodnocení výsledků a formulace závěrů.

Rozsah pracovní zprávy: cca 50 stran
Rozsah grafických prací: –
Forma zpracování diplomové práce: tištěná/elektronická

Seznam doporučené literatury:

DANČÁK, Břetislav, Vít HLOUŠEK a Vojtěch ŠIMÍČEK. Korupce: projevy a potírání v České republice a Evropské unii. Brno: Masarykova univerzita, Mezinárodní politologický ústav, 2006. Sbomíky, sv. 28. ISBN 80-210-4062-9.

CHMELÍK, Jan a Zdeněk TOMICA. Korupce a úplatkářství. Praha: Linde Praha, 2011. ISBN 978-80-7201-853-6.

SAMPFORD, Charles, Arthur SHACKLOCK a Camel CONNORS. Measuring Corruption. 2. Hampshire: Ashgate Publishing Limited, 2006. ISBN 0-7546-2405-6.

ŠTIČKA, Michal. Korupce a protikorupční politika ve veřejné správě. Praha: Transparency International Česká republika, 2008. ISBN 978-80-87123-04-1.

VOLEJNÍKOVÁ, Jolana. Korupce v ekonomické teorii a praxi. Praha: Profess Consulting, c2007. Cesta k finanční svobodě. ISBN 978-80-7259-055-1.

Vedoucí diplomové práce: doc. Ing. Jolana Volejníková, Ph.D.
Ústav ekonomických věd

Datum zadání diplomové práce: 1. září 2023
Termín odevzdání diplomové práce: 30. dubna 2024

prof. Ing. Jan Stejskal, Ph.D. v.r.
děkan

L.S.

doc. Ing. Romana Provozničková, Ph.D. v.r.
garant studijního programu

V Pardubicích dne 1. září 2023

Prohlašuji:

Práci s názvem Protikorupční politika v ČR jsem vypracovala samostatně. Veškeré literární prameny a informace, které jsem v práci využila, jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

Byla jsem seznámena s tím, že se na moji práci vztahují práva a povinnosti vyplývající ze zákona č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), ve znění pozdějších předpisů, zejména se skutečností, že Univerzita Pardubice má právo na uzavření licenční smlouvy o užití této práce jako školního díla podle § 60 odst. 1 autorského zákona, a s tím, že pokud dojde k užití této práce mnou nebo bude poskytnuta licence o užití jinému subjektu, je Univerzita Pardubice oprávněna ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložila, a to podle okolností až do jejich skutečné výše.

Beru na vědomí, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů, a směrnicí Univerzity Pardubice č. 7/2019 Pravidla pro odevzdávání, zveřejňování a formální úpravu závěrečných prací, ve znění pozdějších dodatků, bude práce zveřejněna prostřednictvím Digitální knihovny Univerzity Pardubice.

V Pardubicích dne 30. 4. 2024

Anna Plesarová, v. r.

PODĚKOVÁNÍ

Ráda bych poděkovala doc. Ing. Jolaně Volejníkové, Ph.D., které mi byla velice nápomocná při tvorbě této práce. Umožnila mi dostatečné množství konzultací a vždy mě vlídně přijala.

ANOTACE

Diplomová práce se zaměřuje na analýzu a zhodnocení vládní protikorupční politiky v České republice v období od vstupu do Evropské unie. Práce je strukturována do pěti kapitol, které postupně zpracovávají problematiku korupce, protikorupční politiku v ČR, zhodnocení situace v zemi, závislosti mezi indexem vnímání korupce a dalšími faktory a závěrečné shrnutí.

KLÍČOVÁ SLOVA

Korupce, Protikorupční politika, Vládní protikorupční politika

TITLE

Anti-corruption policy in the Czech Republic

ANNOTATION

The thesis focuses on the analysis and evaluation of the governmental anti-corruption policy in the Czech Republic since the accession to the European Union. The thesis is structured into five chapters, which gradually elaborate the issues of corruption, anti-corruption policy in the Czech Republic, an assessment of the situation in the country, the relationship between the corruption perception index and other factors and a final summary.

KEYWORDS

Corruption, Anti-corruption policy, Government anti-corruption policy

OBSAH

ÚVOD	12
1. Korupce	14
1.1. Druhy a formy korupce	19
1.2. Příčiny korupce	21
1.3. Dopady korupce	23
2. Protikorupční politika.....	27
2.1. Protikorupční politika v České republice	29
2.1.1. Protikorupční politika od rok 1999 do roku 2014	30
2.1.2. Vláda Bohuslava Sobotky (29. 1. 2014 – 13. 12. 2017).....	32
2.1.3. Vláda Andreje Babiše (13. 12. 2017 – 17. 12. 2021).....	48
2.1.4. Vláda Petra Fialy (17. 12. 2021 – dodnes).....	63
3. Posouzení stavu korupce v České republice.....	68
3.1. Metodika.....	68
3.2. Policejní statistiky	71
3.3. Výzkum veřejného mínění v podobě Eurobarometru	73
3.4. Index Rule of Law	77
3.5. Index vnímání korupce (CPI).....	84
3.6. Deskripce korupční kauzy	86
4. Závislosti mezi sledovanými ukazateli.....	91
4.1. Metodika.....	91
4.2. Korelace mezi Indexem Rule of Law a indexem vnímání korupce	91
4.3. Korelace mezi indexem vnímání korupce (CPI) a hrubým domácím produktem (HDP) 93	
4.4. Korelace mezi indexem vnímání korupce (CPI) a položkami státního rozpočtu.....	94
5. Shrnutí	97
5.1. Česká republika před a během vstupu do EU	97
5.2. Česká republika po vstupu do EU	99
5.3. Česká republika – aktuální stav.....	103
5.4. Budoucnost České republiky.....	104
5. ZÁVĚR.....	107
POUŽITÁ LITERATURA.....	110

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1 Přehled úkolů zahrnutých do akčních plánů za roky 2015, 2016, 2017 v první části Výkonná a nezávislá exekutiva za Sobotkovy vlády	33
Tabulka 2 Zařazení úkolů z první části Výkonná a nezávislá exekutiva akčních plánů za roky 2015, 2016 a 2017 do věcných okruhů za Sobotkovy vlády.....	36
Tabulka 3 Přehled úkolů zahrnutých do akčních plánů za roky 2015, 2016, 2017 v druhé části Transparentnost a otevřený přístup k informacím za Sobotkovy vlády.....	36
Tabulka 4 Zařazení úkolů z druhé části Transparentnost a otevřený přístup k informacím akčních plánů za roky 2015, 2016 a 2017 do věcných okruhů za Sobotkovy vlády.....	40
Tabulka 5 Přehled úkolů zahrnutých do akčních plánů za roky 2015, 2016, 2017 v třetí části Hospodárné nakládání s majetkem státu za Sobotkovy vlády	41
Tabulka 6 Zařazení úkolů z třetí části Hospodárné nakládání se státním majetkem akčních plánů za roky 2015, 2016 a 2017 do věcných okruhů za Sobotkovy vlády	44
Tabulka 7 Přehled úkolů zahrnutých do akčních plánů za roky 2015, 2016, 2017 v čtvrté části Rozvoj občanské společnosti za Sobotkovy vlády.....	44
Tabulka 8 Zařazení úkolů ze čtvrté části Rozvoj občanské společnosti akčních plánů za roky 2015, 2016 a 2017 do věcných okruhů za Sobotkovy vlády.....	47
Tabulka 9 Přehled úkolů zahrnutých do akčních plánů za roky 2018, 2019, 2020 a 2021 v první části výkonná a nezávislá exekutiva za Babišovi vlády	48
Tabulka 11 Zařazení úkolů z první části Výkonná a nezávislá exekutiva akčních plánů za roky 2018, 2019, 2020 a 2021 do věcných okruhů za Babišovi vlády.....	52
Tabulka 12 Přehled úkolů zahrnutých do akčních plánů za roky 2018, 2019, 2020 a 2021 v druhé části Transparentnost a otevřený přístup k informacím za Babišovi vlády.....	53
Tabulka 13 Zařazení úkolů z druhé části Transparentnost a otevřený přístup k informacím akčních plánů za roky 2018, 2019, 2020 a 2021 do věcných okruhů za Babišovi vlády.....	56
Tabulka 14 Přehled úkolů zahrnutých do akčních plánů za roky 2018, 2019, 2020 a 2021 v třetí části Hospodárné nakládání s majetkem státu za Babišovi vlády.....	56
Tabulka 15 Zařazení úkolů z třetí části Hospodárné nakládání s majetkem státu akčních plánů za roky 2018, 2019, 2020 a 2021 do věcných okruhů za Babišovi vlády	60
Tabulka 16 Přehled úkolů zahrnutých do akčních plánů za roky 2018, 2019, 2020 a 2021 ve čtvrté části Rozvoj občanské společnosti za Babišovi vlády	61
Tabulka 17 Zařazení úkolů z čtvrté části Rozvoj občanské společnosti akčních plánů za roky 2018, 2019, 2020 a 2021 do věcných okruhů za Babišovi vlády.....	62
Tabulka 18 Přehled úkolů zahrnutých v akčních plánech za roky 2023 a 2024 v první části Výkonná a nezávislá exekutiva za Fialovy vlády	64
Tabulka 19 Přehled úkolů zahrnutých v akčních plánech za roky 2023 a 2024 v druhé Transparentnost a otevřený přístup k informacím za Fialovy vlády	65
Tabulka 20 Přehled úkolů zahrnutých v akčních plánech za roky 2023 a 2024 v třetí části Hospodárné nakládání s majetkem státu za Fialovy vlády	65
Tabulka 21 Přehled úkolů zahrnutých v akčních plánech za roky 2023 a 2024 ve čtvrté části Rozvoj občanské společnosti za Fialovy vlády.....	66
Tabulka 22 Přehled trestných korupčních činů definovaných dle Policie ČR.....	71
Tabulka 23 Počet registrovaných korupčních trestných činů na území ČR od roku 2014 do roku 2023.....	72
Tabulka 24 Průměrné procentní vyjádření odpovědí na otázku Eurobarometru: Do jaké míry je podle vás problém korupce v (Naší zemi) rozšířený?	75

Tabulka 25 Vývoj indexu vnímání korupce (CPI) od roku 2014 do roku 2023 v zemích Visegrádské skupiny	86
Tabulka 26 Korelace mezi indexem absence korupce a indexem vnímání korupce (CPI) od roku 2014 do roku 2023	92
Tabulka 27 Korelace mezi indexem vnímání korupce a hrubým domácím produktem od roku 2014 až do roku 2023	94
Tabulka 28 Korelace mezi vybranými ukazateli a indexem vnímání korupce od roku 2014 do roku 2023.....	95
Tabulka 29 SWOT analýza v roce vstupu ČR do EU z pohledu vlády ČR	97
Tabulka 30 Vývoj indexu vnímání korupce od roku 2003 do roku 2023 pro ČR.....	99
Tabulka 31 Porovnání přijatých norem mezi Sobotkovou vládou a vládou Babiše	101
Tabulka 32 Přehled vlád a jejich vládních protikorupčních dokumentů v ČR od roku 1999 do roku 2023.....	102
Tabulka 33 SWOT analýza po 20 letech v EU z pohledu vlády ČR	105

SEZNAM OBRÁZKŮ A GRAFŮ

Obrázek 1 Vývoj celkového indexu Rule of Law od roku 2014 do roku 2023 v zemích Visegrádské skupiny	78
Obrázek 2 Vývoj indexu absence korupce od roku 2014 do roku 2023 v zemích Visegrádské skupiny	79
Obrázek 3 Vývoj Indexu „Státní úředníci ve výkonné moce nezneužívají ve veřejné funkci k soukromému prospěchu“ od roku 2014 do roku 2023 v zemích Visegrádské skupiny	80
Obrázek 4 Vývoj Indexu „Státní úředníci v soudnictví nezneužívají veřejné funkce k soukromému prospěchu“ od roku 2014 do roku 2023	81
Obrázek 5 Vývoj Indexu „Státní úředníci v policii a armádě nezneužívají veřejné funkce k soukromému prospěchu“ od roku 2014 do roku 2023	82
Obrázek 6 Vývoj Indexu „Státní úředníci v zákonodárné sféře nezneužívají veřejné funkce k soukromému prospěchu“ od roku 2014 do roku 2023	83
Obrázek 7 Vývoj indexu vnímání korupce (CPI) od roku 2014 do roku 2023 v zemích Visegrádské skupiny	85
Obrázek 8 Korelace mezi indexem Rule of Law a indexem vnímání korupce (CPI) od roku 2014 do roku 2023.....	92

SEZNAM ZKRATEK

Česká republika	ČR
Evropská unie	EU
Hodnocení dopadů korupce	CIA
Hodnocení dopadů regulace	RIA
Index vnímání korupce	CPI
Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj	OECD
Partnerství pro otevřené vládnutí	OGP
Resortní interní protikorupční program	RIPP
Skupina států proti korupci	GRECO
Transparency International	TI
Úmluva Organizace spojených národů	UNCAC

ÚVOD

Tato práce nese název Protikorupční politika v České republice. V průběhu mého studia na vysoké škole jsem se již několikrát s pojmem korupce setkala, avšak nikdy jsem neměla možnost zkoumat tuto problematiku hlouběji, zejména co se týče protikorupční politiky v České republice. Rozhodnutím vybrat si toto téma jsem chtěla získat hlubší vhled do fungování protikorupční politiky a lépe porozumět současné situaci v České republice v této oblasti.

Cílem této práce je analýza vládní protikorupční politiky v období od vstupu České republiky do EU (1. 5. 2004) do současnosti. Součástí práce bude i zhodnocení účinnosti jednotlivých nástrojů protikorupční politiky, a to s využitím dostupných empirických a statistických dat, analýza korupčního prostředí a deskripce prokázaných korupčních kauz. Získané poznatky budou dovedeny k závěrům v kontextu postavení české ekonomiky v EU v dané oblasti.

V úvodní části bude představen pojem korupce. Jelikož se jedná o komplexní pojem bude představen formou výčtu definic pojmu. Dále budou představeny formy a druhy korupce z důvodu poskytnutí uceleného pohledu na tento jev. Korupce vzniká ve společnosti z různých příčin. Tyto příčiny budou uvedeny spolu s dopady korupce.

V navazující části bude přiblížena protikorupční politika. Nejprve bude vysvětlen její teoretický základ a následně bude politika začleněna do prostředí České republiky. Tato část bude rozdělena do období podle vládních strategických plánů v boji proti korupci. Práce zaměří na poslední tři vlády a bude učiněno zhodnocení naplňování úkolů uvedených v akčních plánech, které jsou sestavovány na každý jednotlivý rok.

V další části bude již představena situace ohledně korupce, která panuje v České republice. Budou představeny různé metody, jak korupci změřit. Tyto metody vyhodnotí stav korupce nejenom v České republice, ale také ve státech takzvané Visegrádské čtyřky, kam patří kromě České republiky, Maďarsko, Polsko a Slovensko. V této kapitole budou použity tyto mezinárodní ukazatelé, index vnímání korupce a index Rule of Law. Tyto indexy slouží k hodnocení stavu korupce a jejího právního prostředí v jednotlivých zemích, což umožňuje porovnatelnost mezi vybranými zeměmi.

V návaznosti na index vnímání korupce budou identifikovány faktory, které by mohly daný index ovlivnit. Z nich byl vybrán hrubý domácí produkt a položky státního rozpočtu. Mezi faktory je zařazen také index Rule of Law, který je jedním ze zdrojových dat pro index vnímání korupce. Pomocí korelace bude vyhodnocena jeho důležitost. Mezi faktory, které ovlivňuje

index vnímání korupce, jsou také zařazovány korupční kauzy. V dané části bude představena jedna z korupčních kauz, která se odehrála na území České republiky.

V poslední části práce je provedeno shrnutí získaných poznatků z předchozích částí. Za pomoci SWOT analýzy bude představena situace protikorupční politiky v období vstupu České republiky do Evropské unie. Tato analýza poskytuje pohled na silné, ale i slabé stránky, příležitosti a hrozby v této oblasti v daném historickém kontextu. Následně budou vyhodnoceny změny indexu vnímání korupce a bude poskytnuto možné vysvětlení těchto změn.

V závěru bude představena aktuální situace v oblasti protikorupční politiky v České republice. Bude vytvořena SWOT analýza, která by mohla sloužit jako inspirace pro současnou či budoucí vládu. Tato analýza poskytne podklad pro případné zlepšení protikorupční politiky nebo identifikaci hrozeb, které mohou nastat v procesu zlepšování dané politiky v ČR.

1. Korupce

Korupce je jedním z nejaktuálnějších problémů společnosti a zasahuje do všech jejích úrovní a sfér. (Dančák, 2006) Neexistuje země, kde by se korupce nevyskytovala. Objevuje se v zemích rozvinutých i rozvojových, ve veřejném sektoru i v soukromém, rovněž v neziskových i charitativních organizacích. (Rajivan, 2009; Myint, 2000) Pojem korupce se stále častěji vyskytuje nejenom v politickém prostředí, nýbrž také v odborných člancích a rozhovorech. Korupce vzniká z různých příčin a má různorodý dopad na danou společnost. Z těchto důvodů je korupce komplexní a mnohostranný jev nabývající různých podob a funkcí. (Andvig a Fjeldstat, 2001)

Pojem korupce má původ v latině a může být volně překládán jako následek zlomu. (Volejníková, 2007) Tento následek zapříčiňuje změnu stanovisek, pravidel a přesvědčení. (Štička, 2008) Poněvadž korupce zasahuje do mnoha okruhů poznání, je na ni nazíráno různými pohledy a neexistuje proto žádná ucelená definice. Diplomová práce představí výčet definic pro lepší porozumění pojmu.

Nejrozšířenějším vymezením pojmu se stala definice autora Joseph Nye, který korupci vysvětluje jako „*chování, které se odchyluje od formálních povinností veřejné role (volitelné nebo jmenovací) kvůli soukromým (osobním, blízkým rodinným, soukromým skupinám) bohatstvím nebo ziskům postavení*“. (Dančák, 2006) Podle Transparency International (TI) „*Korupci lze definovat jako zneužití svěřených pravomocí za účelem získání nezaslouženého osobního (soukromého) prospěchu*.“ (Štička, 2008) Světová banka korupci definuje obdobně, a to jako „*nelegitimní použití veřejné (vládní) moci ve prospěch osobního zájmu*“. (Noshadha, 2018) Rose-Ackermanová ve své knize i Asijská rozvojová banka nahlížejí na korupci jako na chování úředníků ve veřejném i soukromém sektoru, kdy úředníci zneužívají svého postavení a chtějí obohatit sebe nebo své blízké. (Štička, 2008; Chmelík, 2011) Svým chováním se odchylují od svých povinností, které musejí zastávat v rámci výkonu své práce. Důvodem k tomuto jednání je, jak již bylo zmíněno, obohacení sebe nebo někoho z blízkého okolí. Tímto chováním může být i vybidnutí druhého k tomuto chování.

Jelikož korupce jako taková nemá ukotvení v českém právním řádu, je mylně zaměňována s pojmem úplatkářství. Zde jeden subjekt poskytne určitou sumu či jinou odměnu druhé osobě za určitou formu výhody, která není v souladu s psanými či nepsanými normami. Toto chování bývá označováno jako definice korupce v užším slova smyslu. Je tedy patrné, že na korupci se nelze dívat jen z tohoto pohledu, ale také k ní náleží další způsoby chování

jako je klientelismu, nepotismus a prodej pozic. (Volejníková, 2007) Uvedené způsoby chování jsou nejzávažnější formy korupce. Klientelismus, nepotismus a prodej pozic lze sumarizovat jako zvýhodnění určitého souboru lidí, kteří pracují jako osoby veřejně činné. Z těchto vztahů plynou výhody, které nemají většinou podobu peněžní částky, ale spíše formu prestiže či jiných nemajetkových benefitů. Výhody, které z tohoto chování plynou, jsou pobírány až s určitým časovým posunem. To je jeden z důvodů, proč není snadné korupci odhalit v jejích začátcích. Okamžitě nejsou její dopady vždy zřejmé, ale když se s ní nezaobíráme, zákonitě expanduje a nastane nedůvěra v celé struktuře společnosti. (Štička, 2008)

Důvodem pro šíření korupce je konkurence, která se rozšiřuje mezi úředníky i mezi spotřebiteli. O maximalizaci zisků usilují obě skupiny a zároveň chtějí minimalizovat své náklady. Toto snažení je legitimní, avšak použité prostředky už ne. Přitom konkurenční subjekty musí brát zřetel na vynaložené náklady i potenciální zisk proto, aby se investice stále vyplatila. Tímto způsobem využívají tržní principy a návratnost investic. (Dančák, 2006) V obecnějším kontextu lze účast v korupčním vztahu charakterizovat jako etický a morální propad jednotlivců. Schopnost instituce potlačovat a bránit se korupci je ukazatelem kvality vnitřní kultury celého institucionálního systému a odvozených norem chování daných institucí. (Dančák, 2006) Existence korupce tedy může narušit nejen tyto instituce, ale i celou tržní ekonomiku. Může se dotknout i vnitřní a vnější bezpečnosti daného státu. Dá se podotknout, že korupce narušuje rovnováhu trhu a ovlivňuje strukturu společnosti. Těmito dopady se bude diplomová práce zabírat v následující podkapitole.

Klientelismus jako forma korupce je založen na nerovnosti zúčastněných stran. (Dančák, 2006) Vztah mezi klientem a osobou pověřenou je osobní a běžně se v něm promítají emoce ve formě věrnosti, oddanosti a důvěry. Tento vztah potvrzuje, že alokace statků není řízena objektivními pravidly trhu, ale spíše osobními vazbami, protekcemi a známými lidmi. Nepotismus vychází z latinského slova nepos, které je překládáno jako vnuk. (Růžička, 2006) Vysvětluje se jako způsob aplikace efektu vlivného jedince na společnost za pomoci dosazování do významných funkcí svých příbuzných či oblíbenců. Prodejem pozic je vysvětlována situace, kdy dochází k předání úplatku, na základě kterého je potom daný kandidát vybrán na danou pozici bez spravedlivého výběru. (Růžička, 2006) Tento výběr činí zpravidla významně postavený jedinec, který má vliv na personální rozhodnutí. (Růžička, 2006) Když je kandidát již nespravedlivě vybrán, je od něho vyžadována další součinnost a je očekávám jistý způsob chování k danému vlivnému jedinci.

Nejzávažnější formou je okamžik, když se klientelismus, nepotismus a prodej pozic spojí dohromady a formuje se takzvané prostředí korupčního spojenectví vlivných jedinců. Tento stav, kdy jde decentralizovaná síla do rukou soukromých subjektů, se nazývá state capture. (Volejníková, 2007) Postupem času se z tajné koordinace stane korupční systém, kde je uplatňováno pravidlo známosti před schopnostmi. Dané symbiotické prostředí z tajných dohod a vztahů vytváří z jednotlivců elity, které si navzájem poskytují ochranu. Klientelismus, nepotismus a prodej pozic jako formy chování, jak uvádí Volejníková (2007), pomáhají vysvětlit korupci v širším slova smyslu.

V právním řádu České republiky (ČR) je ukotveno více skutkových podstat trestných činů týkající se korupce než jenom úplatkářství. (Ministerstvo vnitra, 2020) Jelikož je korupce pojímána jako negativní záležitost převážně ve veřejném sektoru, konkrétně ve veřejné správě, jde hlavně o tyto trestné činy úředních osob: „*Zneužití pravomoci úřední osoby, maření úkolů úřední osoby z nedbalosti, neoprávněné nakládání s osobními údaji, zneužití informace a postavení v obchodních styku, sjednání výhody při zadávání veřejné zakázky, při veřejné soutěži a veřejné dražbě, pletichy při zadávání veřejné zakázky a při veřejné soutěži, pletichy při veřejné dražbě.*“ (Ministerstvo vnitra, 2020) Korupční chování je upraveno také v dalších navazujících zákonem a úmluvách: Občanský zákoník, Obchodní zákoník, Zákon o veřejných zakázkách, Občanskoprávní úmluva o korupci a Trestněprávní úmluva o korupci. (Dančák, 2006) O zakotvení politiky korupce a její potírání bude práce dále pojednávat v následující kapitole.

Jak již bylo zmíněno korupce zasahuje do mnoha problematik a lze se na ní dívat z mnoha pohledů. Existují tři základní perspektivy korupce, které jsou odvislé od oblasti, do které má daná korupce dopady, a to ekonomická, sociální a politická. Těmto dopadům bude věnována následující podkapitola. V návaznosti na zmíněné 3 základní perspektivy, jak na korupci lze nahlížet, používá se podle Friče k definování korupce čtyři rozlišná hlediska: (Chmelík, 2011)

1. Korupce jako deviantní chování
2. Korupce jako patologické chování
3. Korupce jako prostředek maximalizující zisk
4. Korupce jako sociální problém

Korupce jako deviantní chování se odchyluje od společenských nebo skupinových norem a zároveň dochází k využití kompetencí osobou působící ve veřejných funkcích. Toto využití většinou vede k dosažení výhod nebo zisku sobě samému nebo napojenému okolí. Společenskými a skupinovými normami se běžně myslí zákonné předpisy, morálka, zvyklosti apod. (Chmelík, 2011) Zákonné normy postihují pouze korupci jako trestní čin, avšak chápání korupce má mnohem širší pojetí, toliko co upravují zákonné normy jednotlivých států.

Korupce jako patologické chování navazuje na výše uvedené definice, která korupci vidí jako chování určitého člověka, jenž je obdařený pravomocemi. Toto jeho chování je protiprávně ovlivňováno skrze peněžní či jiné prostředky k dosažení výhody pro toho, který dané chování ovlivňuje. (Chmelík, 2011) Zde se posuzuje dopad chování jako poškození veřejnosti spolu s jejími zájmy, proto dané chování označují odborníci za patologické. (Chmelík, 2011) Z daného úhlu pohledu se jedná o veřejnou záležitost, proti níž by měla veřejnost bojovat jako celek. Korupčním chováním je tedy takové chování, které poškozuje veřejný zájem. Definice veřejného zájmu má však obdobný problém jako je problém s definicí korupce.

Korupce jako prostředek maximalizující zisk, též tzv. tržní korupce, se vyskytuje v případě, že úředník vnímá svůj úřad jako společnost v tržním prostředí, kdy pro tuto společnost chce maximalizovat zisk. Při této situaci už úředník nehledí na společenské dobro a na jeho etické chování. (Chmelík, 2011)

Korupce jako sociální problém má předpoklad, že skrze její velmi hluboké dopady do společnosti může ovlivnit veřejné mínění. Aby dosáhla tohoto ovlivnění, jsou využívány určitá pravidla hry, kterými je podporováno tzv. korupční klima. (Chmelík, 2011) Korupční klima lze interpretovat jako soubor nepsaných pravidel, kde pro danou společnost se poskytování a přijímání úplatku může stát běžnou a zdánlivě akceptovatelnou normou, která je považována touto praxí za běžnou a přijatelnou. (Chmelík, 2011) Korupční klima disponuje dvěma efekty. Jeden efekt působí vně se záměrem změnit veřejné mínění. Druhý efekt působící dovnitř daný korupční mikrosystém posiluje. Korupční klima má podobu začarovaného kruhu, který je tvořen prvky korupčního systému. Začíná to utajovaným korupčním jednáním, které časem přeroste ve známost, ke které se přistupuje jako k veřejnému tajemství. (Chmelík, 2011) Této známosti chce stát zabránit ve formě boje proti korupci, jenže tento boj bývá neúčinný z důvodu neodhalení korupce, a tudíž nedojde k potrestání daných aktérů. (Chmelík, 2011) Utajená korupce poté přesvědčuje společnost o beztrestnosti korupce, a tím je nadále posilováno korupční klima. Jelikož se stává v této situaci korupce legální, formuje se prostor pro konání dalšího korupčního skutku.

Aby se korupce stala sociálním problémem, také přispívá vžitý teorém, že každý je úplatný, jen je nutné nalézt výši daného úplatku. (Chmelík, 2011) Každý jedinec ve vlastním zájmu nebo svého okolí má snahu o možnost získat výhodu, popřípadě prospěch. Touha po prospěchu není z hlediska sociální psychologie nic atypického, naopak je to chování, které je zcela vžitě v každém člověku. Tento vžitý vzorec je jeden z důvodů, kvůli kterému nelze korupci zcela eliminovat, ale je nutné se jí snažit aspoň minimalizovat. (Dančák, 2006)

Když se pokusíme zahrnout všechny prvky a stránky do definice korupce, bude tato definice univerzálním vymezením a bude těžce aplikovatelná v právním prostředí. V případě příliš podrobného vymezení postupně vymizí celá řada závadných jednání. (Dančák, 2006) Proto není účelné ani možné definovat korupci exaktně se všemi jejími jednáními. (Chmelík, 2011) Je zapotřebí definovat korupci mnohem obecněji. Jedna z možných obecně akceptovatelných definic, která se nabízí, je na základě několika primárních atributů korupčního chování. Výchozí definice je odvozená od korupčního vztahu a jejich znaků. Vztah je založený na dvou činitelích, jeden vystupuje jako přijímač úplatku (korumpovaný) a druhý jako poskytovatel daného úplatku (korumpující). Hlavními znaky tohoto vztahu jsou:

- *„směnný vztah, přinášející oběma stranám výhodu*
- *souvislost s obstaráním věci obecného nebo institucionálního zájmu*
- *korumpovaný subjekt disponující určitým postavením, pravomocí*
- *jednání proti dobrým mravům“ (Chmelík, 2011)*

V korupčním vztahu, jak již bylo zmíněno, figurují dva hlavní aktéři, korumpovaný a korumpující. Třetím subjektem, který je zpravidla opomíjený, je subjekt poškozený. Tento subjekt nepobírá žádné výhody z tohoto vztahu, nýbrž je v této situaci tím, na kterého dopadají náklady korupčního vztahu. Tyto náklady mohou mít podobu *„dodatečných daní, vyšších cen a nižší životní úrovně, horší kvality či výrobní struktury statků a služeb apod“*. (Volejníková, 2007)

Na základě předešlého shrnutí problematiky definice korupce a uvedení společných znaků korupčního chování můžeme korupci definovat obecněji jako *„vztah dvou subjektů jednajících v rozporu s dobrými mravy, spočívající v nabídce, příslibu realizované výhody v něčí prospěch nebo akceptování takového požadavku za vyžádanou, nabídnutou nebo slíbenou odměnu.“* (Chmelík, 2011) Šlo by zde hovořit o definici korupce a nazírat na ní z více úhlů pohledu, ale to není cílem dané práce.

1.1. Druhy a formy korupce

Jak již bylo výše uvedeno, korupce může nabývat mnoha forem a podob. Existuje nepřehledné množství kritérií, podle nichž lze vytvářet typologie korupce. Mezi základní formy korupce se řadí úplatkářství, zpronevěra, podvod a vydírání, které se navzájem mohou překrývat mezi sebou. (Advig a Fjeldstat, 2001) Úplatek, často spojován s korupcí, má významnou roli v trestním zákoně ČR, kde je definován jako samostatný pojem úplatkářství. (Štička, 2008)

Jedno z možných rozlišení typologie korupce je z hlediska jejího rozsahu, a to na korupci malou a velkou, popřípadě již uvedený stav nazývaný jako state capture. Malá korupce prostupuje každodenním životem subjektů. (Dančák, 2006) Většinou se jedná o takzvanou administrativní korupci, kde subjekty chtějí využívat výhodu, kterou jsi zajistí formou úplatku. Do této formy korupce se zapojuje více subjektů pomocí menších úplatků. Je to již výše zmíněné úplatkářství, které je mylně pojímáno jako jediný druh korupce. (Volejníková, 2007) Tyto úplatky většinou nezajišťují velké výhody nýbrž jsou používány jako forma získání privilegií nebo urychlení procesů, které by jinak probíhaly pomaleji nebo s většími obtížemi. (Dančák, 2006; Volejníková, 2007)

Velká korupce ve společenském systému nemá takové zastoupení jako malá. Zároveň prospěch plynoucí z korupčního vztahu nabývá větší výhod například v podobě vysokých zisků. Do korupčních vztahů jsou zapojeny převážně vysoce postavení úředníci. Větší korupce přináší významný prospěch jak pro osoby provádějící korupci, tak i pro ty, kteří jsou korpumpováni. Jedná se zde o podoby již definovaných pojmů jako je klientelismus, nepotismus a prodej pozic, ale také korupce v souvislosti s veřejnými zdroji a zakázkami anebo také zločiny bílých límečků. (Štička, 2008; Volejníková, 2007; Dančák, 2006)

Další z dělení korupce může být podle oblasti, do které daná korupce zasahuje. Lze rozlišit korupci individuální, politickou, korupci ve veřejném či soukromém sektoru a další dle dané oblasti. Politická korupce bývá často označována jako zneužití veřejných zdrojů. (Advig a Fjeldstat, 2001) Toto označení je hlavně z důvodu, že veřejné funkce jsou často prováděny autoritou a možností ovlivňovat veřejné záležitosti či rozhodování ve prospěch jednotlivců nebo skupin. Tato kombinace moci a odpovědnosti veřejných úředníků a zaměstnanců dává korupci v tomto kontextu zvláštní váhu a důležitost. (Volejníková, 2007) Typickým znakem je zmanipulovat hospodářské vztahy s cílem získat neoprávněný vliv nebo prospěch. (Chmelík, 2011) Nejvíce náchylné v dané oblasti jsou zakázky jak veřejné, tak státní a také obchodování

s voličskými hlasy. (Chmelík, 2011) Korupce ve veřejném sektoru je spojena s využitím pravomocí a postavení veřejných činitelů.

V korupci v soukromém sektoru jsou ještě méně zřetelné hranice mezi přijatelným a nežádoucím chováním. (Dančák, 2006) V soukromém sektoru se usilují účastníci získat u ostatních přízeň za pomoci vlídného chování či dárkem. Není zcela patrné, co je bráno již za takzvané podplácení a co naopak za formu udržování dobrých vztahů mezi účastníky trhu. (Dančák, 2006) I když by se mohlo zdát, že korupce v soukromém sektoru nepředstavuje nebezpečí pro společnost, představuje společenské nebezpečí ve formě zkreslování hospodářské soutěže, narušení vztahu podnik a zaměstnanec, ekonomickou ztrátu podniků a v konečném důsledku i ochuzení spotřebitelů.

Hledisko struktury, ve které se vyskytuje korupce, rozděluje korupci ve vertikální a horizontální strukturu. Vertikální struktura ve společnosti zajišťuje velmi silnou hierarchii a suverenitou vedoucích pracovníků. Lze podotknout, že tyto vedoucí pracovníci udávají směr dané firmy a ostatní jsou na nich přímo či nepřímo závislí. Pokud takovýto vedoucí pracovník bude podporovat korupci či ji vyžadovat, budou muset jeho podřízení také takovou firemní kulturu dodržovat. (Dančák, 2006) Pokud danou firemní kulturu spojenou s korupcí nepřijmou, jsou ve většině případů vyvíjeny nátlaky k jejímu dodržování anebo jsou vytvořeny podmínky k odchodu daných podřízených. K takovému chování lze zabránit zmíněnou horizontální strukturou dané organizace, kde se vyskytuje korupce pouze zřídkakdy. Dochází k tomu hlavně proto, že kdokoli v organizaci může kontrolovat aktivity ostatních, jelikož jsou na stejné úrovni. (Dančák, 2006)

V korupčním vztahu lze rozlišit korupci jako snahu získat osobní prospěch a korupci jako snahu vyhnout se nákladům nebo nepříjemnostem. (Dančák, 2006) První typ korupce je motivován touhou po finančním zisku, výhodách nebo privilegiích, zatímco druhý typ se zaměřuje na minimalizaci potenciálních nákladů či rizik spojených s danou situací. Získat prospěch může jedinec například v podobě získání informací, úspěchu ve veřejně vyhlášené soutěži o danou zakázku nebo získání strategického zdroje. Korupce spojená s vyhýbáním se nákladům často zahrnuje porušování daňových zákonů, obejití právních předpisů nebo získávání výhodných rozhodnutí v soudních případech. (Dančák, 2006) Tento typ korupce je často spojen s pokusy o obcházení přísných regulačních mechanismů.

Nejenom při transformaci takovýchto regulačních mechanismů dochází k rozlišení korupce na legální a ilegální. Ilegální korupce je taková korupce, která přímo porušuje dané

právní normy státu. (Dančák, 2006) Zatímco legální korupce neporušuje přímo dané právní normy. Je to spíše znak nedokonalého právního rámce, který dále může rozšiřovat korupční klima, jak již bylo uvedeno v této práci. Právní normy jsou napsány tak, že je lze pojímat jako nedostatečné a nevysvětlující korupční chování a lze pomocí klíčků se takovými normám plně či zcela vyhnout.

Korupce je komplexní fenomén, který nelze chápat pouze jako jednotlivé incidenty, ale spíše jako systém, který může být podmíněn různými faktory a prostředími. (Volejníková, 2007) Rozličné typy korupce mohou existovat současně a mohou být vzájemně propojeny, vytvářejíce tak složitou strukturu. (Volejníková, 2007) Rozumění této struktury a faktorům, které na ni mohou mít vliv, je klíčové pro efektivní boj proti korupci a navrhování účinných protikorupčních politik.

1.2. Příčiny korupce

Porozumění příčinám korupce je klíčové pro efektivní boj proti ní a pro další navrhování protikorupčních opatření. Tato podkapitola se zaměřuje na identifikaci a analýzu hlavních faktorů a mechanismů, které přispívají k vzniku a šíření korupčních jevů. Přestože příčiny korupce mohou být komplexní a multifaktoriální, jejich porozumění je nezbytné pro formulaci strategií a politik zaměřených na snižování korupčního rizika a zvyšování integrity ve veřejném životě. (Štička, 2008)

Klitgaard uvádí korupční rovnici, která může být výchozím bodem k určení faktorů, které způsobují korupci. Podoba této rovnice je $C=R+D-A$. (Myint, 2000) Kde C udává korupci, R ekonomickou rentu, D diskreční pravomoci a A odpovědnost. Ekonomickou rentou se rozumí termín používaný k popisu nadměrných zisků nebo příjmů nad běžnou konkurenční úrovní. (Myint, 2000) Tato nadměrná částka přesahuje náklady nebo nároky na kompenzaci za faktory výroby, jako jsou práce, kapitál nebo půda. Ekonomická renta může vzniknout z různých důvodů, včetně monopolního postavení na trhu, neefektivního fungování trhu, výhodných smluvních podmínek nebo dokonce díky nedostatku určitého zdroje.

Diskreční pravomoci jsou takové pravomoci, které subjektu dávají vysokou míru svobody v rozhodování. (Myint, 2000) Tento termín je používán nejčastěji v rámci správního řízení při rozhodování správních orgánů. Tyto orgány mají pravomoc vykonávat určité úkoly dle vlastního uvážení, ale současně s dodržováním pravidel a daných norem.

Odpovědnost v daném kontextu souvisí s povinností jednotlivce či instituce nést důsledky svých činů, rozhodnutí nebo chování. (Myint, 2000) Ve veřejném sektoru odpovídá

povinnosti úředníků a politiků jednat v souladu s právními předpisy a veřejným zájmem a být připraveni nést důsledky svých činů, včetně sankcí za porušení zákona nebo etických norem. Odpovědnost je tak základním principem sociální soudržnosti a udržitelného rozvoje. (Myint, 2000) Rovnice tedy stanovuje, že čím větší bude příležitosti získat ekonomickou rentu, tím větší bude korupce, a to stejné s diskrečními pravomocemi. Naopak čím větší bude míra odpovědnosti, tím nízká bude korupce, proto je odpovědnost v rovnici se znamínkem mínus.

Rovnice poskytl základ, ze kterého lze čerpat při určení příčin korupce. (Myint, 2000) Při hlubším poznání a na základě již prezentovaných definic je korupce různorodá a její příčiny mohou zahrnovat širokou škálu faktorů, které korupci upevňují ve společnosti a pomáhají i jejímu šíření. V návaznosti na danou rovnici můžeme vymezit hlavní příčiny: nedostatečné právní rámce, slabá institucionální kontrola, nízká transparentnost, nízké mzdy ve veřejném sektoru, monopolní postavení a s tím spojená nedostatečná konkurence, společenské normy, politická nestabilita a omezená demokracie. (Myint, 2000)

Podle metodologie Lancastera a Montinola z roku 1997 se při výzkumu příčin korupce vychází ze 3 kroků: (Myint, 2000)

- Poskytnutí kauzálního vysvětlení
- Vývoj teoretických modelů
- Empirická verifikace

Prvním krokem metodologie Lancastera a Montinola je identifikace kauzálních vztahů mezi proměnnými a korupcí. (Andvig a Fjeldstat, 2000) To zahrnuje analýzu kovariance mezi různými faktory a případy korupce, což umožňuje identifikovat proměnné, které jsou statisticky významně spojeny s korupcí. (Andvig a Fjeldstat, 2000) Dále se provádí analýza korelace mezi těmito významnými proměnnými a mírou korupce, což poskytuje další poznatky o vztazích mezi jednotlivými faktory a korupcí. (Andvig a Fjeldstat, 2000)

Druhým krokem je vývoj teoretických modelů, které jsou formulovány na základě již zmíněných kauzálních vztahů. Tyto modely zkoumají rozdíly, které se vztahují ke kontextu daného výskytu korupce a jaký vliv tento kontext na výskyt má. Kontextem je myšleno například jestli je země politicky stabilní nebo jestli je v období ekonomického rozvoje nebo útlumu. (Andvig a Fjeldstat, 2000) Třetím krokem je empirická verifikace teoretických modelů sestavených ve druhém kroku. Ověření může proběhnout pomocí odhadu koeficientů na základě regresní analýzy a kvantifikací jednotlivých vlivů na korupci. Tento přístup

umožňuje postupné zkoumání příčin korupce a poskytuje podklad pro efektivní utváření protikorupčních politik a opatření. (Andvig a Fjeldstat, 2000)

Jelikož je těžké získat v korupci objektivní data, je třetí krok v některých situacích těžce proveditelný a tím dostávají předchozí dva kroky značnou důležitost. (Andvig a Fjeldstat, 2000) Získání objektivních dat v korupci je náročný úkol z důvodů, které již byly uvedeny. Korupce je komplexní pojem, který není přesně definovaný, a proto jeho podoby mohou být skryté. Další bariérou při měření je její nedostatečná viditelnost a s tím související problém, jak shodně měřit aspekty korupce. (Sampford, 2006) Další v řadě je už zmíněná obtíž, že korupce nemá jednu všeobecně uznávanou definici, což vede k různým metodologiím, jak danou korupci měřit a je pomalu nemožné dvě různé metodologie měření korupce srovnat mezi sebou. (Sampford, 2006) Mnoho případů korupce také zůstává neoznámeno, a to z více možných důvodů jako je strach z postihu, nedůvěra v institut oznamování nebo nezodpovědnost v nahlašování korupčních aktivit. Tento stav vede k podhodnocování korupce a k posilování povědomí, že korupce je běžná a akceptovatelná v dané společnosti. Nejvíce problematickým druhem korupce z pohledu měření je politická korupce. Je totiž zakořeněna v systému, který sestavuje protikorupční normy a které by měly dohlížet na dodržování těchto norem. (Sampford, 2006)

I když nepanuje shoda v definicích korupce, jsou určité organizace, které si dali za cíl porovnat úroveň korupce v rozličných státech pomocí indexů, které budou popsány v třetí kapitole.

1.3. Dopady korupce

Příčiny a dopady korupce jsou úzce propojeny a nelze je snadno oddělit, protože korupce je problém celého systému, který zahrnuje nejrůznější aspekty společnosti a ekonomiky. Příčiny korupce vytvářejí prostředí příznivé pro vznik a udržení korupčního jednání ve společnosti. (Noshadha, 2018) Naopak dopady korupce mohou dále toto korupční chování rozvíjet a také nadále udržovat. Z těchto důvodů je těžké učinit toho oddělení. Je sice možné identifikovat faktory zapříčiňující vznik korupce, ale je důležité pamatovat také na to, že samotné korupční jednání může vytvořit další korupční problémy a negativní důsledky a tím podpořit šíření korupce.

Korupce je závažným problémem s rozsáhlým a mnohostranným dopadem v různé podobě. (OECD, 2015) Její vliv se neomezuje pouze na jednu sféru, ale proniká do ekonomického, politického i sociálního života. Pohledy na korupci z hlediska dopadů se dělí

na funkční a dysfunkční. Empirické důkazy spíše dokládají situaci, že je korupce dysfunkční. (Andvig a Fjeldstat, 2000) Má totiž negativní dopad na celou řadu aspektů dané země.

Jak již bylo uvedeno, má korupce dopad na ekonomiku daného státu. Z ekonomického hlediska lze interpretovat ekonomické následky korupce jako případy selhání trhu v ekonomickém prostředí. Podle této teorie Volejníková (2007) ve své knize rozděluje ekonomické dopady na mikroekonomické, makroekonomické a mimoekonomické. Mikroekonomické dopady se týkají neefektivní alokace zdrojů a způsobují tržní neefektivitu. Makroekonomické dopady ovlivňují ekonomickou stabilitu státu a vztahuje se k hospodářskému vývoji daného státu. Mimoekonomické dopady se potýkají s problémem v podobě obecné spravedlnosti nebo spravedlnosti v rozdělení bohatství mezi občany. Dále se také potýká s aspekty, které ovlivňují politický a sociální život občanů.

V mikroekonomii lze vyvodit čtyři korupční příležitosti, které umožňují korupční chování s různými cíli. (Volejníková, 2007) Jednou z nich je státní vlastnictví omezených zdrojů, která představuje situaci, kdy vláda má kontrolu nad klíčovými přírodními nebo ekonomickými zdroji v zemi. Tyto zdroje mohou zahrnovat nerostné suroviny, jako jsou ropa, zemní plyn, uhlí, ale také vodu, lesy nebo strategické průmyslové odvětví. (Volejníková, 2007) Tento koncept státního vlastnictví omezených zdrojů má důležité dopady na ekonomiku a politiku dané země. Vláda, která kontroluje tyto zdroje, má možnost ovlivňovat jejich těžbu, distribuci a využití. Nedostatečné transparentnosti a řádná správa těchto zdrojů může vést ke korupci, nerovnosti a sociálním konfliktům.

Druhá korupční příležitost se naskýtá proto, že vláda má monopol na vládní rozhodnutí. (Volejníková, 2007) To je situace, kdy má daná vláda země absolutní moc a kontrolu nad všemi klíčovými rozhodnutími, které se týkají hospodářství, legislativy, politiky a veřejné správy. Vláda má často neomezené právo rozhodovat o veškerém společenském dění v zemi a tato rozhodnutí mohou mít omezující charakter. Vše může vést k nedostatečné konkurenci, omezení podnikatelského světa, zvýhodnění vybraných subjektů na úkor ostatních, a právě ke korupci. (Volejníková, 2007) Taková vláda může poskytnout příznivé podmínky pro umožnění korupce a zneužívání svěřených pravomocí, což dále negativně ovlivňuje hospodářský rozvoj, investice a efektivitu veřejných služeb.

Třetím případem může být existence asymetrických informací, která představuje situaci, kdy jedna strana disponuje rozsáhlejšími informacemi než strana druhá. (Volejníková, 2007) Daná situace umožňuje jedné straně vytěžit z nepoměru informací a získat výhodu nad stranou

druhou. Využije své převahy ke korupčním činům jako je například zneužití důvěry, což způsobuje deformaci trhu. (Volejníková, 2007) Deformace trhu vede k neefektivní alokaci zdrojů, snížené hospodářské výkonnosti a narušení důvěry v obchodní prostředí.

„*Možnost existence monopolní výsady korumpujícího*“ (Volejníková, 2007) představuje další z korupčních příležitostí. Je to případ, kdy subjekt má monopolní postavení na trhu nebo disponuje značným vlivem na určité odvětví či má vliv na rozhodování, které může využít k získání nekalých výhod. (Volejníková, 2007) Nedostatek konkurence snižuje tlak na dodržování etických a právních norem. Takové situace vytvářejí ideální podmínky pro vznik a udržení korupčního prostředí, kde korumpující subjekt může manipulovat trh a vytvářet nepřírozené výhody pro sebe na úkor ostatních aktérů. (Volejníková, 2007) Prevence monopolních výsad korumpujících subjektů vyžaduje posílení regulace, včetně antimonopolních opatření a transparentních pravidel pro hospodářskou soutěž. (Volejníková, 2007)

Makroekonomické dopady korupce mají významný vliv na hospodářský růst a rozvoj. Dokument OECD ukázal, že i když je těžké vyvodit přímou souvislost mezi korupcí a růstem HDP, korupce má prokazatelně negativní účinky, které mají dopad na hospodářský blahobyt a rozvojový potenciál země. (OECD, 2015) Empirické studie se pokoušely korelovat míru korupce s mírou růstu HDP dané země, přičemž analýzy ve většině případů ukazují na významný a negativní dopad korupce na růst.

Obecně může korupce způsobit pokles investic, pomalý ekonomický rozvoj, a nakonec nedosažení ekonomických cílů státu a snížení daňových příjmů státu a veřejné služby. (Noshadha, 2018) Hlavní politikou boje a reformy ekonomické korupce je vytváření protikorupčních organizací, zvyšování platů ve veřejném sektoru, snižování vládních aktivit v ekonomice, narůstající účetní a auditní nezávislost médií, nezávislost systému posuzování, spolupráce občanů ve veřejných aktivitách, decentralizace a změna kultury společnosti poskytováním nových zdravých kódů. (Noshadha, 2018) Tyto faktory mohou pomoci stabilizovat ekonomiku států a v konečném důsledku způsobit ekonomický růst a prosperitu.

Mimoekonomické dopady korupce oslabují důvěru občanů ve státní systém a vládu jako takovou. (Andvig a Fjeldstat, 2000; Štička, 2008) To zásadně ovlivňuje celou společnost. Vzniká napětí a konflikty, které ovlivňují společenskou soudržnost. Podplácení osob se svěřenými pravomocemi deformuje veřejný zájem společnosti a je upřednostňován soukromý zájem. Narušuje se důvěra v právní stát a vede to k vytváření špatně čitelných

struktur. Občané se nechtějí účastnit veřejného života, protože dopady zvyšují nerovnost mezi lidmi, narušují trh práce a prohlubují nedůvěru veřejnosti ve veřejné instituce.

Korupce je závažným problémem s komplexními dopady na společnost a ekonomiku. Její eliminace vyžaduje systematický a dlouhodobý přístup, který zahrnuje právní reformy, posílení institucionálních mechanismů a podporu transparentnosti a odpovědnosti ve veřejné správě. (OECD, 2015) Pouze prostřednictvím integrovaných opatření a společného úsilí mohou být zmírněny dopady korupce a dosaženo udržitelného rozvoje společnosti.

2. Protikorupční politika

Jak již bylo uvedeno a dokázáno v předchozí kapitole, korupce je jedním z problémů, které společnost oslabuje a narušuje její rovnováhu v každodenním životě. Korupce nepostihuje jenom jednotlivce, ale celé systémy a společnosti, proto je důležité se proti ní bránit všeobecně přijímanou protikorupční politikou. Tato politika má za cíl potlačit korupci a podpořit faktory, které korupci zmenšují, jako je transparentnost, odpovědné etické normy a podpora důvěry občanů v nadřízené instituce. (Štička, 2008)

Podle TI se mezi obecné předpoklady, které podmiňují úspěšnou protikorupční politiku, lze zařadit demokracii v daném státu v podobě svobodné volby, zřejmě definované normy odpovědnosti a kontroly dané země. Demokracie decentralizuje moc a tím přispívá k lepší kontrole činností, které by mohly vykazovat známky korupce. Další z předpokladů můžou být veřejná média, které jsou podporována a nejsou omezována. (Štička, 2008) Aby neexistovala zkorumpovaná média, je nutné vytvořit i v médiích etické standarty, které je potřeba dodržovat a vynucovat jejich dodržování. Třetím předpokladem pro úspěšnou politiku je samotná občanská společnost a její zapojení do veřejného života. (Štička, 2008) Může zastávat funkci státu v poskytování veřejných služeb, zastupovat stát v kontrole úkonů činěných státem nebo v jeho zastoupení.

Cílem je vytvořit protikorupční strategii, která obsahuje protikorupční nástroje pomáhající v boji proti korupci. Boj proti korupci se vysvětluje jako „*aktivní činnosti, jejímž cílem je pohyb určitého systému z jednoho bodu do druhého, přičemž mezi těmito body je rozdíl právě v rozsahu korupce ve fungování tohoto systému*“ (Štička, 2008). Protikorupční politika má základy jinak nazývané jako pilíře, které provádějí hlubší analýzu příčin korupce a odhalují její projevy. Druhým základním krokem je jak hledání efektivních preventivních opatření, tak i potírání již vzniklé korupce správně zvolenými protikorupčními nástroji. Posledním krokem je vyhodnocení zvolených nástrojů a jejich udržitelnost.

Jak bylo uvedeno v předchozí podkapitole (příčiny korupce), korupce je obtížně měřitelná. (Sampford, 2006) Při stanovení příčin korupce se používají různé indexy popsané v následující kapitole, které jsou určeny k identifikaci problémů. Na dané problémy jsou použity konkrétní nástroje, které se dělí na preventivní a represivní nebo také podle jejich charakteru na legislativní a organizační.

Preventivní nástroje protikorupční politiky podle TI mají za cíl zamezit vzniku korupce ještě předtím, než začala. Prvním z nástrojů preventivního charakteru je transparentnost, která

napomáhá k čitelnosti a otevřenosti veřejných procesů a rozhodování. Spolu s transparentním chováním je zapotřebí nastavit etické standardy, které vymezují pravidla přijatelného chování a jsou morálním kompasem. Jsou jimi také výše zmíněná nezávislá média a občanská participace. Dále také například průhledné veřejné zakázky, nezávislá exekutiva a ochrana whistleblowerů.

Represivní nástroje mají za cíl potrestat korupční činy a pokusit se o odstranění korupčních praktik. Jsou to tedy správně zvolené a vymezené právní předpisy, účinné soudnictví a vyšetřovací orgány, ale také správná transparentní kontrola. (Štička, 2008) Rozdělení na preventivní a represivní nástroje není zcela jednoznačné, některé nástroje mohou mít dvojí charakter. Toto rozlišení je spíše o tom, kdy dané nástroje působí, zda před korupcí nebo až následně po ní.

Na mezinárodní úrovni se podle dokumentu vydaném Úřadem vlády ČR do boje proti korupci zapojují různí aktéři, kteří přinášejí své zkušenosti, hodnocení a doporučení jednotlivým státům. V boji s korupcí je jedním z hlavních aktérů v této oblasti Evropská unie (EU), která monitoruje plnění těchto cílů členskými státy. Každoročně hodnotí členské státy a vydává doporučení týkající se opatření v boji proti korupci.

Dalším důležitým partnerem je EPAC/EACN, evropská síť proti korupci, která slouží jako platforma pro výměnu zkušeností a spolupráci mezi protikorupčními úřady členských států EU. (Úřad vlády ČR, 2017) EPAC/EACN se zaměřuje na policejní dohled a globální boj proti korupci. Členské státy mají své zástupce v této síti a účastní se ročních konferencí, kde probíhá diskuse p aktuálních problémech a výzvách v oblasti korupce.

Skupina států proti korupci (GRECO), založená v rámci Rady Evropy, monitoruje soulad členských států s přijatými protikorupčními standardy. (Úřad vlády ČR, 2017) Další mezinárodní dohodou je Úmluva proti podplácení zahraničních veřejných činitelů v mezinárodních obchodních transakcích. Ustanovená pracovní skupina monitoruje naplňování této úmluvy.

Úmluva Organizace spojených národů (UNCAC) proti korupci je další důležitou úmluvou. (Úřad vlády ČR, 2017) UNCAC poskytuje rámec pro boj s korupcí na celosvětové úrovni a její plnění je monitorováno prostřednictvím vzájemného hodnocení mezi členskými státy. Mezinárodní nezávislá organizace MONEYVAL hodnotí opatření proti praní špinavých peněz a financování terorismu. (Úřad vlády ČR, 2017) Další nezisková organizace, která

pomáhá v boji proti korupci a každoročně vydává index vnímání korupce (CPI) je Transparency International.

2.1. Protikorupční politika v České republice

Protikorupční politika je i v České republice zásadním prvkem boje proti korupci a ochrany veřejných zájmů. Tato politika se podle TI zaměřuje na prevenci, odhalování a potírání korupčních praktik ve veřejné správě, soukromém sektoru a dalších sférách života společnosti. (Štička, 2008) Jejím cílem je zvyšování integrity veřejných institucí, posílení transparentnosti rozhodovacích procesů a podpora právního státu. (Štička, 2008) Pro dosažení těchto cílů se využívají různé nástroje, jako jsou právní předpisy, kontrolní mechanismy, osvětové kampaně a podpora aktivní účasti občanské společnosti.

V ČR jsou používány v rámci boje proti korupci oba druhy nástrojů, tedy preventivní i represivní. Jedním z nástrojů jsou akční plány boje s korupcí, které napomáhají s koordinací a organizací opatření na snížení korupce v zemi. Akční plány obsahují konkrétní úkoly, které je potřeba splnit, aby bylo účinně bojováno proti korupci. Akční plán a jeho zhodnocení pomáhá monitorovat, zda byly provedeny změny a také identifikovat další úkoly pro nadcházející roky. Akční plán také nastiňuje součinnost jednotlivých aktérů protikorupční politiky.

Mezi státními aktéry jsou instituce, ministerstva, regionální samospráva, soudní orgány, kontrolní úřady a zpravodajské služby. (Úřad vlády České republiky, 2017) Nestátní aktéry zahrnují nevládní organizace zaměřené na boj s korupcí a akademickou sféru. (Úřad vlády České republiky, 2017) V hospodářském sektoru se pak protikorupční aktivity odehrávají především v rámci profesních komor, oborových sdružení a soukromých firem. (Úřad vlády České republiky, 2017)

Vláda v čele s ministrem pro lidská práva, rovné příležitosti a legislativu, se snaží formulovat a koordinovat boj s korupcí pomocí strategických dokumentů a programových prohlášení. (Úřad vlády České republiky, 2017) Rada vlády pro koordinaci boje s korupcí pomáhá vyhodnocovat a koordinovat opatření. Oddělení boje s korupcí Úřadu vlády ČR se pak specializuje na analytickou a koordinační práci, spolupracuje s mezinárodními organizacemi.

Ministerstvo spravedlnosti pracuje na úpravě trestního práva, zatímco Ministerstvo vnitra zvyšuje transparentnost ve veřejné správě. Ministerstvo financí se soustředí na transparentnost financování a Ministerstvo pro místní rozvoj na prevenci korupce ve veřejných zakázkách. Ministerstvo školství zase začleňuje protikorupční vzdělávání

do svého programu. Na lokální úrovni se obce a kraje podílejí na boji s korupcí prostřednictvím Svazu měst a obcí ČR a Asociace krajů ČR.

Orgány činné v trestním řízení, jako Státní zastupitelství, Národní centrála proti organizovanému zločinu, Daňová Kobra a Generální inspekce bezpečnostních sborů, mají klíčovou roli v odhalování a vyšetřování trestné činnosti a korupce. (Úřad vlády České republiky, 2017) Nezávislé kontrolní instituce, jako Nejvyšší kontrolní úřad a Úřad pro dohled nad hospodařením politických stran a politických hnutí, sledují hospodaření se státním majetkem a transparentnost financování politických subjektů.

Nestátní neziskové organizace, jako Transparency International ČR, Rekonstrukce státu, Oživení, Frank Bold, Nadační fond proti korupci a akademická sféra hrají klíčovou roli v prosazování protikorupčních opatření a vzdělávání. (Úřad vlády České republiky, 2017) Podnikatelská sféra a profesní komory také přispívají k boji s korupcí vytvářením interních protikorupčních programů a spoluprací s veřejnou správou. Spolupráce mezi těmito aktéry a veřejnou správou je klíčová pro efektivní boj proti korupci a zvyšování transparentnosti a odpovědnosti veřejného sektoru v ČR.

2.1.1. Protikorupční politika od rok 1999 do roku 2014

První strategický dokument, "Vládní program boje proti korupci v České republice," byl přijat v roce 1999. (Úřad vlády České republiky, 2017) Obsah dokumentu zahrnoval opatření směřující k transparentnosti, efektivním kontrolním mechanismům a posílení vynucování práva. (Úřad vlády České republiky, 2017) Důraz byl kladen i na mezinárodní rozměr boje proti korupci a spolupráci s mezinárodními organizacemi. Tento dokument byl prvním krokem k dlouhodobému procesu boje proti korupci. Jednotlivé vlády si byly vědomy potřeby systematického přístupu k této problematice. Postupně byly přijímány strategické dokumenty s cílem posílit boj proti korupci. Opatření se zaměřovala na různé oblasti, včetně transparentnosti, kontrolních mechanismů a právního vynucování.

Tento dokument reflektoval změny, které byly nutné pro splnění podmínek pro vstup do EU. ČR musela přijmout a implementovat směrnice, nařízení a další legislativní akty, které stanovují normy pro trestání korupčního chování, transparentnost veřejných zakázek a další opatření. (Open Society Institute, 2002) Musela vytvořit funkční instituce, které by byly odpovědné za prosazování a vykonávání protikorupční politiky. (Open Society Institute, 2002) Navíc musela zajistit transparentnost ve veřejné správě a soudnictví. Také musela ochraňovat občanská práva a svobody, a to umožnilo se aktivně zapojit i nevládním organizacím do boje

proti korupci. ČR musela spolupracovat s mezinárodními organizacemi v boji proti korupci. (Open Society Institute, 2002)

V období 2006-2011 se opírala strategie o tři pilíře: prevenci, průhlednost a postih. (Úřad vlády České republiky, 2017) V rámci prevence byly navrženy opatření jako zavedení veřejného připomínkového řízení a podpora profesních etických kodexů. Pilíř průhlednosti se zaměřoval na transparentní čerpání veřejných prostředků a procesu zadávání veřejných zakázek. (Úřad vlády České republiky, 2017) Třetí pilíř, postih, měl posílit instituce a složky bojující s korupcí a zavést přísnější postihy. (Úřad vlády České republiky, 2017) Strategie byla během svého platného období několikrát aktualizována a její aktualizace zdůraznila potřebu zavést trestní odpovědnost právnických osob a další legislativní opatření. Významnou součástí bylo i zlepšení nástrojů a postupů pro oznamovatele korupce a zvýšení odpovědnosti veřejných činitelů.

V období 2011-2012 byla přijata další strategie vlády v boji proti korupci. Obsahovala pět tematických okruhů: veřejná správa, veřejné zakázky, Policie ČR, státní zastupitelství a soudy a moc zákonodárná. (Úřad vlády České republiky, 2017) Úkoly zahrnovaly zavedení přísnějších pravidel pro nakládání s majetkem obcí a krajů, profesionální stabilizaci veřejné správy a posílení kontrolních pravomocí NKÚ. (Úřad vlády České republiky, 2017) V oblasti státního zastupitelství byl důraz kladen na posílení nezávislosti a odpovědnosti, zavedení zákona o trestní odpovědnosti právnických osob a ochranu oznamovatelů korupce. (Úřad vlády České republiky, 2017) Strategie také reflektovala doporučení druhého kola hodnocení GRECO a požadovala analýzu k whistleblowingu. Během tohoto období se vláda zaměřila na elektronizaci veřejné správy a zajištění efektivního systému svobodného přístupu k informacím. Prioritou bylo i dokončení procesu elektronizace agend ve veřejné správě a posílení funkce trestního řízení.

Ve strategii vlády na období let 2013 a 2014 byla analytická část, která identifikovala čtyři základní závěry týkající se stavu korupce v ČR, včetně zvýšeného vnímání závažnosti korupce a spojitosti s funkčností státní moci. (Úřad vlády České republiky, 2017) Strategie upozorňuje na možnost "state capture". Důraz je kladen na nedostatečné zabezpečení protikorupční politiky, včetně nedostatku dat, vyhodnocování dopadů a odborné podpory. Úkoly strategie jsou rozděleny do deseti prioritních úkolů a dalších třiceti devíti úkolů v pěti tematických kapitolách. (Úřad vlády České republiky, 2017) Tyto úkoly zahrnují zákony o úřednících, střetu zájmů, svobodném přístupu k informacím a další opatření týkající

se veřejné správy, veřejných zakázek a orgánů činných v trestním řízení. Dokument zdůrazňuje důležitost ochrany oznamovatelů korupce a posílení finanční kontroly a auditu.

2.1.2. Vláda Bohuslava Sobotky (29. 1. 2014 – 13. 12. 2017)

Před udělením důvěry vládě Bohuslava Sobotky v roce 2014 byla situace v ČR v oblasti korupce velmi napjatá. Předcházející vláda Petra Nečase skončila v roce 2013, kdy premiér Nečas podal demisi v souvislosti s korupčním skandálem. (Vláda ČR, 2014) Jedním z hlavních důvodů demise bylo obvinění Nečasovy milenky Jany Nagyové, která zastávala významnou pozici vrchní ředitelky kabinetu premiéra. (ČTK, 2023) Byla obviněna z korupce a organizování trestného činu zneužití pravomoci úřední osoby. Spolu s ní byli zadrženi také další bývalí poslanci a pracovníci vojenské rozvědky. Tento skandál měl výrazný dopad na politickou situaci v zemi a vyvolal značný společenský nesoulad.

Na konci roku, kdy byla vláda jmenována, byla přijata vládní koncepce boje s korupcí na léta 2015 až 2017. Jedná se již o pátou vládní koncepci, která je rozdělena na akční plány boje s korupcí na jednotlivé roky. (Česká republika, 2014) Koncepce má 6 částí: úvod, vymezení základní oblasti, nástroje boje s korupcí na vládní úrovni, aktéři a instituce boje s korupcí, hodnocení vládního boje s korupcí a shrnutí. Koncepce navazuje na koncepční dokument Základní směry boje s korupcí na vládní úrovni a také na mezinárodní závazky ČR.

Předložená Vládní koncepce boje s korupcí se zaměřuje na čtyři klíčové prioritní oblasti: výkonná a nezávislá exekutiva, transparentnost a otevřený přístup k informacím, obezřetné nakládání se státním majetkem a rozvoj občanské společnosti. (Česká republika, 2014) Vymezení základní oblasti vládního protikorupčního úsilí se orientuje na veřejnou správu, zejména na ústřední orgány státní správy. Důraz je kladen na identifikaci korupčních rizik v různých oblastech veřejné správy a zahájení sektorových analýz rizik, přičemž výstupy slouží k formulaci cílů a úkolů pro následné strategické materiály. (Česká republika, 2014) Mezi priority vlády v oblasti protikorupčního úsilí patří zajištění kvality, transparentnosti a odolnosti veřejné správy vůči korupci, jakož i podpora otevřeného přístupu k informacím a posílení finanční kontroly a řízení.

Dokument rovněž zdůrazňuje závazek vlády podporovat občanskou společnost, podporovat nevládní organizace a zapojovat občany do rozhodování a správy věcí veřejných. (Česká republika, 2014) Jako klíčové součásti vládní strategie jsou zdůrazněna legislativní řešení ochrany oznamovatelů korupce, preventivní vzdělávací aktivity a grantová podpora nevládních organizací. Dále vláda usiluje o posílení veřejné kontroly a transparentnosti

legislativního prostředí a financování politických stran a o zlepšení procesu jmenování zástupců státu v obchodních společnostech a státních podnicích. (Česká republika, 2014) Strategická opatření zahrnují také efektivní využívání veřejných prostředků, včetně elektronického vyúčtování a transparentního zveřejňování veřejných výdajů, s cílem účinně bojovat proti korupci.

V rámci svého právního rámce vláda ČR zavedla několik opatření na hodnocení a řešení korupce. Tato opatření zahrnují posouzení korupčních rizik v navrhovaných právních předpisech, přípravu jednoletých akčních plánů a vytvoření Rady pro koordinaci a provádění protikorupční politiky. Vláda také jmenovala ministra pro lidská práva, rovné příležitosti a legislativu, který navrhuje vládní protikorupční strategii a budoucí akční plány.

Rada vlády pro koordinaci boje s korupcí byla založena v roce 2014 a nahradila dosavadní Vládní výbor pro koordinaci boje s korupcí, který naposledy zasedal v červenci 2012. (Česká republika, 2014) Rada má dodnes klíčovou roli v koordinaci a vyhodnocování opatření zaměřených na boj s korupcí v ČR. Její pravomoci zahrnují koordinaci a hodnocení problematiky korupce, přičemž na základě této činnosti předkládá vládě návrhy opatření směřujících k omezení korupčního rizika v rámci veřejné správy a zvýšení její transparentnosti. Dále se podílí na přípravě strategických dokumentů pro boj s korupcí a kontroluje plnění úkolů přidělených jednotlivým resortům a koordinuje jejich činnost v této oblasti. Rada také posuzuje návrhy legislativních opatření z hlediska korupčních rizik a ukládá členům Rady úkoly související s protikorupčními opatřeními.

Akční plány pro rok 2015, 2016 a 2017 jsou rozděleny na 4 klíčové prioritní oblasti:

- **Výkonná a nezávislá exekutiva**

Tabulka 1 Přehled úkolů zahrnutých do akčních plánů za roky 2015, 2016, 2017 v první části Výkonná a nezávislá exekutiva za Sobotkovy vlády

číslo úkolu	popis úkolu	gestor	vláda	parlament
Rok 2015				
1.1.	Implementace zákona o státní službě	Ano	Ano	x
1.2.	Vyhláška o úřednických zkouškách	Ano	x	x
1.3.	Pravidla pro vzdělávání zaměstnanců ve správních úřadech	Ano	Ano	x
1.4.	Zpracování jednotných pravidel pro přípravu služebních předpisů upravujících pravidla etiky státního zaměstnance	Ano	x	x
1.5.	Nová právní úprava týkající se státního zastupitelství	Ano	Ne	Ne
1.6.	Monitoring úrovně RIPP jednotlivých rezortů a možný návrh aktualizace	Ano	Ano	x

1.7.	Kontrola důslednější aplikace RIA a CIA v rámci legislativního procesu	Ano	Ano	x
1.8.	Zveřejňování souhrnného seznamu poradců a poradních orgánů na webových stránkách	Ano	x	x
Rok 2016				
1.1.	Analýza, který se bude věnovat srovnání státních zaměstnanců a úředníků	Ano	x	x
1.2.	Návrh zákona o státním zastupitelství a jeho případná implementace	Ano	Ano	Ne
1.3.	Transpozice směrnice zajišťující odčerpávání výnosů z trestné činnosti	Ano	Ano	Ano
1.4.	Vytvoření materiálních a personálních kapacit pro oblast prokazování mezinárodní korupce a přeshraničního trestání	Ano – č	x	x
1.5.	Zveřejňování profesních životopisů představených od úrovně ředitelů odboru (vyjma zpravodajských služeb)	Ano – č	x	x
1.6.	Monitoring úrovně RIPP jednotlivých rezortů a případný návrh aktualizace Rámcového RIPP, včetně zajištění konzultací a metodické podpory	Ano – č	x	x
1.7.	Kontrola důslednější aplikace RIA a CIA v rámci legislativního procesu	Ano	x	x
1.8.	Zveřejňování souhrnného seznamu poradců a poradních orgánů na oficiálních internetových stránkách	Ano	x	x
Rok 2017				
1.1.	Implementace zákona o státní službě včetně plnění závazků v Akčním plánu České republiky Partnerství pro otevřené vládnutí (OGP) na období let 2016 až 2018	Ano	x	x
1.2.	Projednání návrhu zákona o zahraniční službě	Ano	Ano	Ano
1.3.	Analýza zaměřená na srovnání jednotlivých aspektů činnosti, práv a povinností státních zaměstnanců a úředníků územních samosprávných celků	Ne	Ne	x
1.4.	Plnění úkolů zakotvených ve Strategickém rámci rozvoje veřejné správy do roku 2020	Ano	Ano – č	x
1.5.	Implementace doporučení 4. hodnotícího kola GRECO ve vztahu ke státním zástupcům	Ano – č	Ano – č	Ne
1.6.	Dokončení legislativního procesu návrhu zákona o státním zastupitelství	Ano	Ano	Ne
1.7.	Příprava zásad budoucí reformy justice (Bílá kniha justice) se zohledněním doporučení 4. hodnotícího kola GRECO	Ano – č	Ne	Ne
1.8.	Posílení materiálních a personálních kapacit pro hlubší komunikaci s mezinárodními platformami	Ano	x	x
1.9.	Rozšíření dotazníkového šetření zaměřeného na činnost úřadů územního plánování	Ano	x	x
1.10.	Monitoring úrovně RIPP jednotlivých rezortů a případný návrh aktualizace rámcového RIPP	Ano	Ano	x
1.11.	Kontrola důslednější aplikace RIA a CIA v rámci legislativního procesu	Ano	x	x

Vlastní zpracování podle Česká republika (2016), Česká republika (2017), Česká republika (2018)

V roce 2015 bylo v části Výkonná a nezávislá exekutiva dohromady 7 úkolů, které si vláda stanovila v daný rok splnit. Pouze jeden ze 7 úkolů nebyl splněn, a to nová právní

úprava týkající se státního zastupitelství, která byla odložena do dalšího akčního plánu pro roku 2016. Tento úkol nebyl splněn na úrovni vlády a parlamentu. V roce 2016 bylo stanoveno o jeden úkol více než rok předcházející (2015). Ani v roce 2016 nebyla splněna právní úprava týkající se státního zastupitelství, ale také pouze jako jediný nebyl splněn. Úkol ale již byl splněn na úrovni vlády. Další 3 úkoly byly splněny pouze částečně a zbývající 4 úkoly byly splněny celé. V roce 2017 bylo stanoveno již 11 úkolů, kdy se 4 nepodařilo splnit. Úkol dokončení legislativního procesu návrhu zákona o státním zastupitelství nebyl opět naplněn na úrovni parlamentu. Ostatních 6 úkolů bylo splněno a 1 byl splněn částečně. Pro další vládu tedy zůstávají nedokončené úkoly ohledně již zmíněného zákona o státním zastupitelství a implementace doporučení GRECO na něj.

Hlavním přijatým úkolem byla implementace zákona o státní službě spolu s dalšími právními předpisy související se státní službou, včetně depolitizace a profesionalizace státní správy. Dále byl v roce 2017 přijat zákon o zahraniční službě. Kromě této aktualizace byla také zavedena v roce 2015 důslednější aplikace hodnocení korupčních rizik (CIA) a dopadů regulace (RIA) v legislativním procesu.

Další oblastí, kterou bylo nutné aktualizovat a schválit, byly resortní protikorupční programy, které mají být průběžně aktualizované a zveřejňované online. Dále byla uložena povinnost resortům zveřejňovat souhrnné seznamy poradců a poradních orgánů na jejich webových stránkách.

V následující tabulce jsou rozděleny přechodí úkoly do 6 kategorií podle věcné souvislosti. V buňkách jsou zachovány čísla úkolů, ale dále je zvolená kategorie. Tyto kategorie jsou stanoveny podle autora práce. Každá kategorie má své označení a odlišnou barvu.

Tabulka 2 Zařazení úkolů z první části Výkonná a nezávislá exekutiva akčních plánů za roky 2015, 2016 a 2017 do věcných okruhů za Sobotkovy vlády

2015	2016	2017
1.1. státní služba	1.1. zaměstnanci veřejného sektoru	1.1. státní služba
1.2. zaměstnanci veřejného sektoru	1.2. státní zastupitelství	1.2. státní služba
1.3. zaměstnanci veřejného sektoru	1.3. korupce jako trestná činnost	1.3. zaměstnanci veřejného sektoru
1.4. zaměstnanci veřejného sektoru	1.4. korupce jako trestná činnost	1.4. zaměstnanci veřejného sektoru
1.5. státní zastupitelství	1.5. zaměstnanci veřejného sektoru	1.5. státní zastupitelství
1.6. RIPP	1.6. RIPP	1.6. státní zastupitelství
1.7. RIA a CIA	1.7. RIA a CIA	1.7. zaměstnanci veřejného sektoru
1.8. seznam poradců	1.8. seznam poradců	1.8. korupce jako trestná činnost
		1.9. zaměstnanci veřejného sektoru
		1.10. RIPP
		1.11. RIA a CIA

Vlastní zpracování podle Česká republika (2016), Česká republika (2017), Česká republika (2018)

V tabulce lze vidět oblasti, na které se vláda v průběhu let zaměřila ve své funkci. Tyto úkoly, které obsahovaly akční plány, se dají rozdělit do 6 spolu souvisejících kategorií. Úkoly se týkaly: státní služby, zaměstnanců veřejného sektoru, státního zastupitelství, RIPP, RIA a CIA, seznamu poradců a korupce jako trestné činnosti.

- **Transparentnost a otevřený přístup k informacím**

Tabulka 3 Přehled úkolů zahrnutých do akčních plánů za roky 2015, 2016, 2017 v druhé části Transparentnost a otevřený přístup k informacím za Sobotkovy vlády

číslo úkolu	popis úkolu	gestor	vláda	parlament
Rok 2015				
2.1.	Novela zákona o svobodném přístupu k informacím	Ano	Ano	Ano
2.2.	Metodický materiál ke změnám souvisejícím s novelizací zákona o svobodném přístupu k informacím	Ano	x	x
2.3.	Školicí kurz zaměřený na publikaci a práci s otevřenými daty	Ano	x	x

2.4.	Metodika publikace otevřených dat veřejné správy	Ano	x	x
2.5.	Zprovoznění katalogu otevřených dat veřejné správy	Ano	x	x
2.6.	Vytvoření právního prostředí pro otevřené licencování používání otevřených dat	Ano	Ne	Ne
2.7.	Širší zpřístupnění Elektronické knihovny legislativního procesu veřejnosti	Ano - č	x	x
2.8.	Pokračování realizace projektu eSbírka a eLegislativa a návrh právní úpravy související s tímto projektem	Ano	Ano	Ne
2.9.	Novela zákona o střetu zájmů	Ano	Ano	Ne
2.10.	Zákon o prokazování původu majetku	Ano	Ano	Ne
2.11.	Novela zákona o sdružování v politických stranách a v politických hnutích	Ano	Ano	Ne
2.12.	Návrh právní regulace nominace zástupců státu do obchodních korporací a státních podniků	Ano	Ne	Ne
Rok 2016				
2.1.	Závazky ČR zakotvené Akčním plánem Partnerství pro otevřené vládnutí období let 2016 až 2018	Ano	Ano	x
2.2.	Zpřístupňování dat a informací veřejné správy	více dílčích úkolů		
2.2.1.	Dokončení legislativního procesu v oblasti publikace a katalogizace otevřených dat	Ano	Ano	Ano
2.2.2.	Zajištění veřejných konzultací specifických datových oblastí a datových sad, které budou uloženy v nařízení vlády, jako povinně publikované ve formátu otevřených dat	Ano	x	x
2.2.3.	Rozvoj Národního katalogu otevřených dat	Ne	Ne	Ne
2.2.4.	Rozvoj standardů v oblasti publikace a katalogizace otevřených dat	Ne	Ne	x
2.3.	Publikace a katalogizace otevřených dat v souladu s vydanými standardy	Ano - č	x	x
2.4.	Pokračování v realizaci projektu eSbírk a eLegislativy a prosazení návrhu právní úpravy související s tímto projektem	Ano	Ano	Ano - č
2.5.	Vytvoření centrálního registru oznámení veřejných funkcionářů za předpokladu schválení novely zákona o střetu zájmů	Ano - č	Ano	Ano
2.6.	Sledovat zřízení Úřadu pro dohled nad financováním politických stran za předpokladu schválení novely zákona o sdružování v politických stranách a v politických hnutích	Ano	x	x
2.7.	Implementace zákona, kterým se mění některé zákony v souvislosti s prokazováním původu majetku za předpokladu jeho schválení	Ano	Ano	Ano
2.8.	Návrh právní regulace nominace zástupců státu do obchodních korporací a státních podniků	Ano	Ne	Ne
2.9.	Teze budoucí právní regulace lobbingu	Ano	Ano	x
2.10.	Širší zpřístupnění Elektronické knihovny legislativního procesu (eKLEP) veřejnosti	Ano	x	x
2.11.	Sektorová analýza zabývající se korupcí ve zdravotnictví	Ne	Ne	x
2.12.	Prověření metodiky a zmocnění zdravotních pojišťoven u tzv. pozitivních listů zdravotních pojišťoven	Ano	x	x
2.13.	Podpora aktivit Asociace inovativního farmaceutického průmyslu Transparentní spolupráce	Ano	x	x

2.14.	Důsledné postihování protiprávního jednání lékaře, který neoprávněně vydává léky v ordinaci, resp. posílení dozorové aktivity Státního ústavu pro kontrolu léčiv v této oblasti	Ano	x	x
2.15.	Zvážení stanovení zákazu lékařů podnikat v lékárenství (např. coby tichý společník) a zákazu konkurence po skončení lékařské praxe	Ano	x	x
Rok 2017				
2.1.	Plnění závazků v Akčním plánu České republiky Partnerství pro otevřené vládnutí (OGP) na období let 2016 až 2018 týkající se	více dílčích úkolů		
2.1.1.	otevření prioritních datových sad veřejné správy a jejich doplnění na základě veřejných konzultací	Ano - č	x	x
2.1.2.	podpory rozvoje systému otevřených dat veřejné správy ČR	Ano	x	x
2.1.3.	vytvoření Národní strategie otevřeného přístupu k vědeckým informacím na léta 2017-2020	Ano	Ano	x
2.2.	Vytvoření centrálního registru oznámení veřejných funkcionářů a předložení vyhlášky, kterou se stanoví struktura a formát formuláře pro podávání oznámení podle zákona o střetu zájmů	Ano	Ano	Ano
2.3.	Sledování zřízení Úřadu pro dohled nad hospodařením politických stran a politických hnutí a dále implementaci nové právní úpravy financování politických stran a volebních kampaní	Ano	x	x
2.4.	Legislativní řešení závazných pravidel pro nominaci zástupců státu do obchodních společností a státních podniků	Ano	Ne	Ne
2.5.	Metodická příručka pro státního zástupce k novelizovaným ustanovením zákona o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim	Ano	x	x
2.6.	Sledování realizace opatření uložených v oblasti tzv. compliance programů v návaznosti na novou právní úpravu	Ano - č	x	x
2.7.	Sektorová analýza zabývající se korupcí ve zdravotnictví	Ano	Ne	x
2.8.	Pokračování v realizaci projektu eSbírký a eLegislativy včetně schválení tzv. změnového zákona	Ano	Ano	Ne

Vlastní zpracování podle Česká republika (2016), Česká republika (2017), Česká republika (2018)

Ve druhé části Transparentnost a otevřený přístup k informacím bylo v roce 2015 představeno dvanáct úkolů, kdy 5 z nich bylo splněno, jeden byl částečně splněn a 6 nebylo splněno vůbec. Jedním z nesplněných úkolů bylo vytvoření právního prostředí pro otevřené licencování používání otevřených dat, ten byl následně splněn v roce 2016. Druhým z neúspěšných úkolů byl návrh na právní regulace nominace zástupců státu do obchodních korporací a státních podniků. Tento úkol se nepodařilo splnit ani v roce 2017. Zůstal tedy výzvou pro další vládu. V roce 2016 byly první snahy o rozklíčování problému s lobbingem, ale v roce 2017 už tento problém v sobě akční plán neobsahoval.

Krokem ke zlepšení situace ohledně korupce i podle TI byla implementace novely zákona o svobodném přístupu k informacím v roce 2015, včetně zprovoznění Národního katalogu otevřených dat a vypracování metodiky publikace otevřených dat. V roce 2015

v projektu eSbírka a eLegislativa byly připraveny příslušné právní úpravy. Až v roce 2016 návrhy zákonů byly schváleny vládou. Návrh zákona o Sbírce zákonů a mezinárodních smluv byl schválen Senátem a prezidentem republiky a nabyl účinnosti od roku 2020. Významným úkolem také byla novela zákona o střetu zájmů, která byla připravena v roce 2015, ale legislativní proces novely zákona byl úspěšně dokončen až v roce 2017. Další novelou, která byla schválena v roce 2016, je novela zákona o prokazování původu majetku.

Ministerstvo vnitra předložilo návrh novely zákona o sdružování v politických stranách a hnutích, schválený vládou v roce 2015. Návrh prošel Poslaneckou sněmovnou a byl schválen v roce 2016. V tomto roce se také předpokládalo zřízení Úřadu pro dohled nad financováním politických stran za předpokladu schválení novely zákona. Úřad byl skutečně založen a stal se aktivním od roku 2017.

V roce 2015 byl vypracován návrh zákona o výběru osob do řídicích a dozorčích orgánů, právnických osob s majetkovou účastí státu. Tento návrh vzešel z Ministerstva financí, avšak kvůli rozporům a nesouhlasům v připomínkách a předloženém zákonu nebyl ani schválen, ani předložen parlamentem. V roce 2016 se návrh opět začal řešit a ministerstvo financí vypracovalo věcný záměr zákona, který však neprošel doporučením Legislativní rady vlády a bylo přerušeno jeho projednávání. V roce 2017 mělo Ministerstvo financí předložit legislativní řešení závazných pravidel pro nominaci zástupců státu do obchodních společností a státních podniků. Návrh zákona byl sice připraven a schválen vládou, ale neprošel parlamentním schválením ani jednou.

Tato vláda se také zabývala problematickou oblastí pro korupci, a to konkrétně ve zdravotnictví. Měla se vypracovat sektorová analýza zaměřená na danou problematiku. Nebyla vypracována ani v jednom roce a zůstala tedy na rozhodnutí další vlády, zda se bude touto problematikou zabývat. Byly i jiné úkoly než jenom vypracování analýzy, ale ve většině případů to bylo pouze konstatování, že jsou všechny mechanismy ve zdravotnictví nastaveny správně.

Následující tabulka znázorňuje hlavní oblasti, kterými se vláda ve druhé části akčního plánu zabývala.

Tabulka 4 Zařazení úkolů z druhé části Transparentnost a otevřený přístup k informacím akčních plánů za roky 2015, 2016 a 2017 do věcných okruhů za Sobotkovy vlády

2015	2016	2017
2.1. svobodný přístup k informacím	2.1. svobodný přístup k informacím	2.1. svobodný přístup k informacím
2.2. svobodný přístup k informacím	2.2. svobodný přístup k informacím	2.1.1. svobodný přístup k informacím
2.3. svobodný přístup k informacím	2.2.1. svobodný přístup k informacím	2.1.2. svobodný přístup k informacím
2.4. svobodný přístup k informacím	2.2.2. svobodný přístup k informacím	2.1.3. svobodný přístup k informacím
2.5. svobodný přístup k informacím	2.2.3. svobodný přístup k informacím	2.2. střet zájmů
2.6. svobodný přístup k informacím	2.2.4. svobodný přístup k informacím	2.3. zákon o sdružování v politických stranách a v politických hnutích
2.7. svobodný přístup k informacím	2.3. svobodný přístup k informacím	2.4. právní regulace nominace zástupců státu do obchodních korporací a státních podniků
2.8. eSbírka a eLegislativa	2.4. eSbírka a eLegislativa	2.5. státní zastupitelství
2.9. střet zájmů	2.5. střet zájmů	2.6. compliance programy
2.10. správa veřejného majetku	2.6. zákon o sdružování v politických stranách a v politických hnutích	2.7. korupce ve zdravotnictví
2.11. zákon o sdružování v politických stranách a v politických hnutích	2.7. správa veřejného majetku	2.8. eSbírka a eLegislativa
2.12. správa veřejného majetku	2.8. správa veřejného majetku	
	2.9. lobbíng	
	2.10. svobodný přístup k informacím	
	2.11. korupce ve zdravotnictví	
	2.12. korupce ve zdravotnictví	
	2.13. korupce ve zdravotnictví	
	2.14. korupce ve zdravotnictví	
	2.15. korupce ve zdravotnictví	

Vlastní zpracování podle Česká republika (2016), Česká republika (2017), Česká republika (2018)

Vláda se zabývala těmito tématy: svobodný přístup k informacím, eSbírka a eLegislativa, střet zájmů, správa veřejného majetku, zákon o sdružování v politických stranách, právní regulací nominace státu do obchodních korporací a podniků, korupcí ve zdravotnictví, lobbíngem, státním zastupitelstvím a compliance programem.

- **Hospodárné nakládání s majetkem státu**

Tabulka 5 Přehled úkolů zahrnutých do akčních plánů za roky 2015, 2016, 2017 v třetí části Hospodárné nakládání s majetkem státu za Sobotkovy vlády

číslo úkolu	popis úkolu	gestor	vláda	parlament
Rok 2015				
3.1.	Nový zákon o veřejných zakázkách	Ano	Ano	Ne
3.2.	Strategie elektronizace veřejných zakázek	Ano	Ano	x
3.3.	Strategie pro boj s podvodny a korupcí při čerpání fondů v rámci Společného strategického rámce v období 2014-2020	Ano	Ano	x
3.4.	Pokračování ve sjednocování metodiky zadávání veřejných zakázek a zajištění jednotné interpretace zákona o veřejných zakázkách	Ne	x	x
3.5.	Věcné zadání řešení problematiky zákazu obchodování státu s obchodními korporacemi s nejasnou vlastnickou strukturou	Ano	Ano – č	Ne
3.6.	Metodika veřejného nakupování	Ne	Ne	x
3.7.	Strategie vlastnické politiky státu	Ne	Ne	x
3.8.	Rozšíření pravomocí Nejvyššího kontrolního úřadu	Ano	Ano	Ne
3.9.	Nový zákon o vnitřním řízení a kontrole ve veřejné správě	Ano	Ne	Ne
3.10.	Zveřejňování nabídek prodeje a pronájmu majetku státu	Ano	x	x
Rok 2016				
3.1.	Uvedení zákona o zadávání veřejných zakázek do praxe	Ano	Ano	x
3.2.	Strategie elektronizace veřejných zakázek	Ano	Ano	x
3.3.	Shromáždění dat pro zpracování evaluace Strategie pro boj s podvodny a korupcí při čerpání fondů v rámci Společného strategického rámce v období 2014–2020	Ano	x	x
3.4.	Pokračování ve sjednocování metodiky zadávání veřejných zakázek a zajištění jednotné interpretace zákona o zadávání veřejných zakázek	Ano	x	x
3.5.	Zpracování Metodiky veřejného nakupování	Ano	Ano	x
3.6.	Zpracování Strategie vlastnické politiky státu	Ano	Ne	x
3.7.	Zajištění rozkrývání nejasné vlastnické struktury	Ano	Ano	Ano
3.8.	Vytvoření a zprovoznění Registru smluv	Ano	x	x
3.9.	Implementace novely zákona o Nejvyšším kontrolním úřadu za předpokladu jeho schválení	Ano	Ano	Ne
3.10.	Nový zákon o vnitřním řízení a kontrole ve veřejné správě	Ano	Ano	Ne
3.11.	Přijetí a implementace zákona o Centrální evidenci účtů	Ano	Ano	Ano
3.12.	Průběžné zveřejňování nabídek prodeje a pronájmu majetku státu; při zpeněžení majetku přednostně využívat formy veřejné dražby	Ano – č	x	x
Rok 2017				
3.1.	Uvádění zákona o zadávání veřejných zakázek do praxe, vytváření metodik, vzdělávání zadavatelů a uchazečů o veřejné zakázky v rámci Akademie veřejného investován	Ano	x	x
3.2.	Provedení evaluace „Strategie pro boj s podvodny a korupcí při čerpání fondů v rámci SSR v období 2014-2020“	Ano	x	x

3.3.	Implementace „Metodiky veřejného nakupování: Naplňování principů 3E v praxi veřejného zadávání“ prostřednictvím seminářů a školení	Ano	Ano	x
3.4.	Příprava evidence skutečných majitelů právnických osob a svěřenských fondů	Ano	Ano	x
3.5.	Revize Metodického pokynu ke zjišťování skutečného majitele povinnými osobami	Ano	x	x
3.6.	Uskutečnění veřejných konzultací a sběr zkušeností v souvislosti implementací a fungováním registru smluv	Ano	x	x
3.7.	Uskutečnění informační kampaně k termínu začátku účinnosti sankcí dle zákona o registru smluv	Ano	x	x
3.8.	Rozšíření pravomocí NKÚ – dokončení legislativního procesu návrhu novely zákona o NKÚ, resp. novely Ústavy	Ano	Ano	Ne
3.9.	Nový zákon o řízení a kontrole veřejných financí – dokončení legislativního procesu	Ano	Ano	Ne
3.10.	Dohled nad implementací zákona o centrální evidenci účtů	Ano	x	x
3.11.	Uskutečnění osvětové kampaně pro veřejnost v oblasti fungování veřejných financí	Ano	x	x
3.12.	Průběžné zveřejňování nabídek prodeje a pronájmu majetku státu; při zpeněžení majetku přednostně využívat formy veřejné dražby	Ano	x	x

Vlastní zpracování podle Česká republika (2016), Česká republika (2017), Česká republika (2018)

Ve třetí části v roce 2015 bylo představeno 10 úkolů z nichž 3 byly naplněny a 7 splněno nebylo. Jeden z nich byl nový zákon o veřejných zakázkách parlamentem, který byl schválen a implementovat až o rok později. Dále nebyly splněny úkoly týkající se státního majetku jako metodika veřejného nakupování nebo řešení problematiky obchodování s korporacemi s nejasnou vlastnickou strukturou. V roce 2016 bylo stanoveno 12 úkolů, z nichž pouze 3 nebyly naplněny. V roce 2017 bylo také vytyčeno 12 úkolů, kdy pouze dva z nich nebyly splněny, a to úkoly, které byly stanoveny již v roce 2015. První z nich je rozšíření pravomocí Nejvyššího kontrolního úřadu a druhým je nový zákon o vnitřním řízení a kontrole veřejné správy. Tyto dva úkoly zůstaly na starosti další v pořadí zvolené vlády.

V roce 2015 Ministerstvo pro místní rozvoj vypracovalo nový zákon o veřejných zakázkách s cílem harmonizovat legislativu s evropskými směrnici a v roce 2016 byl zákon uveden do praxe. Strategie elektronizace veřejných zakázek na období 2016-2020 byla schválena vládou. Ministerstvo financí mělo za úkol předložit nový zákon o řízení a kontrole veřejných financí, který navazuje na zákon o veřejných zakázkách. Návrhy nebyly parlamentem schváleny.

Ministerstvo pro místní rozvoj vypracovalo strategii pro boj s podvody a korupcí při čerpání fondů EU v období 2014–2020 a úspěšně v roce 2016 provedlo shromáždění dat pro její posouzení. Posouzení provedené v roce 2017 potvrdilo, že opatření strategie pokrývají

hlavní rizika a navrhlo doporučení pro zvýšení transparentnosti a prosazování etických standardů.

V roce 2015 Ministerstvo pro lidská práva, rovné příležitosti a legislativu mělo za úkol připravit legislativní řešení k odhalení nejasných vlastnických struktur obchodních korporací a zákazu státu obchodovat s nimi, což nebylo splněno. V roce 2016 bylo úspěšně provedeno zajištění transparentnosti vlastnických struktur obchodních korporací a v roce 2017 byla připravena evidence skutečných majitelů právnických osob a svěřeneckých fondů na základě nových právních předpisů, což přineslo zvýšení transparentnosti vlastnických struktur a úspěšné naplnění úkolu.

V roce 2016 byl s minimálními náklady úspěšně vytvořen a zprovozněn Registr smluv Ministerstvem vnitra. V roce 2017 Ministerstvo vnitra úspěšně uskutečnilo veřejné konzultace a informační kampaň k fungování registru smluv, což vedlo ke zvýšení počtu zapsaných smluv a efektivnímu využívání registru v souladu se zákonem.

V roce 2016 byl úspěšně přijat a implementován zákon o Centrální evidenci účtů, umožňující centralizovaný přístup k informacím o bankovních účtech. Ministerstvo financí v roce 2017 úspěšně dohlíželo na implementaci tohoto zákona, poskytovalo metodickou podporu a spolupracovalo s Českou národní bankou.

Následující tabulka představuje věcné rozdělení úkolů uvedených v této části akčních plánů.

Tabulka 6 Zařazení úkolů z třetí části Hospodárné nakládání se státním majetkem akčních plánů za roky 2015, 2016 a 2017 do věcných okruhů za Sobotkovy vlády

2015	2016	2017
3.1 veřejné zakázky	3.1 veřejné zakázky	3.1 veřejné zakázky
3.2 veřejné zakázky	3.2 veřejné zakázky	3.2 Strategie pro boj s podvody a korupcí
3.3 Strategie pro boj s podvody a korupcí	3.3 Strategie pro boj s podvody a korupcí	3.3 správa veřejného majetku
3.4 veřejné zakázky	3.4 veřejné zakázky	3.4 správa veřejného majetku
3.5 správa veřejného majetku	3.5 správa veřejného majetku	3.5 správa veřejného majetku
3.6 správa veřejného majetku	3.6 správa veřejného majetku	3.6 správa veřejného majetku
3.7 správa veřejného majetku	3.7 správa veřejného majetku	3.7 správa veřejného majetku
3.8 Nejvyšší kontrolní úřad	3.8 správa veřejného majetku	3.8 Nejvyšší kontrolní úřad
3.9 zákon o vnitřním řízení a kontrole ve veřejné správě	3.9 Nejvyšší kontrolní úřad	3.9 veřejné finance
3.10 správa veřejného majetku	3.10 zákon o vnitřním řízení a kontrole ve veřejné správě	3.10 správa veřejného majetku
	3.11 správa veřejného majetku	3.11 veřejné finance
	3.12 správa veřejného majetku	3.12 správa veřejného majetku

Vlastní zpracování podle Česká republika (2016), Česká republika (2017), Česká republika (2018)

Vláda se zaměřila ve třetí části akčního plánu na tyto věcně definované okruhy: veřejné zakázky, strategie pro boj s podvody a korupcí, správa veřejného majetku, Nejvyšší kontrolní úřad, zákon o vnitřním řízení a kontrole ve veřejné správě a veřejné finance.

- **Rozvoj občanské společnosti**

Tabulka 7 Přehled úkolů zahrnutých do akčních plánů za roky 2015, 2016, 2017 v čtvrté části Rozvoj občanské společnosti za Sobotkovy vlády

číslo úkolu	popis úkolu	gestor	vláda	parlament
Rok 2015				
4.1.	Administrace dotačního programu „Prevence korupční jednání“	Ano	x	x
4.2.	Dotazníkový průzkum mezi zaměstnanci státní správy k problematice oznamování korupce	Ano	x	x
4.3.	Příprava eLearningového kurzu o problematice oznamování korupce	Ne	x	x
4.4.	Analýza možnosti zřízení centra pro oznamovatele korupce	Ano	x	x
4.5.	Sborník shrnující informace a zkušenosti získané v průběhu realizace Programu CZ10	Ne	x	x

4.6.	Stanovení mechanismu pro oznamování korupce na správních/služebních úřadech	Ano	Ano	x
4.7.	Návrh alternativ legislativního řešení ochrany oznamovatelů	Ne	Ne	x
4.8.	Sektorová analýza zaměřená na problematiku manipulace s výsledky zápasů a s tím související korupcí ve sportovním prostředí	Ne	Ne	x
Rok 2016				
4.1.	Návrh zákona zajišťujícího ochranu oznamovatelů	Ano	Ano	Ne
4.2.	Realizace opatření vyplývajících ze sektorové analýzy zaměřené na problematiku manipulace s výsledky zápasů a s tím související korupcí ve sportovním prostředí	Ne	Ne	x
4.3.	Zařazení protikorupčního vzdělávání do nabídky Národního institutu dalšího vzdělávání a posílení akcentu na protikorupční výuku v rámcových vzdělávacích programech	Ano	x	x
4.4.	Rozšíření dotačního programu „Prevence korupčního jednání“ i na analytickou činnost	Ano	Ano	x
Rok 2017				
4.1.	Návrh zákona, kterým se mění některá opatření v souvislosti s ochranou oznamovatelů podezření na protiprávní jednání	Ano	Ano	Ne
4.2.	Realizace opatření vyplývajících ze sektorové analýzy zaměřené na problematiku manipulace s výsledky zápasů a s tím související korupcí ve sportovním prostředí	Ano	Ano	x
4.3.	Navýšení dotačního titulu „Prevence korupčního jednání“ o alespoň 0,5 mil. Kč	Ne	x	x
4.4.	Plnění závazků z Akčního plánu České republiky Partnerství pro otevřené vládnutí (OGP) na období let 2016 až 2018 v oblasti podpory dobrovolnictví a posilování bezpečnosti na místní úrovni	více dílčích úkolů		
4.4.1.	Podpora dobrovolnictví	Ano – č	x	x
4.4.2.	Posilování bezpečnosti na místní úrovni	Ano – č	x	x
4.5.	Zařazení protikorupčního vzdělávání do nabídky Národního institutu pro další vzdělávání a posílení akcentu na protikorupční výuku v rámcových vzdělávacích programech	Ano	x	x
4.6.	Monitoring aplikace eLearningového kurzu zaměřeného na boj s korupcí a jeho případná aktualizace	Ano – č	x	x
4.7.	Návrh protikorupčního strategického dokumentu na navazující období	Ano – č	Ano – č	x

Vlastní zpracování podle Česká republika (2016), Česká republika (2017), Česká republika (2018)

Ve čtvrté části bylo v roce 2015 určeno 8 úkolů, z nichž 4 byly splněny a 4 splněny nebyly. Nebylo splněno legislativní řešení ochrany oznamovatelů korupce. Vláda se měla zaměřit i na další problémovou oblast výskytu korupce, a to sportovní prostředí, kde měla také vypracovat sektorovou analýzu, ale tu nevypracovala. V roce 2016 byly představeny 4 úkoly a z nich 2 nebyly splněny. Nebyla opět splněna ochrana oznamovatele, pouze byla vytvořena analýza, ale výsledná opatření z této analýzy nebyla realizována. Skutečná realizace proběhla až v roce 2017. Tento rok bylo ustanoveno i dalších 7 úkolů, kdy 2 nebyly splněny vůbec a

3 byly splněny částečně. Ani tento rok nepřinesl zákon o ochraně oznamovatelů a zůstával tak výzvou pro další vládu.

V roce 2015 byl proveden dotazníkový průzkum mezi zaměstnanci státní správy k problematice oznamování korupce, přičemž bylo zapojeno 22 % oslovených zaměstnanců. Současně byl připravován eLearningový kurz o této problematice a provedena analýza možnosti zřízení centra pro oznamovatele korupce. V roce 2016 byl předložen návrh zákona o ochraně oznamovatelů, avšak narazil na kritiku Ministerstva financí a nevládních organizací. V roce 2017 byl tento návrh zákona předložen parlamentu, avšak jeho projednávání bylo přerušeno.

V průběhu let 2015 až 2017 byly v ČR pozorovatelné jak pozitivní, tak negativní trendy v oblasti boje proti korupci, jak uvádí TI. V roce 2015 byl úřad pro boj proti korupci a organizovanému zločinu aktivní v provedení razantních zátahů, které vedly k odhalení korupčních případů mezi vyššími úředníky a politiky. Zavedení požadavků na transparentnost ve veřejných zakázkách přineslo větší kontrolu nad korupčními praktikami. Místní občanské iniciativy také sehrály klíčovou roli v úsilí o zvýšení transparentnosti, což vedlo k lepšímu monitorování využívání veřejných prostředků.

Podle věcných oblastí byla sestavena tabulka i pro čtvrtou část akčních plánů.

Tabulka 8 Zařazení úkolů ze čtvrté části Rozvoj občanské společnosti akčních plánů za roky 2015, 2016 a 2017 do věcných okruhů za Sobotkovy vlády

2015	2016	2017
4.1 Prevence korupční jednání	4.1 ochrana oznamovatele	4.1 ochrana oznamovatele
4.2 ochrana oznamovatele	4.2 korupce ve sportu	4.2 korupce ve sportu
4.3 ochrana oznamovatele	4.3 vzdělávání	4.3 Prevence korupční jednání
4.4 ochrana oznamovatele	4.4 Prevence korupční jednání	4.4 Plnění závazků z Akčního plánu České republiky Partnerství pro otevřené vládnutí (OGP)
4.5 ochrana oznamovatele		4.4.1 Plnění závazků z Akčního plánu České republiky Partnerství pro otevřené vládnutí (OGP)
4.6 ochrana oznamovatele		4.4.2 Plnění závazků z Akčního plánu České republiky Partnerství pro otevřené vládnutí (OGP)
4.7 ochrana oznamovatele		4.5 vzdělávání
4.8 korupce ve sportu		4.6 vzdělávání
		4.7 Návrh protikorupčního strategického dokumentu

Vlastní zpracování podle Česká republika (2016), Česká republika (2017), Česká republika (2018)

Vláda se v rámci 4. části zaměřila na prevenci korupčního jednání, ochranu oznamovatele, korupci ve sportu, vzdělávání, plnění závazků z akčního plánu a návrh protikorupčního strategického dokumentu na další období.

Celkově lze konstatovat, že i přes pozitivní kroky, zůstávaly korupční praktiky běžným jevem na vrcholných politických úrovních, což podkopávalo důvěru veřejnosti v instituce. Implementace nových protikorupčních opatření byla často nedostatečná a nedostatečná koordinace mezi institucemi snižovala jejich účinnost.

V roce 2016 přinesl zákon o sdružování v politických stranách a v politických hnutích zvýšení transparentnosti a snížení rizika korupčních praktik. Lokální iniciativy, jako veřejné konzultace, zapojily občany do rozhodovacího procesu a omezily prostor pro korupci. Avšak stále přetrvávaly případy zneužívání veřejných prostředků a korupce na různých úrovních, což svědčilo o slabostech kontrolních mechanismů.

Rok 2017 přinesl určitý pokrok, jak naznačuje zlepšení hodnoty indexu korupce. Iniciativy na podporu integrity a transparentnosti ve veřejné správě začaly přinášet pozitivní

výsledky. Nicméně, politický tlak a korupce na vysokých úrovních stále bránily většímu pokroku. Nedostatečná transparentnost majetkových struktur a propojení politické a ekonomické moci podkopávaly důvěru veřejnosti.

2.1.3. Vláda Andreje Babiše (13. 12. 2017 – 17. 12. 2021)

Po udělení důvěry vládě Andreje Babiše a během jeho vládnutí ČR znovu klesla v mezinárodním hodnocení korupce. Vládní koncepce boje proti korupci na léta 2018 až 2022 kladl důraz na zvýšení nezávislosti a kapacity právních orgánů, jako je státní zastupitelství a soudnictví. Transparentní procesy při veřejných zakázkách, ochrana whistleblowerů a zvyšování povědomí o protikorupčních opatřeních představují základní pilíře. (Česká republika,

Akční plány na rok 2018, 2019, 2020 a 2021 jsou opět rozděleny na 4 klíčové prioritní oblasti a v nich byly splněny tyto vybrané úkoly:

- **Výkonná a nezávislá exekutiva**

Tabulka 9 Přehled úkolů zahrnutých do akčních plánů za roky 2018, 2019, 2020 a 2021 v první části výkonná a nezávislá exekutiva za Babišovi vlády

číslo úkolu	popis úkolu	gestor	vláda	parlament
Rok 2018				
1.1.	Implementace zákona o státní službě včetně plnění závazků v Akčním plánu České republiky Partnerství pro otevřené vládnutí	Ano	Ano	x
1.2.	Analýza zaměřená na srovnání jednotlivých aspektů činnosti, práv a povinností státních zaměstnanců a úředníků územních samosprávných celků	Ano	Ano	x
1.3.	Plnění úkolů zakotvených ve Strategickém rámci rozvoje veřejné správy do roku 2020	Ano	Ano	x
1.4.	Implementace doporučení 4. hodnotícího kola GRECO ve vztahu ke státním zástupcům	Ano – č	x	x
1.5.	Zahájení odborné diskuze o přijetí etického kodexu soudců	Ano – č	x	x
1.6.	Posílení materiálních a navýšení personálních kapacit pro hlubší komunikaci s mezinárodními platformami v oblasti korupce	Ano – č	x	x
1.7.	Monitoring úrovně RIPP jednotlivých rezortů a případný návrh aktualizace rámcového RIPP	Ano	Ano	x
1.8.	Kontrola důslednější aplikace RIA a CIA v rámci legislativního procesu	Ano	Ano	x
2019				
1.1.	Plnění závazku v Akčním plánu České republiky Partnerství pro otevřené vládnutí na období let 2018 až 2020 týkajícího se zavádění principů řízení kvality ve služebních úřadech	Ano	x	x

1.2.	Pokračování v činnosti pracovní skupiny k protikorupčnímu vzdělávání	Ano	x	x
1.3.	Předložení návrhu zákona, kterým se mění zákon č. 6/2002 Sb., o soudech, soudcích, přísedících a státní správě soudů, ve znění pozdějších předpisů	Ano	Ano	Ne
1.4.	Předložení návrhu zákona, kterým se mění zákon č. 7/2002 Sb., o řízení ve věcech soudců, státních zástupců a soudních exekutorů, ve znění pozdějších předpisů	Ano	Ano	Ne
1.5.	Posílení materiálních a personálních kapacit v oblasti boje proti hospodářské trestné činnosti	Ano	Ano	x
1.6.	Předložení věcného záměru zákona o zdravotních pojišťovnách	Ne	Ne	Ne
1.7.	Předložení sektorové analýzy korupce ve zdravotnictví	Ano	Ne	x
1.8.	Předložení věcného záměru energetického zákona	Ne	Ne	Ne
1.9.	Sběr dat a začátek vytváření sektorových analýz korupce v oblastech exekucí, energetiky, telekomunikací a dopravy	Ano	x	x
1.10.	Monitoring úrovně RIPP jednotlivých rezortů a případný návrh aktualizace rámcového RIPP	Ano	x	x
1.11.	Kontrola provádění hodnocení korupčních rizik (CIA) v rámci hodnocení dopadů regulace (RIA) v legislativním procesu	Ano	x	x
2020				
1.1.	Pokračování legislativního procesu u návrhu novely zákona o státním zastupitelství	Ano	Ne	Ne
1.2.	Pokračování legislativního procesu u návrhu novely zákona o soudech a soudcích	Ano	Ano	Ne
1.3.	Poskytování expertní součinnosti pracovní skupině složené ze zástupců soudů ke zpracování etického kodexu soudce	Ano	x	x
1.4.	Realizace projektu „Zintenzivnění boje proti korupci zvyšováním povědomí veřejného sektoru se zaměřením na soudce, orgány činné v trestním řízení a veřejnou správu“ v oblasti etických kodexů	Ano-č	x	x
1.5.	Posílení materiálních a personálních kapacit v oblasti boje proti hospodářské trestné činnosti	Ano	Ano	x
1.6.	Plnění závazku v Akčním plánu České republiky Partnerství pro otevřenou vládu na období let 2018 až 2020 týkajícího se zavádění principů řízení kvality ve služebních úřadech	Ano	Ano	x
1.7.	Realizace úkolů obsažených v sektorové analýze korupce ve zdravotnictví	Ne	x	x
1.8.	Předložení věcného záměru zákona o provádění veřejného zdravotního pojištění	Ne	Ne	Ne
1.9.	Předložení věcného záměru energetického zákona	Ano	Ano	x
1.10.	Zpracování sektorových analýz korupce v oblastech exekucí, energetiky, telekomunikací a dopravy	Ano-č	x	x
1.11.	Monitoring zahájení činnosti Národní sportovní agentury	Ano		x
1.12.	Zahájení diskuze o způsobu realizace Závěrů Rady k boji proti korupci ve sportu	Ano		x
1.13.	Pokračování v činnosti pracovní skupiny k protikorupčnímu vzdělávání	Ano	x	x

1.14.	Zpracování komplexní aktualizace Rámcového rezortního interního protikorupčního programu (RRIPP)	Ano-č	Ne	x
2021				
1.1.	Pokračování legislativního procesu u návrhu novely zákona o soudech a soudcích	Ano	Ano	Ano
1.2.	Pokračování legislativního procesu u návrhu novely zákona o řízení ve věcech soudců, státních zástupců a soudních exekutorů	Ano	Ano	Ne
1.3.	Poskytování expertní součinnosti ke zpracování etického kodexu členů obou komor Parlamentu	Ano	x	x
1.4.	Realizace projektu „Zintenzivnění boje proti korupci zvyšováním povědomí veřejného sektoru se zaměřením na soudce, orgány činné v trestním řízení a veřejnou správu“ v oblasti etických kodexů	Ano	x	x
1.5.	Realizace úkolů obsažených v sektorové analýze korupce ve zdravotnictví	Ne	x	x
1.6.	Realizace opatření obsažených v sektorových analýzách korupce v oblastech exekucí, energetiky, elektronických komunikací a dopravy	Ano	x	x
1.7.	Předložení návrhu energetického zákona	Ne	Ne	Ne
1.8.	Pokračování v činnosti pracovní skupiny k protikorupčnímu vzdělávání	Ano	x	x
1.9.	Zpracování komplexní aktualizace Rámcového rezortního interního protikorupčního programu (RRIPP)	Ano-č	x	x

Vlastní zpracování podle Česká republika (2019); Česká republika (2020); Česká republika (2021); Česká republika (2022)

V roce 2018 bylo v této části stanoveno 8 úkolů, kdy všechny byly splněny aspoň částečně. Pokračovalo se v implementaci zákona o státní službě v rámci Akčního plánu České republiky pro otevřené vládnutí. Dále se také monitorovaly resortní interní protikorupční programy a důslednější aplikace RIA a CIA. V roce 2019 bylo sestaveno 11 úkolů, kdy 5 z nich naplněno nebylo. Nebyly předloženy 2 návrhy novel zákonů, a to o soudech a o státním zastupitelství. V roce 2020 bylo představeno 14 úkolů, z nichž 5 nebylo splněno a opětovně nebyly návrhy schváleny. V roce 2021 bylo definováno 9 úkolů, pouze 3 nebyly splněny, a to opět návrh zákona o řízení ve věcech soudců, státních zástupců a soudních exekutorů. Tento zákon zůstal další výzvou pro následující vládu.

V roce 2020 byly úkoly obsažené v sektorové analýze korupce ve zdravotnictví předloženy Ministerstvem zdravotnictví, avšak nebyly splněny kvůli pandemii COVID-19 a související zátěží pracovníků ministerstva. V roce 2021 Ministerstvo zdravotnictví plánuje pokračovat v realizaci opatření ze sektorové analýzy korupce ve zdravotnictví, včetně zakotvení procesu výběru řídicích osob do státních nemocnic a standardizace postupů při nákupech mimo režim

veřejných zakázek. Tyto úkoly nebyly splněny kvůli prioritě související s pandemií COVID-19, ale ministerstvo plánovalo jejich realizaci v průběhu roku 2022.

V roce 2018 byla částečně implementována doporučení čtvrtého hodnotícího kola GRECO, týkající se státních zástupců, avšak etický kodex zůstal ještě nedokončen. Zároveň byla zahájena odborná diskuze o přijetí etického kodexu soudců, ale realizace projektu byla odložena. Rok 2019 přinesl úspěšné předložení návrhů novely zákonů o soudech a o řízení ve věcech soudců, státních zástupců a soudních exekutorů, vycházejících z doporučení GRECO. V roce 2020 byl vypracován návrh novely zákona o státním zastupitelství, ale návrh novely zákona o řízení ve věcech soudců, státních zástupců a soudních exekutorů nebyl dokončen. V roce 2021 byly přijaty novely zákonů o soudech a o řízení ve věcech soudců, ale návrh etického kodexu pro členy obou komor Parlamentu nebyl projednán.

V roce 2021 Ministerstvo průmyslu a obchodu intenzivně pracovalo na návrhu energetického zákona, který navazuje na věcný záměr schválený vládou v prosinci 2020. Proces přípravy návrhu byl náročný a zahrnoval konzultace se zástupci sektoru a zpracování tisíců připomínek a komentářů od odborné veřejnosti. Ministerstvo plánuje návrh energetického zákona předložit do mezirezortního připomínkového řízení v průběhu roku 2022 a vláda jej má projednat do konce roku 2022, což již bude projednávat nová nastupující vláda.

V následující tabulce jsou uvedeny oblasti, kterými se vláda zabývala v první části akčních plánů.

Tabulka 10 Zařazení úkolů z první části Výkonná a nezávislá exekutiva akčních plánů za roky 2018, 2019, 2020 a 2021 do věcných okruhů za Babišovi vlády

2018	2019	2020	2021
1.1 státní služba	1.1 Plnění závazku	1.1 státní zastupitelství a soudy	1.1 státní zastupitelství a soudy
1.2 státní služba	1.2 vzdělávání	1.2 státní zastupitelství a soudy	1.2 státní zastupitelství a soudy
1.3 Plnění úkolů	1.3 státní zastupitelství a soudy	1.3 státní zastupitelství a soudy	1.3 státní zastupitelství a soudy
1.4 státní zastupitelství a soudy	1.4 státní zastupitelství a soudy	1.4 státní zastupitelství a soudy	1.4 státní zastupitelství a soudy
1.5 státní zastupitelství a soudy	1.5 Posílení materiálních a navýšení personálních kapacit	1.5 Posílení materiálních a navýšení personálních kapacit	1.5 korupce ve zdravotnictví
1.6 Posílení materiálních a navýšení personálních kapacit	1.6 korupce ve zdravotnictví	1.6 Plnění závazku	1.6 exekuce, energetika, telekomunikace a doprava
1.7 RIPP	1.7 korupce ve zdravotnictví	1.7 korupce ve zdravotnictví	1.7 exekuce, energetika, telekomunikace a doprava
1.8 RIA a CIA	1.8 exekuce, energetika, telekomunikace a doprava	1.8 korupce ve zdravotnictví	1.8 vzdělávání
	1.9 exekuce, energetika, telekomunikace a doprava	1.9 exekuce, energetika, telekomunikace a doprava	1.9 RIPP
	1.10 RIPP	1.10 exekuce, energetika, telekomunikace a doprava	
	1.11 RIA a CIA	1.11 korupce ve sportu	
		1.12 korupce ve sportu	
		1.13 vzdělávání	
		1.14 RIPP	

Vlastní zpracování podle Česká republika (2019); Česká republika (2020); Česká republika (2021); Česká republika (2022)

Vláda se zaměřila v první části akčních plánů na: státní službu, plnění úkolů a závazků, státní zastupitelství a soudy, RIPP, RIA a CIA, vzdělávání, posílení materiálních a personálních kapacit, korupce ve sportu a zdravotnictví, exekuci, energetiku, telekomunikaci a dopravu.

- **Transparentnost a otevřený přístup k informacím**

Tabulka 11 Přehled úkolů zahrnutých do akčních plánů za roky 2018, 2019, 2020 a 2021 v druhé části Transparentnost a otevřený přístup k informacím za Babišovy vlády

číslo úkolu	popis úkolu	gestor	vláda	parlament
Rok 2018				
2.1.	Plnění závazků v Akčním plánu České republiky Partnerství pro otevřené vládnutí (OGP) na období let 2016 až 2018	Ano	Ano	x
2.2.	Předložit vládě Akční plán České republiky Partnerství pro otevřené vládnutí (OGP) na období let 2018 až 2020	Ano	Ano	x
2.3.	Zhodnocení dopadů novely zákona o sdružování v politických stranách a politických hnutích a novely volebních zákonů; zhodnocení činnosti/zkušeností s fungováním Úřadu pro dohled nad hospodařením politických stran a politických hnutí	Ne	Ne	x
2.4.	Sběr dat pro zhodnocení dopadů novely zákona o střetu zájmů a zhodnocení činnosti/zkušeností s fungováním centrálního registru oznámení, která budou předložena v roce 2019	Ano	Ne	x
2.5.	Sledování realizace opatření uložených v oblasti tzv. compliance programů v návaznosti na novou právní úpravu	Ano	x	x
2.6.	Sektorová analýza zabývající se korupcí ve zdravotnictví	Ne	Ne	Ne
2.7.	Realizace opatření souvisejících s případným schválením návrhu věcného záměru zákona o lobbingu	Ano – č	x	x
2.8.	Pokračování v realizaci projektu eSbírky a eLegislativy	Ano	Ne	Ne
Rok 2019				
2.1.	Pokračování v legislativním procesu u návrhu zákona o lobbování a souvisejícího změnového zákona	Ano	Ano	x
2.2.	Analýza k zákonu o registru smluv	Ano	x	x
2.3.	Předložení návrhu zákona, kterým se mění zákon č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů	Ano	Ano	x
2.4.	Plnění závazků v Akčním plánu České republiky Partnerství pro otevřené vládnutí na období let 2018 až 2020	Ano	x	x
2.5.	Plnění závazků v Akčním plánu České republiky Partnerství pro otevřené vládnutí na období let 2018 až 2020	Ano	x	x
2.6.	Plnění závazku v Akčním plánu České republiky Partnerství pro otevřené vládnutí na období let 2018 až 2020	Ano	x	x
2.7.	Předložení Sebehodnotící zprávy Akčního plánu České republiky Partnerství pro otevřené vládnutí na období let 2018 až 2020	Ne	x	x
2.8.	Pokračování v přípravě spuštění elektronické Sbírky zákonů (eSbírka) a elektronického legislativního procesu (eLegislativa)	Ano	Ano	Ano
2.9.	Statisticko-analytické zpracování a vyhodnocování dat shromážděných v rejstříku sportovních organizací žádajících o podporu ze státního rozpočtu	Ano	x	x
Rok 2020				
2.1.	Pokračování v legislativním procesu u návrhu zákona o lobbování a návrhu zákona, kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o lobbování	Ano	Ano	Ne
2.2.	Informační osvěta zákonodárců v oblasti regulace lobbování	Ano	Ne	x

2.3.	Předložení Akčního plánu České republiky Partnerství pro otevřené vládnutí (OGP) na období let 2020 až 2022	Ano	Ano	x
2.4.	Plnění závazků v Akčním plánu České republiky Partnerství pro otevřené vládnutí na období let 2018 až 2020 týkajících se: a) zlepšení výroční statistické zprávy českého soudnictví, b) zveřejňování rozhodnutí nižších soudů ČR	Ano	Ano	x
2.5.	Plnění závazků v Akčním plánu České republiky Partnerství pro otevřené vládnutí na období let 2018 až 2020	Ano	Ano	x
2.6.	Plnění závazku v Akčním plánu České republiky Partnerství pro otevřené vládnutí na období let 2018 až 2020	Ano	Ano	x
2.7.	Zajištění platby členských příspěvků OGP	Ano	Ano	x
2.8.	Pokračování legislativního procesu u vládního návrhu novely zákona o svobodném přístupu k informacím	Ano	Ano	Ne
2.9.	Předložení transpozičního návrhu novely zákona o svobodném přístupu k informacím	Ano	Ne	Ne
2.10.	Pokračování v přípravě spuštění elektronické Sbírký zákonů (eSbírka) a elektronického legislativního procesu (eLegislativa)	Ano	Ano	Ano
Rok 2021				
2.1.	Pokračování v legislativním procesu u návrhu zákona o lobbování a návrhu zákona, kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o lobbování	Ano	x	x
2.2.	Informační osvěta zákonodárců v oblasti regulace lobbování	Ano	x	x
2.3.	Pokračování v přípravě a následné spuštění elektronické Sbírký zákonů (eSbírka) a elektronického legislativního procesu (eLegislativa)	Ano	x	x
2.4.	Pokračování legislativního procesu u transpozičního návrhu novely zákona o svobodném přístupu k informacím	Ano	Ne	Ne
2.5.	Zpracování metodiky k zadávání veřejných zakázek a zveřejňování smluv v krizových situacích, včetně možnosti zkrátit zadávací řízení, prevence či řešení následků krize	Ano	x	x
2.6.	V rámci zpracovávané metodiky ke zveřejňování smluv v krizových situacích zahrnout problematiku jednotného označování zveřejňovaných smluv	Ano	x	x
2.7.	Plnění závazků v Akčním plánu České republiky Partnerství pro otevřené vládnutí na období let 2020 až 2022	Ano	Ano	Ano
2.8.	Plnění závazků v Akčním plánu České republiky Partnerství pro otevřené vládnutí na období let 2020 až 2022	Ano	x	x
2.9.	Předložení Akčního plánu České republiky Partnerství pro otevřené vládnutí (OGP) na období let 2022 až 2024	Ne	x	x

Vlastní zpracování podle Česká republika (2019); Česká republika (2020); Česká republika (2021); Česká republika (2022)

Do druhé části bylo v roce 2018 zařazeno 8 úkolů, z nichž 4 nebyly splněny. V roce 2019 bylo představeno 9 úkolů a všechny, kromě jednoho, byly naplněny. V roce 2020 bylo zařazeno do akčního plánu 10 úkolů a pouze 4 z nich nebyly splněny, a to návrh zákona o lobbování, který podle TI představuje zásadní zákon v boji proti korupci. A dále nebyl předložen návrh pozměňovacího zákona o svobodném přístupu k informacím. V roce 2021 bylo stanoveno

9 úkolů, splněny nebyly 2. Byl sice vytvořen návrh zákona o lobbování, ale ten nebyl schválen a zůstává tedy na další vládě, zda ho schválí v této podobě či ne. Dále také nebyla přijata novela zákona o svobodném přístupu k informacím, tím se stává také výchozím bodem pro další vládu. Po celé období byly úspěšně naplňovány závazky vycházející z Akčního plánu České republiky Partnerství pro otevřené vládnutí.

Ministr spravedlnosti a předseda Legislativní rady vlády předložil v prosinci 2018 návrh zákona o lobbování a návrh změnového zákona, reagující na doporučení GRECO. Příprava návrhů probíhala s účastí různých zúčastněných stran a podrobné projednání materiálu bylo plánováno v roce 2019. Ministerstvo spravedlnosti úspěšně předložilo návrh regulace lobbování, včetně zřízení registru transparentnosti a lobbistické stopy, který byl schválen vládou a předložen Poslanecké sněmovně v srpnu 2019. Po projednání a předložení do Poslanecké sněmovny byly tyto návrhy podrobeny dalším úpravám a konzultacím s různými subjekty. Obě předložené legislativní iniciativy jsou v procesu parlamentního projednávání a plán legislativních prací vlády na zbývající část roku 2022 zahrnoval předložení obou návrhů vládě do prosince 2022.

V následující tabulce lze vidět rozdělení výše uvedených úkolů podle věcné souvislosti.

Tabulka 12 Zařazení úkolů z druhé části Transparentnost a otevřený přístup k informacím akčních plánů za roky 2018, 2019, 2020 a 2021 do věcných okruhů za Babišovi vlády

2018	2019	2020	2021
2.1 Plnění závazků	2.1 lobbying	2.1 lobbying	2.1 lobbying
2.2 Akční plán České republiky Partnerství pro otevřené vládnutí (OGP)	2.2 správa veřejného majetku	2.2 lobbying	2.2 lobbying
2.3 zákon o sdružování v politických stranách a politických hnutích	2.3 svobodný přístup k informacím	2.3 Akční plán České republiky Partnerství pro otevřené vládnutí (OGP)	2.3 eSbírky a eLegislativy
2.4 zákon o střetu zájmů	2.4 Plnění závazků	2.4 Plnění závazků	2.4 svobodný přístup k informacím
2.5 compliance programů	2.5 Plnění závazků	2.5 Plnění závazků	2.5 správa veřejného majetku
2.6 korupcí ve zdravotnictví	2.6 Plnění závazků	2.6 Plnění závazků	2.6 správa veřejného majetku
2.7 lobbying	2.7 Akční plán České republiky Partnerství pro otevřené vládnutí (OGP)	Akční plán České republiky Partnerství pro otevřené vládnutí (OGP)	2.7 Plnění závazků
2.8 eSbírky a eLegislativy	2.8 eSbírky a eLegislativy	2.8 svobodný přístup k informacím	2.8 Plnění závazků
	2.9 korupce ve sportu	2.9 svobodný přístup k informacím	2.9 Akční plán České republiky Partnerství pro otevřené vládnutí (OGP)
		2.10 eSbírky a eLegislativy	

Vlastní zpracování podle Česká republika (2019); Česká republika (2020); Česká republika (2021); Česká republika (2022)

V druhé části akčních plánů se vláda zabývala: plněním závazků, lobbyingem, zákonem o střetu zájmů, eSbírky a eLegislativa, správou veřejného majetku, svobodným přístupem k informacím, akčními plány, korupcí ve zdravotnictví a ve sportu, zákonem o sdružování v politických stranách a politických hnutích a compliance programy.

- **Hospodárné nakládání s majetkem státu**

Tabulka 13 Přehled úkolů zahrnutých do akčních plánů za roky 2018, 2019, 2020 a 2021 v třetí části Hospodárné nakládání s majetkem státu za Babišovi vlády

číslo úkolu	popis úkolu	gestor	vláda	parlament
Rok 2018				
3.1.	Pokračování v uvádění zákona o zadávání veřejných zakázek do praxe, vytváření metodik, vzdělávání zadavatelů a uchazečů o veřejné zakázky	Ano	x	x

3.2.	Vypracování analýzy dat o počtu zakázek	Ano	x	x
3.3.	Vypracování zhodnocení dopadů implementace usnesení vlády České republiky č. 467 ze dne 21. června 2017 o povinném využití NEN	Ano	Ano	x
3.4.	Provedení evaluace „Strategie pro boj s podvodny a korupcí při čerpání fondů v rámci SSR v období 2014-2020“	Ano	x	x
3.5.	Poskytování podpory a metodické pomoci uživatelům evidence skutečných majitelů právnických osob a svěřenských fondů	Ano	x	x
3.6.	Pokračovat v metodické činnosti vůči povinným osobám návazně na implementaci novely zákona č. 253/2008 Sb., o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu	Ano	x	x
3.7.	Sledovat legislativní proces na evropské úrovni vzhledem k přípravě 5. AML směrnice EU a průběžně vyhodnocovat možnosti její implementace do právního řádu ČR, pokud by byla do konce roku 2017 (případně v roce 2018) přijata	Ano	x	x
3.8.	Dokončení projektu k elektronickému způsobu prodeje majetku státu prostřednictvím elektronického systému garantovaného státem	Ano	x	x
3.9.	Zpeněžovat majetek státu průhledným a nezpochybnitelným způsobem – přednostně formou veřejné dražby	Ano	x	x
Rok 2019				
3.1.	Pokračování v legislativním procesu u návrhu zákona, kterým se mění zákon č. 166/1993 Sb., o Nejvyšším kontrolním úřadu, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony	Ano	Ano	Ano
3.2.	Pokračování v legislativním procesu u návrhu zákona, kterým se mění zákon č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a změně některých zákonů (zákon o finanční kontrole), ve znění pozdějších předpisů	Ano	Ano	Ano
3.3.	Vzdělávací činnost v rámci Akademie veřejného investování	Ano	x	x
3.4.	Spolupráce se všemi dotčenými subjekty ve vytváření komplexního metodického prostředí a zprostředkovávání přenosu zkušeností a dobré praxe v oblasti zadávání veřejných zakázek	Ano	x	x
3.5.	Veřejné konzultace ke vhodnosti současného nastavení podmínek při zadávání veřejných zakázek malého rozsahu a posouzení adekvátní výše hranice pro jejich zadávání	Ano	x	x
3.6.	Minimalizace počtu veřejných zakázek zadávaných v jednacím řízení bez uveřejnění	Ano	x	x
3.7.	Veřejné konzultace za účelem zhodnocení fungování Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže	Ano	x	x
3.8.	Předložení návrhu zákona, kterým se mění zákon č. 253/2008 Sb., o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu a zákona č. 300/2016 Sb., o centrální evidenci účtů	Ano	Ne	Ne
3.9.	Aktualizace metodiky určení skutečného majitele v souladu s ustanoveními 5. AML směrnice	Ne	x	x
3.10.	Pokračování legislativního procesu u návrhu zákona o výběru osob do řídicích a dozorčích orgánů právnických osob s majetkovou účastí státu (nominační zákon)	Ano	Ano	Ano
3.11.	Zahájení debaty o přesunu problematiky řešení majetkových soudních sporů ze státních institucí na Úřad pro zastupování státu ve věcech majetkových (ÚZSVM)	Ano	x	x

3.12.	Zveřejňování nabídky prodeje a pronájmu a zpeněžení majetku státu průhledným a nezpochybnitelným způsobem – přednostně formou veřejné dražby	Ano	x	x
3.13.	Vzdělávací činnost – veřejné dražby	Ano	x	x
3.14.	Předložení návrhu věcného záměru stavebního zákona	Ano	x	x
Rok 2020				
3.1.	Předložení návrhu novely zákona o zadávání veřejných zakázek	Ano	Ano	Ne
3.2.	Vzdělávací činnost v rámci Akademie veřejného investování	Ano	x	x
3.3.	Spolupráce se všemi dotčenými subjekty ve vytváření komplexního metodického prostředí a zprostředkovávání přenosu zkušeností a dobré praxe v oblasti zadávání veřejných zakázek	Ano	x	x
3.4.	Zhodnocení výsledků veřejných konzultací ke vhodnosti současného nastavení podmínek při zadávání veřejných zakázek malého rozsahu a posouzení adekvátní výše hranice pro jejich zadávání a zvážení dalšího postupu	Ano	x	x
3.5.	Rozšiřování realizace prodeje trvale nepotřebného majetku státu veřejnou dražbou	Ano	x	x
3.6.	Pořádání vzdělávacích akcí k zákonu o veřejných dražbách určených zejména pro orgány státní správy a územní samosprávné celky	Ano	x	x
3.7.	Zhodnocení výsledků veřejných konzultací za účelem zhodnocení fungování Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže v oblasti dozoru nad zadáváním veřejných zakázek a rozhodnutí o konkrétních opatřeních v uvedené oblasti	Ano	x	x
3.8.	Zhodnocení výsledků veřejných konzultací za účelem zhodnocení fungování Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže obecně a rozhodnutí o případných dalších konkrétních opatřeních	Ano	x	x
3.9.	Dokončení legislativního procesu u návrhu zákona o evidenci skutečných majitelů	Ano	Ano	Ano
3.10.	Dokončení legislativního procesu u návrhu novely zákona o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu	Ano	Ano	Ano
3.11.	Předložení materiálu Strategie vlastnické politiky státu	Ano	Ano	x
3.12.	Dokončení legislativního procesu u návrhu novely zákona o Nejvyšším kontrolním úřadu	Ano	Ano	x
3.13.	Předložení návrhu stavebního zákona	Ano	Ano	Ne
3.14.	Předložení věcného záměru zákona o vyvlastnění	Ano	x	x
Rok 2021				
3.1.	Vzdělávací činnost v rámci Akademie veřejného investování	Ano	x	x
3.2.	Spolupráce se všemi dotčenými subjekty ve vytváření komplexního metodického prostředí a přenosu zkušeností a dobré praxe v oblasti zadávání veřejných zakázek	Ano	x	x
3.3.	Pokračování v pracích na variantách legislativního řešení směřujícího k reformě fungování Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže v oblasti dohledu nad zadáváním veřejných zakázek	Ano	x	x
3.4.	Dokončení legislativního procesu u návrhu zákona o veřejných dražbách a u souvisejícího změnového zákona	Ano	Ano	Ne
3.5.	Pořádání vzdělávacích akcí k zákonu o veřejných dražbách určených zejména pro orgány státní správy a územní samosprávné celky	Ano	x	x

3.6.	Rozšiřování realizace prodeje trvale nepotřebného majetku státu veřejnou dražbou anebo výběrovým řízením realizovaným zejména prostřednictvím elektronického systému garantovaného státem	Ano	x	x
3.7.	Dokončení legislativního procesu u návrhu stavebního zákona	Ano	Ano	Ano
3.8.	Dokončení legislativního procesu u návrhu novely zákona o Nejvyšším kontrolním úřadu	Ano	Ano	Ne
3.9.	Dokončení legislativního procesu u návrhu zákona o evidenci skutečných majitelů	Ano	Ano	Ano
3.10.	Dokončení legislativního procesu u návrhu novely zákona o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu	Ano	Ano	Ano

Vlastní zpracování podle Česká republika (2019); Česká republika (2020); Česká republika (2021); Česká republika (2022)

Ve třetí části akčních plánu bylo v roce 2018 sestaveno 9 úkolů, kdy se podařilo všechny splnit. Úkoly se převážně týkaly vzdělávání nebo evaluace projektů. Bylo také úspěšně pokračováno v implementaci zákona o zadávání veřejných zakázek. V roce 2019 byly nesplněny 2 úkoly ze 14 stanovených. Ve většině případů se jednalo o pokračování v legislativním procesu novel zákonů. V roce 2020 bylo představeno v akčním plánu 14 úkolů, kdy stejně jako v roce předchozím nebyly splněny pouze 2 úkoly, a to předložení návrhů novel zákona o zadávání veřejných zakázek a o stavebním zákoně. Rok 2021 stanovil 10 úkolů, opětovně 2 nebyly splněny, a to dokončení legislativního procesu návrhu zákona o veřejných dražbách a o Nejvyšším kontrolním úřadu. Nejenom tyto dva zákony zůstaly na starosti další vládě.

Ministerstva v roce 2018 úspěšně splnila úkol poskytnout metodickou podporu pro rozkrývání vlastnické struktury korporací a pokračovala v metodické činnosti vůči povinným osobám po implementaci novely zákona proti legalizaci výnosů z trestné činnosti. V roce 2019 se zaměřila na předložení návrhu zákona, který měl transponovat 5. AML směrnici a aktualizovat metodiku určení skutečného majitele. V letech 2020 a 2021 vláda úspěšně dokončila legislativní proces novely zákona proti legalizaci výnosů z trestné činnosti, zahrnující požadavky 5. AML směrnice, což přineslo nové povinnosti povinným osobám a posílilo boj proti praní špinavých peněz a financování terorismu.

V roce 2019 byl pokračováním v legislativním procesu návrhu zákona o Nejvyšším kontrolním úřadu. Návrhy prošly Poslaneckou sněmovnou a měly být dále projednány v Senátu. V roce 2021 došlo ke komplikacím, kdy Senát zamítl vládní návrh novely zákona kvůli nesouladu s Ústavou, což vedlo k zastavení legislativního procesu, proto je zapotřebí dalšího politického jednání a prioritizace nové vlády.

V následující tabulce jsou úkoly zařazeny podle jejich věcné souvislosti.

Tabulka 14 Zařazení úkolů z třetí části Hospodárné nakládání s majetkem státu akčních plánů za roky 2018, 2019, 2020 a 2021 do věcných okruhů za Babišovi vlády

2018	2019	2020	2021
3.1 Veřejné zakázky	3.1 Nejvyšší kontrolní úřad	3.1 Veřejné zakázky	3.1 vzdělávání
3.2 Veřejné zakázky	3.2 zákon o finanční kontrole	3.2 vzdělávání	3.2 Veřejné zakázky
3.3 zhodnocení	3.3 vzdělávání	3.3 Veřejné zakázky	3.3 Úřad pro ochranu hospodářské soutěže
3.4 zhodnocení	3.4 Veřejné zakázky	3.4 Veřejné zakázky	3.4 správa veřejného majetku
3.5 legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu	3.5 Veřejné zakázky	3.5. správa veřejného majetku	3.5 vzdělávání
3.6 legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu	3.6 Veřejné zakázky	3.6. vzdělávání	3.6 správa veřejného majetku
3.7 legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu	3.7 Úřad pro ochranu hospodářské soutěže	3.7 Úřad pro ochranu hospodářské soutěže	3.7 stavební zákon
3.8 správa veřejného majetku	3.8 legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu	3.8 Úřad pro ochranu hospodářské soutěže	3.8 Nejvyšší kontrolní úřad
3.9 správa veřejného majetku	3.9 legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu	3.9 správa veřejného majetku	3.9 správa veřejného majetku
	3.10 správa veřejného majetku	3.10 legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu	3.10 legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu
	3.11 správa veřejného majetku	3.11 správa veřejného majetku	
	3.12 správa veřejného majetku	3.12 Nejvyšší kontrolní úřad	
	3.13 vzdělávání	3.13 stavební zákon	
	3.14 stavební zákon	3.14 správa veřejného majetku	

Vlastní zpracování podle Česká republika (2019); Česká republika (2020); Česká republika (2021); Česká republika (2022)

V třetí části akčních plánů se vláda zabývala: správou veřejného majetku, Úřadem pro ochranu hospodářské soutěže, Nejvyšším kontrolním úřadem, stavebním zákonem, vzděláváním, veřejnými zakázkami, zhodnocením, zákonem o finanční kontrole, legalizací výnosů z trestné činnosti a financováním terorismu.

- **Rozvoj občanské společnosti**

Tabulka 15 Přehled úkolů zahrnutých do akčních plánů za roky 2018, 2019, 2020 a 2021 ve čtvrté části Rozvoj občanské společnosti za Babišovy vlády

číslo úkolu	popis úkolu	gestor	vláda	parlament
Rok 2018				
4.1.	Plnění závazků z Akčního plánu České republiky Partnerství pro otevřené vládnutí (OGP) na období let 2016 až 2018 v oblasti podpory dobrovolnictví a posilování bezpečnosti na místní úrovni	Ano	Ano	x
4.2.	Návrh protikorupčního strategického dokumentu na navazující období	Ano	Ano	x
Rok 2019				
4.1.	Předložení návrhu zákona o ochraně oznamovatelů	Ano	Ne	Ne
4.2.	Plnění závazku v Akčním plánu České republiky Partnerství pro otevřené vládnutí na období let 2018 až 2020	Ano	x	x
4.3.	Vytvoření plánu koordinované mediální prezentace seznamující veřejnost s výsledky boje proti korupci	Ano	x	x
Rok 2020				
4.1.	Předložení návrhu zákona o ochraně oznamovatelů	Ano	Ano	Ne
4.2.	Zahájení realizace doprovodných opatření k implementaci zákona o ochraně oznamovatelů	Ano-č	x	x
4.3.	Plnění závazku v Akčním plánu České republiky Partnerství pro otevřené vládnutí na období let 2018 až 2020	Ano	Ano	x
4.4.	Řádné vedení dotačního programu Prevence korupčního jednání včetně promítnutí kontrolních závěrů Nejvyššího kontrolního úřadu	Ano	x	x
4.5.	Prosazování realizace závazku vlády z Koncepce týkajícího se navýšení alokovaných prostředků dotačního programu Prevence korupčního jednání ze stávajících 4 000 000 Kč o 20 %, a to do roku 2022	Ano-č	Ne	x
Rok 2021				
4.1.	Prosazování návrhu zákona o ochraně oznamovatelů v Parlamentu a návrhu zákona, kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o ochraně oznamovatelů	Ano	Ano	Ne
4.2.	Zřízení důvěryhodného a profesionálního útvaru Ministerstva spravedlnosti coby externího oznamovacího kanálu	Ano	x	x
4.3.	Zahájení realizace doprovodných opatření k implementaci zákona o ochraně oznamovatelů	Ano-č	x	x
4.4.	Plnění závazku v Akčním plánu České republiky Partnerství pro otevřené vládnutí na období let 2020 až 2022	Ano-č	x	x
4.5.	Plnění závazku v Akčním plánu České republiky Partnerství pro otevřené vládnutí na období let 2020 až 2022	Ano-č	x	x
4.6.	Řádné vedení dotačního programu Prevence korupčního jednání včetně promítnutí kontrolních závěrů Nejvyššího kontrolního úřadu	Ano	x	x

Vlastní zpracování podle Česká republika (2019); Česká republika (2020); Česká republika (2021); Česká republika (2022)

V závěrečné části byly v roce 2018 splněny 2 úkoly, a to návrh protikorupčního strategického dokumentu na navazující období a plnění závazků od OGP na podporu dobrovolnictví a posilování bezpečnosti na místní úrovni. V roce 2019 byly stanoveny 3 úkoly, z nichž jeden nebyl naplněn, a to návrh zákona o ochraně oznamovatelů. Tento úkol nebyl splněn ani v roce 2020. Tento rok bylo stanoveno dalších 5 úkolů a v roce 2021 6 úkolů. Ani v jednom roce nebyl splněn návrh zákona o ochraně oznamovatele. V roce 2020 sice byl tento návrh předložen, ale další postup byl narušen pandemií a volbami.

V následující tabulce jsou úkoly rozděleny podle věcných oblastí.

Tabulka 16 Zařazení úkolů z čtvrté části Rozvoj občanské společnosti akčních plánů za roky 2018, 2019, 2020 a 2021 do věcných okruhů za Babišovi vlády

2018	2019	2020	2021
4.1 Plnění závazků	4.1 Ochrana oznamovatele	4.1 Ochrana oznamovatele	4.1 Ochrana oznamovatele
4.2 Návrh protikorupčního strategického dokumentu	4.2 Plnění závazků	4.2 Ochrana oznamovatele	4.2 Ochrana oznamovatele
	4.3 Prezentace pro veřejnost	4.3 Plnění závazku	4.3 Ochrana oznamovatele
		4.4 Prevence korupčního jednání	4.4 Plnění závazků
		4.5 Prevence korupčního jednání	4.5 Plnění závazků
			4.6 Prevence korupčního jednání

Vlastní zpracování podle Česká republika (2019); Česká republika (2020); Česká republika (2021); Česká republika (2022)

Vláda se v rámci čtvrté části akčních plánů věnovala: ochraně oznamovatele, plnění závazků, návrhem protikorupčního strategického dokumentu a prevencí korupčního jednání.

V dalším období zkomplikovala veškeré snahy vlády o omezení korupce pandemie covid-19. ČR ohledně protikorupční politiky za vlády Andreje Babiše na tom nebyla nejlépe. (TI ČR, 2018) Některé korupční kauzy, které veřejnost sledovala s velkým zájmem, trvaly příliš dlouho nebo měly podivný výsledek. (TI ČR, 2018) Případ Davida Ratha se stal na dlouho poslední velkou kauzou, která skončila pravomocným odsuzujícím rozsudkem, což naznačuje nedostatečné efektivní postihování korupce.

Přesto v průběhu čtyř let, od roku 2018 do roku 2021, bylo v oblasti protikorupční politiky dosaženo určitého pokroku. V roce 2018 došlo k zavedení nových protikorupčních opatření a iniciování projektů zaměřených na boj s korupcí. (TI ČR, 2018) Podařilo se zvýšit povědomí

o korupci, avšak implementace opatření byla pomalá a často se objevoval nedostatek finančních prostředků. Nedostatečná spolupráce mezi institucemi byla překážkou pro účinnou protikorupční politiku.

O rok později, v roce 2019, byl zaznamenán pokrok v implementaci opatření a zlepšení spolupráce mezi institucemi. Míra korupce v některých oblastech začala klesat, avšak stále trval nedostatek finančních prostředků a byly objeveny nové formy korupce. (TI ČR, 2018) Stabilní financování a pokračující pokles míry korupce byly hlavními pozitivními body roku 2020. V roce 2021 byla situace podobná jako v předchozím roce. Avšak je stále třeba dalších opatření.

2.1.4. Vláda Petra Fialy (17. 12. 2021 – dodnes)

Během hlasování o důvěře vládě Petra Fialy byl již připraven akční plán na rok 2022. Vláda se rozhodla přejít na dvouletý cyklus akčního plánu, aby zajistila kontinuitu protikorupční politiky a splnění mezinárodních závazků v boji proti korupci. Tímto krokem se má umožnit nepřerušované provádění protikorupčních opatření i v období po volbách.

V roce 2023 byla schválena vládní koncepce pro boj s korupcí pro období 2023 až 2026. Cílem této koncepce je předefinovat vládní politiku proti korupci zaměřením na efektivní implementaci protikorupčních opatření, která budou v souladu s mezinárodními závazky a oficiálními dokumenty vlády. (Česká republika, 2023) Koncept zdůrazňuje méně ambiciózní přístup, který dává přednost efektivnímu prosazování protikorupčních opatření dohodnutých na mezinárodní úrovni a těch, které jsou uvedeny v oficiálních programech vlády.

Tento strategický posun si klade za cíl řešit stagnaci v úsilí o boj s korupcí v ČR, odhalenou v mezinárodních srovnáních a odporovat rostoucím antisystémovým nebo antidemokratickým náladám ve společnosti prostřednictvím efektivních protikorupčních politik.

Vláda opět dává prioritu čtyřem klíčovým oblastem své protikorupční politiky: efektivní a nezávislá veřejná moc, transparentnost a otevřený přístup k informacím, rozumné hospodaření se státním majetkem a rozvoj občanské společnosti. Vládní opatření zahrnují legislativní reformy, jako je zjednodušení a zrychlení vstupu do veřejné služby, posílení nezávislosti Úřadu pro dohled nad financováním politických stran a politických hnutí a zvýšení odpovědnosti státních žalobců. (Česká republika, 2023) Dále dokument zdůrazňuje vládní závazek k transparentnosti a otevřenému řízení, včetně regulace lobbingu, střetu zájmů, veřejných zakázek a ochrany oznamovatelů. Důraz je kladen na důležitost otevřených dat, účast občanské společnosti na monitorování veřejných zakázek a implementaci opatření k boji proti praní

špinavých peněz a financování terorismu. Navíc vláda má za cíl podporovat rozvoj občanské společnosti prostřednictvím ochrany oznamovatelů a pilotní implementace metodik pro zapojení nevládních organizací do poradních a pracovních orgánů a do tvorby vládních dokumentů.

- **Výkonná a nezávislá exekutiva**

Tabulka 17 Přehled úkolů zahrnutých v akčních plánech za roky 2023 a 2024 v první části Výkonná a nezávislá exekutiva za Fialovy vlády

číslo úkolu	popis úkolu
1.1.	Návrh zákona, kterým se mění zákon č. 234/2014 Sb., o státní službě, ve znění pozdějších předpisů
1.2.	Novela zákona č. 424/1991 Sb., o sdružování v politických stranách a v politických hnutích
1.3.	Aktualizace Rámcového rezortního interního protikorupčního programu
1.4.	Novela zákona č. 283/1993 Sb., o státním zastupitelství
1.5.	Novela zákona č. 7/2002 Sb., o řízení ve věcech soudců, státních zástupců a soudních exekutorů, ve znění pozdějších předpisů a dalších souvisejících zákonů
1.6.	Realizace projektu „Zintenzivnění boje proti korupci zvyšováním povědomí veřejného sektoru se zaměřením na soudce, orgány činné v trestním řízení a veřejnou správu“ – profesní a etické kodexy soudců a státních zástupců

Vlastní zpracování podle (Česká republika, 2023)

Ministerstvo vnitra předloží návrh zákona o změně státní služby, aby zlepšilo efektivitu a transparentnost úřadů. Budou zohledněna hodnocení korupčních rizik a provedou se opravy identifikovaných nedostatků, včetně sjednocení právní úpravy pro státní zaměstnance a úředníky ústředních samosprávných celků. Spolupráce s Úřadem pro dohled nad hospodařením politických stran a hnutí na novelizaci zákona o sdružování v politických stranách bude součástí této iniciativy.

Ministerstvo spravedlnosti navrhne změny ve státním zastupitelství a v řízení ve věcech soudců, státních zástupců a soudních exekutorů. Cílem je posílit záruky zákonnosti a zvýšit efektivitu řízení, přičemž se budou respektovat doporučení GRECO. Dále bude podporována diskuse o etických kodexech pro soudce a státní zástupce v rámci protikorupčního projektu financovaného z fondů EHP 2014–2021, přičemž se budou zvažovat možné změny nebo doporučení v této oblasti.

- **Transparentnost a otevřený přístup k informacím**

Tabulka 18 Přehled úkolů zahrnutých v akčních plánech za roky 2023 a 2024 v druhé Transparentnost a otevřený přístup k informacím za Fialovy vlády

číslo úkolu	popis úkolu
2.1.	Návrh zákona o lobbování a související změnový zákon
2.2.	Zpracování analýzy s cílem identifikace možných problémů zákoně č. 159/2006 Sb., o střetu zájmů, ve znění pozdějších předpisů
2.3.	Vytvoření Akčního plánu České republiky Partnerství pro otevřené vládnutí na léta 2025 až 2026
2.4.	Implementace závazku Šestého akčního plánu Otevřená data o vzdělávání a vzdělávací soustavě
2.5.	Implementace závazku Šestého akčního plánu Rozšíření a zpřístupnění dat v systému Databáze strategií
2.6.	Implementace závazku Šestého akčního plánu Zprůhlednění dotací poskytovaných státem
2.7.	Implementace závazku Šestého akčního plánu Posílení kvality údajů v evidenci skutečných majitelů – analýza a návrh opatření

Vlastní zpracování podle (Česká republika, 2023)

Ministerstvo spravedlnosti chystá nový zákon o lobbování a analýzu střetu zájmů. Implementuje také akční plán pro otevřené vládnutí. Ministerstvo financí pracuje na jednotné evidenci dotací a zlepšení kvality údajů o skutečných majitelích. Cílem je zvýšit transparentnost a snížit riziko korupce.

- **Hospodárné nakládání s majetkem státu**

Tabulka 19 Přehled úkolů zahrnutých v akčních plánech za roky 2023 a 2024 v třetí části Hospodárné nakládání s majetkem státu za Fialovy vlády

číslo úkolu	popis úkolu
3.1.	Návrh zákona, kterým se mění zákon č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek, ve znění pozdějších předpisů
3.2.	Implementace závazku Šestého akčního plánu Zapojení veřejnosti do monitorování veřejného zadávání
3.3.	Implementace závazku Šestého akčního plánu Zvýšení transparentnosti a metodické podpory pro zadávání veřejných zakázek malého rozsahu
3.4.	Návrh zákona o odnětí nebo omezení práva k pozemku nebo ke stavbě (zákon o vyvlastnění)
3.5.	Návrh energetického zákona
3.6.	Návrh zákona pro podporu dekarbonizace a energetické bezpečnosti České republiky

3.7.	Pokračování v metodické podpoře k zákonu č. 253/2008 Sb., o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu, ve znění pozdějších předpisů, její rozvoj, aktualizace a rozšíření metodické podpory včetně problematiky politicky exponovaných osob.
3.8.	Věcný záměr zákona o řízení a kontrole veřejných financí
3.9.	Naplňování opatření ze Strategie pro boj s podvodů a korupcí v rámci EU fondů začleněných do Jednotného národního rámce

Vlastní zpracování podle (Česká republika, 2023)

Ministerstvo pro místní rozvoj má předložit návrh novely zákona o zadávání veřejných zakázek, reagující na nedostatky v transpozici evropských směrnic. Implementovat opatření pro zapojení veřejnosti do monitorování veřejného zadávání a zvyšovat transparentnost při zadávání malých zakázek. Ministerstvo financí má pracovat na novelizaci zákona o odnětí majetku a na zlepšení řízení a kontroly veřejných financí. Zároveň se má připravit na využití fondů EU v boji proti podvodům a korupci.

- **Rozvoj občanské společnosti**

Tabulka 20 Přehled úkolů zahrnutých v akčních plánech za roky 2023 a 2024 ve čtvrté části Rozvoje občanské společnosti za Fialovy vlády

číslo úkolu	popis úkolu
4.1.	Dokončení legislativního procesu návrhů zákonů transponujících směrnici Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/1937 o ochraně osob, které oznamují porušení práva Unie
4.2.	Implementace závazku Šestého akčního plánu Zlepšení postavení oznamovatelů protiprávního jednání včetně zvýšení informovanosti o oznamování protiprávního jednání
4.3.	Realizace projektu „Zintenzivnění boje proti korupci zvyšováním povědomí veřejného sektoru se zaměřením na soudce, orgány činné v trestním řízení a veřejnou správu“
4.4.	Implementace závazku Šestého akčního plánu č. 4.1 Pilotní implementace Metodiky participace nestátních neziskových organizací v poradních a pracovních orgánech a při tvorbě dokumentů státní správy
4.5.	Pokračovat v podpoře protikorupčních aktivit nestátních neziskových organizací prostřednictvím dotačního programu Prevence korupčního jednání
4.6.	Návrh implementace doporučení projektu Korupce ve vybraných sektorech v České republice a možnosti jejího snížení

Vlastní zpracování podle (Česká republika, 2023)

Ministerstvo spravedlnosti bude zaměřovat své úsilí na implementaci zákona o ochraně oznamovatelů a podporu oznamování protiprávního jednání prostřednictvím školení a osvěty. Bude probíhat pilotní implementace metodiky participace neziskových organizací v poradních orgánech a dotační program na prevenci korupčního jednání bude pokračovat jako další opatření. Navrhované doporučení pro snížení korupce vychází z projektu monitorujícího korupci v ČR, který zvažuje replikaci sběru dat o korupci a metodiku pro její sběr.

Tento Akční plán v době psaní této práce ještě nemá vyhotovené jeho zhodnocení. Ale TI již vydala článek k hodnocení této vlády v polovině jejich funkčního období. TI uvádí, že situace v oblasti korupce v ČR není nejlepší. Mezinárodní dohody, které si Česko přijalo, nejsou plně naplňovány, což vyvolává kritiku jak ze strany Evropské komise, tak i Skupiny států proti korupci (GRECO). Legislativa zaměřená na boj s korupcí je přijímána spíše pod tlakem z EU a často v nedostatečné podobě, a to až po zdlouhavém čekání. Pětikoalice se sice snaží najít shodu, ale odlišné přístupy mezi jednotlivými stranami v koalici způsobují problémy.

Vládní představitelé často odkládají řešení korupce s výmluvou, že jde o méně důležitou prioritu ve srovnání s jinými aktuálními problémy, jako je například válka na Ukrajině, inflace nebo hospodářská krize. Nicméně korupce zůstává jedním z hlavních problémů Česka, který má vliv na ekonomiku, veřejné rozpočty a sektorové oblasti jako je zdravotnictví nebo energetika. Postoj vlády k této problematice není dostatečně konzistentní a nevykazuje potřebnou politickou vůli ke komplexnímu řešení.

Jedním z klíčových nedostatků je nedostatečná spolupráce s nevládními experty a občanskou společností. (TI ČR, 2023) Vláda nedokáže adekvátně komunikovat a často se rozhoduje bez dostatečného zřetele k odborným názorům. Navíc se stále nedostává dlouhodobé strategie týkající se efektivního předcházení korupci a jejího řešení.

Vláda sice přijala některá protikorupční opatření, jako je například nedávný zákon o ochraně oznamovatelů, ale i tyto kroky jsou často nedokonalé a vycházejí spíše ze závazků vůči EU než z vnitřní potřeby zlepšit situaci. (TI ČR, 2023) Nedostatečné řešení korupce má také dopad na důvěru veřejnosti v politické instituce a právní stát.

Další výzvou je střet zájmů, který není řešen dostatečně komplexně a často se objevují podezření na korupci ve spojitosti s veřejnými zakázkami. (TI ČR, 2023) Regulace lobbingu je další klíčovou oblastí, která vyžaduje zákonodárná opatření, aby byla zajištěna transparentnost a předešlo se konfliktu zájmů. (TI ČR, 2023) Celkově lze říci, že vláda není schopna plně naplnit sliby dané před volbami a nedokáže prosadit potřebné změny v oblasti boje proti korupci.

3. Posouzení stavu korupce v České republice

Jak již bylo představeno, korupce má dopad do politického, ekonomického a sociálního života a bývá nedílnou součástí každodenního života občanů v dané zemi. Pro popis situace, která panuje ohledně korupce v ČR, bude použito více ukazatelů. Cílem je pomocí těchto ukazatelů porovnat situaci v ČR ve vztahu k EU za pomoci vybraných států EU. Státy byly vybrány na základě podobnosti v ekonomickém, sociálním a politickém životě a také jednotným vstupem do EU. Těmito státy spolu s ČR jsou Maďarsko, Polsko a Slovensko a dohromady reprezentují tzv. Visegrádskou skupinu. Zvolené období pro zhodnocení situace bylo vyčleněno podle předchozí kapitoly, tedy od roku 2014 do roku 2023.

3.1. Metodika

V této třetí kapitole budou použity různé metody a indexy pro zhodnocení situace ohledně korupce v ČR a deskripce jedné vybrané korupční kauzy. V průběhu této kapitoly byly vyhodnocovány data za období od roku 2014 do roku 2023 s cílem sledovat změny a provádět porovnání v rámci vybraných států v návaznosti na předchozí kapitolu. K porovnání byly vybrány státy EU, které utváří dohromady takzvanou Visegrádskou skupinu. (Maďarsko, Polsko, Slovensko a ČR)

Na začátek budou použity registrované trestné činy, které eviduje Policie ČR a které jsou každoročně zveřejňovány v rámci jejich statistických přehledech kriminality. V roce 2016 došlo k rozsáhlé rekonstrukci Evidenčně-statistického systému kriminality ze strany Policie ČR. (Policie, 2022b) Tato rekonstrukce zahrnovala přesun na nové hardwarové vybavení a kompletní přeprogramování veškerého softwaru od samotného vkládacího prostředí až po výstupy statistik. (Policie ČR, 2022b) Součástí této úpravy bylo i přehodnocení některých zastaralých algoritmů, které byly používány k výpočtům statistických výstupů.

V další části je využíván Eurobarometr, což je průzkum veřejného mínění, který je tvořen EU. Jsou sesbírané odpovědi na vybrané otázky ve sledovaném období. Tento průzkum není zpracováván každoročně. V tomto průzkumu jsou dotazovány jak občané daného státu, tak podnikatelé. V rámci občanského průzkumu byly vybrány tyto otázky: Do jaké míry je podle vás problém korupce v (naší zemi) rozšířený?; Souhlasíte nebo nesouhlasíte s následujícím výrokem: Ve svém každodenním životě se vás korupce osobně dotýká (%); Kdyby si chtěl(a) na tento případ korupce stěžovat, kterým institucím nebo kterým orgánům byste nejvíce věřil(a), že Váš případ vyřeší?; Přečtu vám některé možné důvody, proč se lidé

mohou rozhodnout korupci nenahlásit. Uveďte prosím, které z nich vám připadají nejdůležitější.

V rámci podnikatelů byly vybrány následující otázky: Myslíte si, že následující věci představují či nepředstavují problém pro Vaši společnost při podnikání v (naší zemi); Za jak rozsáhlý problém považujete korupci v (naší Zemi); Souhlasíte nebo nesouhlasíte s následujícími výroky: A. Osoby a podniky zadržené za drobnou korupci jsou v (naší zemi) náležitě potrestány, B. Osoby a podniky zadržené za podplácení vysoce postaveného úředníka jsou v (naší zemi) náležitě potrestány.

Dále bude použit index Rule of Law, který je sbírán neziskovou organizací World Justice Project (WJP) se zaměřením na posilování právního státu a dodržování práv v celosvětovém měřítku. Tento index je zpracováván pro více než 130 zemí a oblastí. Index se skládá z několika složek, z nichž každá má své vlastní podkategorie. Mezi těmito složkami jsou omezení vládních pravomocí, absence korupce, otevřená vláda, základní práva, pořádek a bezpečnost, prosazování právních předpisů, občanské soudnictví a trestní soudnictví. Pro práci byl vybrán index absence korupce, který se dále dělí na 4 podkategorie. První aspekt se týká vládních úředníků a jejich veřejné funkce, zda ji zneužívají ve výkonné moci k soukromému prospěchu. Což je měřeno na základě *„výskytu úplatků, neformálních plateb a jiných pobídek při poskytování veřejných služeb a prosazování předpisů.“* (WJP, 2023a) Je zahrnuto také, *zda jsou veřejné zakázky a veřejné práce zadávány prostřednictvím otevřeného a konkurenčního výběrového řízení a zda se vládní úředníci na různých úrovních výkonné moci zdržují zpronevěry veřejných prostředků“* (WJP, 2023a).

Druhý faktor se zaobírá státními úředníky v soudnictví a zda nezneužívají své veřejné funkce k soukromému prospěchu. *„Měří, zda se soudci a soudní úředníci zdržují vyžadování a přijímání úplatků za výkon funkce nebo urychlení procesů a zda soudnictví a soudní rozhodnutí nejsou ovlivňovány nevhodnými vlivy vlády, soukromých zájmů a zločineckých organizací.“* (WJP, 2023a) Třetím faktorem je, zda státní úředníci v policii a armádě nezneužívají veřejné funkce k soukromému prospěchu. *„Měří, zda se policisté a kriminalisté zdržují vyžadování a přijímání úplatků za výkon základních policejních služeb nebo vyšetřování trestných činů a zda vládní úředníci v policii a armádě nejsou vystaveni nepatřičnému vlivu soukromých zájmů nebo zločineckých organizací.“* (WJP, 2023a)

Posledním sledovaným faktorem v rámci indexu absence korupce je, zda vládní úředníci nezneužívají veřejné funkce k soukromému prospěchu. *„Měří, zda se členové zákonodárného*

sboru zdržují vyžadování nebo přijímání úplatků nebo jiných pobídek výměnou za politickou přízeň nebo příznivé hlasování o právních předpisech.“ (WJP, 2023a)

Každé skóre Indexu je vypočítáno na základě velkého množství otázek získaných z dvou původních zdrojů dat, která shromáždila v každé zemi Světová organizace pro spravedlnost. Jedná se o obecný průzkum obyvatelstva (GPP) a série dotazníků kvalifikovaných respondentů (QRQs). (WJP, 2021) Zachycují zkušenosti a vnímání obyčejných občanů a profesionálů v zemi ohledně výkonu státní moci a jejích agentů a skutečného fungování právního rámce v jejich zemi. (WJP, 2021)

Dotazník GPP zahrnuje 127 otázek založených na vnímání a 213 otázek založených na zkušenostech, spolu se socio-demografickými informacemi o všech respondentech. (WJP, 2021) Dotazník je spravován předními místními agenturami pro průzkumy s použitím pravděpodobnostního vzorku 1 000 respondentů. (WJP, 2021) Dotazníky QRQ doplňují domácí data hodnoceními od profesionálů a akademiků v zemi s odbornými znalostmi v oblasti občanského a obchodního práva, ústavního práva, občanských svobod a trestního práva, pracovního práva a veřejného zdraví.

Další z použitých indexů je index vnímání korupce, který je zpracováván organizací Transparency International. Index CPI je vypočítáván na základě 13 různých zdrojů dat od 12 různých institucí, které zachycují vnímání korupce za poslední dva roky. (TI, 2023) Mezi organizace, jejichž data jsou používána k sestavení indexu CPI, patří:

1. Africká rozvojová banka – Hodnocení politiky a institucí zemí
2. Nadace Bertelsmann Stiftung – Udržitelné ukazatele správy
3. Nadace Bertelsmann Stiftung – Index transformace
4. Economist Intelligence Unit – Služba zeměpisného rizika
5. Freedom House – Národy v tranzitu
6. Global Insight – Hodnocení zeměpisného rizika
7. IMD World Competitiveness Center – Ročenka o světové konkurenceschopnosti – Průzkum výkonnosti
8. Politická a ekonomická riziková konzultace – Asijská inteligence
9. Skupina PRS – Mezinárodní průvodce rizikem zemí
10. Světová banka – Hodnocení politiky a institucí zemí
11. Světové ekonomické fórum – Průzkum názoru výkonných osobností
12. Světový justiční projekt – Průzkum expertů Rule of Law Index

13. Různé demokratické varianty (V-Dem v. 13)

Tyto data se standardizují na stupnici od 0 do 100 a jsou dále vypočteny průměry. Výsledný index je udáván na stupnici od 0 do 100, kdy 100 znamená, že se v dané zemi korupce nevyskytuje. K indexu CPI je přiložena standardní chyba a interval spolehlivosti, které reflektují rozmanitost ve výsledcích zdrojů dat dostupných pro každou zemi nebo území.

3.2. Policejní statistiky

Jedním z možných popisů stavu korupce v ČR je počet registrovaných korupčních trestních činů. Mezi korupční trestné činy Policie ČR zařazuje paragrafy trestního zákoníku uvedené v následující tabulce č. 21:

Tabulka 21 Přehled trestných korupčních činů definovaných dle Policie ČR

Paragraf	Název trestného činu
329	Zneužívání pravomoci úřední osoby
180	Neoprávněné nakládání s osobními údaji
330	Maření úkolů úřední osoby z nedbalosti
331	Úplatkářství – přijímání úplatku
257	Pletichy při veřejné soutěži a dražbě
255	Zneužití informací v obchodním styku
332	Úplatkářství – podplácení
333	Úplatkářství – nepřímé

Vlastní zpracování dle Policie ČR (2011)

Tento výčet není absolutním vyjádření všech trestních činů, které lze zařadit mezi korupční praktiky, ale ostatní případy by musely být posuzovány individuálně a bylo by na každém, zda by daný čin do korupčních zařadil či ne. V následující tabulce je uvedený počet trestních činů od roku 2014 do roku 2023 na území ČR registrovaných Policií ČR.

Tabulka 22 Počet registrovaných korupčních trestních činů na území ČR od roku 2014 do roku 2023

Paragraf	Název trestného činu	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
329	Zneužívání pravomoci úřední osoby	107	21	26	25	26	28	20	26	23	21
180	Neoprávněné nakládání s osobními údaji	21	21	5	11	11	27	11	20	17	13
330	Maření úkolů úřední osoby z nedbalosti	2	3	9	2	3	4	6	4	2	2
331	Úplatkářství – přijímání úplatku	63	59	26	23	180	37	36	30	50	44
257	Plet. při veř. soutěži a dražbě	63	67	29	23	38	30	65	55	50	32
255	Zneužití informací v obchodním styku	44	22	23	17	27	21	41	25	18	18
332	Úplatkářství – podplácení	118	123	72	67	98	82	78	62	129	91
333	Úplatkářství – nepřímé	4	8	0	2	3	3	1	3	1	1
	Celkem	422	324	190	170	386	232	258	225	290	222

Vlastní zpracování dle Policie ČR (2014); Policie ČR (2015); Policie ČR (2016); Policie ČR (2017); Policie ČR (2018); Policie ČR (2019); Policie ČR (2020); Policie ČR (2021); Policie ČR (2022a); Policie ČR (2023)

Z důvodů změny v roce 2016 v metodice počítání trestných činů, nelze porovnat dva předchozí roky s ostatními, proto budou z porovnání vyjmuty. Lze vidět, že průměrně nejvyšší počet registrovaných činů je skrytý pod paragrafem 332, tedy podplácení. Průměr činu podplácení je téměř 85 činů za každý rok. První možností interpretace výsledků je, že počet by mohl znamenat nedostatečné zaměření prevence před tímto korupčním jevem. Na druhou stranu by vysoký počet mohl znamenat, že daný druh trestného činu je nejlépe postihnutelný a jsou pevně stanoveny hranice daného trestného činu. Tomuto stavu také naznačuje objasněnost, která je vyjádřena v procentech, a je u podplácení rovna 78 %. Při sestavování koncepce je důležité dále zkoumat tyto příčiny a důsledky a navrhnout cílená opatření.

Celkový medián všech korupčních činů je 247 činů za jeden rok. Míra objasněnosti v průměru je 40 %. Nejvíce objasněných případů, jak již bylo zmíněno, je u podplácení. Přes 50 % objasněných případů také má přijímání úplatků a pletichy při veřejné soutěži a dražbě se k pomyslné hranice 50 % přibližuje. Tyto dva trestné činy mají také největší průměrné zastoupení v počtu registrovaných činů hned za podplácení. Naopak nejméně registrovaných činů je v paragrafu 330 (Maření úkolů úřední osoby z nedbalosti).

Registrovaný počet případů poskytuje objektivní data. Data dávají informace o úspěšnosti boje proti korupce v ČR a umožňují identifikovat rizika, na které je potřeba se dále zaměřit. Tento registrovaný počet případů neposkytuje kompletní přehled, jelikož existují limity této metody. Jedním z omezení je neporovnatelnost mezi státy z důvodu odlišného trestního zákona a jiných právních systému a procesů v dané zemi. (Sampford, 2006) Proto tato metoda není vhodná k porovnání úrovně korupce v ČR s ostatními státy, a není tudíž užitečná pro zhodnocení korupce v ČR, jak si práce stanovila. Dalším z omezení je neochota nahlásit dané korupční jednání.

3.3. Výzkum veřejného mínění v podobě Eurobarometru

Na tento jev a na další jevy vyskytující se v občanském světě se více zaměřila EU při svém průzkumu se speciálními otázkami na stav korupce v dané zemi a konkrétně i na to proč lidé neohlašují korupci ve své zemi. Tento průzkum jinak označovaný jako Eurobarometr není uskutečňován každoročně, ale pokaždé jsou použity stejné otázky z důvodu porovnatelnosti s minulými lety. Výsledky jsou publikovány pro každou zemi EU zvlášť, a poté je proveden průměrný souhrn pro EU. V průměru je 27 123 respondentů v rámci EU a v průměru v každé zemi Visegrádské skupiny je dotazováno 1027 občanů daného státu. Data

byla sbírána za 4 období, a to v roce 2017, 2019, 2022, 2023. (EU, 2017a; EU 2019a; EU 2022a; EU 2023a) Tyto průzkumy byly vybrány z důvodu časového vymezení této práce. (2014-2023)

Respondenti v rámci tohoto výzkumu dostali otázku, proč si myslí, že se lidé mohou rozhodnout nenahlásit korupci. Měli na výběr z 11 odpovědí:

- Obtížnost cokoli prokázat;
- Nahlášení by nemělo smysl, protože odpovědné osoby nebudou potrestány;
- Pro toho, kdo nahlásí korupci, není k dispozici ochrana;
- Absence informací o tom, kde jsi hlásit;
- Nikdo nechce nikoho zradit;
- Každý o těchto případech ví, ale nikdo to nehlásí;
- Ti, kdo korupci nahlásí, se dostanou do problémů s policií nebo jinými orgány;
- Nahlášení nestojí za tu námahu;
- Jiné;
- Nic z toho;
- Neví, bez odpovědi.

Respondenti mohli označit i více než jednu odpověď. Z výsledků průzkumu v rámci EU lze vyvodit, že nejčastější odpovědí bylo, že prokázat takovou skutečnost je obtížné, pokud dojde k jejímu nahlášení. (odpověď: Obtížnost cokoli prokázat), a to 47 %. V ČR tato průměrná hodnota překročila evropský průměr o 11 %, zatímco ostatní země tento problém identifikují jako méně podstatný než evropský průměr, ale stále nejvíce označovanou ze všech odpovědí.

Druhá nejčastěji označovaná odpověď byla nesmyslnost nahlášení z důvodu nepotrestání odpovědné osoby. (Odpověď: Nahlášení by nemělo smysl, protože odpovědné osoby nebudou potrestány) Nad hranicí 25 % se umísťovala také odpověď: Pro toho, kdo nahlásí korupci, není k dispozici ochrana. V Polsku tuto hranici překonala rovněž odpověď: Nikdo nechce nikoho zradit, která je druhým nejčastějším problémem a odpovědi o nesmyslnosti nahlášení a neposkytnutí ochrany jsou pod hranicí 25 %. Slovensko ke 3 předešlým nejčastěji označovaným odpovědím v EU přidává také odpovědi, které byly nad touto hranicí a to že „Každý o těchto případech ví a nikdo to nehlásí“; „Ti, kdo korupci nahlásí, se dostanou do problémů s policií nebo jinými orgány“. Pouze Maďarsko vidí největší problémy nad hranicí 25 % pouze první dvě nejčastější odpovědi v rámci EU. (Obtížnost cokoli prokázat; Nahlášení by nemělo smysl, protože odpovědné osoby nebudou potrestány) Vzhledem

k nedávnému schválení nové legislativy týkající se ochrany whistleblowerů v ČR, je pravděpodobné, že se budou případy spojené s touto problematikou vyskytovat méně často.

V kontextu tohoto průzkumu se dá shrnout, že problémy s nahlašování korupce vidí každý občan daného státu jinak. Proto by tyto výsledky měly státy začleňovat do svých protikorupčních opatření. V širším kontextu to znamená upevňovat důvěru v ochranu při nahlašování korupce a důslednost při vyšetřování. S danou otázkou v rámci průzkumu EU souvisí i otázka, komu by občané věřili natolik, aby byli schopni si na korupci stěžovat. Nejvíce důvěryhodnou institucí je ve všech státech právě policie, která má důvěru v průměru přes 50 % u všech států vyjma Maďarsko, kde občané policii věří pouze v průměru na 39 %. Druhou volbou v důvěře, kterou by si občané EU vybrali, by bylo obecně soudnictví.

V rámci tohoto průzkumu byly občané dále dotazovány na to, jak rozšířená je korupce v jejich zemích. V průměru 69 % občanů v rámci EU považují korupci za rozšířenou ve své zemi, lze to vidět v následující tabulce č. 23.

Tabulka 23 Průměrné procentní vyjádření odpovědi na otázku Eurobarometru: Do jaké míry je podle vás problém korupce v (Naší zemi) rozšířený?

	Odpověď: Rozšířená
Evropská unie	69 %
Česká republika	81 %
Polsko	58 %
Slovensko	84 %
Maďarsko	88 %

Vlastní zpracování dle EU (2017a); EU (2019a); EU /2022a); EU (2023a)

Dále z tabulky vyplývá, že všichni občané považují korupci za rozšířený problém v jejich zemi. Pouze občané Polska nevnímají korupci za takový rozšířený problém a jejich průměr je pod průměrem EU na rozdíl od ostatních zemí, kde je tento průměr výrazně překonán. Navazující otázkou rovněž bylo, zda se občanů dotýká korupce každý den. V rámci EU odpovídá ano v průměru téměř 25 % dotazovaných. Pod evropskou hranicí se vyskytla pouze ČR, jiné země byly nad průměrem EU. Na Slovensku a v Polsku vyjádřili souhlas s otázkou přes 30 % občanů daných zemí. (Polsko 36 %, Slovensko 39 %)

Jak již bylo v úvodu této práce představeno korupce neovlivňuje pouze občanský život, ale také život podnikatelský. Tohoto si je EU vědoma, a proto zhotovuje i průzkumy ohledně korupce pro podnikatele. Průzkumy probíhají na základě telefonátu a v rámci EU je dotazováno téměř 10 tisíc respondentů v rámci jednoho průzkumu. V průměru v každé zemi Visegrádské skupiny je dotazováno 383 podnikatelů. Pro tuto práci byly z důvodu časového vymezení (2014-2023) vybrány tyto roky: 2015, 2017, 2019, 2022, 2023. (EU, 2015; EU 2017b; EU 2019b; EU 2022b; EU 2023b)

Korupci vnímá jako problém ve svém podnikání v rámci EU v průměru 37 % podnikatelů. Podnikatelé z ČR tento problém označili pouze o 3 % více než v EU, zatímco Polsko vnímá korupci jako menší problém o 13 % než EU. Výrazně větším problémem je korupce pro podnikatele v Maďarsku, a to o 10 %, na Slovensku dokonce o 17 %. V rámci otázky bylo nutné rozhodnout o více faktorech, které jsou překážkou v podnikání v dané zemi. Jedním z faktorů byl již výše představený pojem klientelismus spolu s protekcí. Tento faktor podnikatelé berou jako problémový pro jejich podnikání z 38 %. Nejvýraznější problém je to pro respondenty z Maďarska, kde ho jako významný problém pro jejich podnikání určilo 47 % lidí.

Na otázku ohledně rozšířenosti korupce odpovídali také podnikatelé. Jejich odpovědi ukázaly podobné trendy jako u obyvatel dané země. V porovnání s odpověďmi občanů bylo o 7 % méně podnikatelů, kteří uvedli, že vnímají korupci jako rozšířený problém v ČR a Maďarsku. Podobný názor sdílejí také podnikatelé v Polsku (o 4 %). Naopak slovenští podnikatelé vnímají korupci o 2 % více rozšířeněji než občané. Tyto výsledky ukazují, že vnímání rozšířenosti korupce je částečně ovlivněno prostředím, ve kterém se subjekt nachází.

Poslední vybranou otázkou je, zda souhlasí či nesouhlasí s tím, že osoby a podniky jsou náležitě potrestány za drobnou korupci nebo za podplácení vysoce postaveného úředníka. Tato otázka souvisí s počtem registrovaných činů v ČR, které byly představeny v předchozí části, kdy v paragrafu o podplácení bylo zaregistrováno nejvíce korupčních činů. Podnikatelé v rámci EU souhlasí s tím, že drobná korupce je následně potrestána z 42 % v průměru za všechny roky. V ČR si to myslí už jenom 39 %, což je hned za Polskem (36 %) nejmenší procento důvěry v právní stát. Větší důvěru projeвили slovenští (45 %) a maďarští podnikatelé (44 %).

Výrok, zda podnikatelé souhlasí, že jsou zadržené osoby či podniky náležitě potrestány za podplácení vysoce postaveného úředníka, dopadl v celkovém průměru hůře než drobná korupce. V rámci EU souhlasí s výrokem pouze 31 %. U všech států Visegrádské skupiny

je toto číslo nižší, než je evropský průměr. Nejvíce důvěřuje Polsko s 24 % a hned za ním je ČR s 23 %. Naopak Maďarsko (20 %) a Slovensko (14 %) jsou hluboko pod evropských průměrem. Z výsledků vyplývá, že dané země podle respondentů nemají kvalitní soudní procesy k účinnému a náležitému potírání korupce.

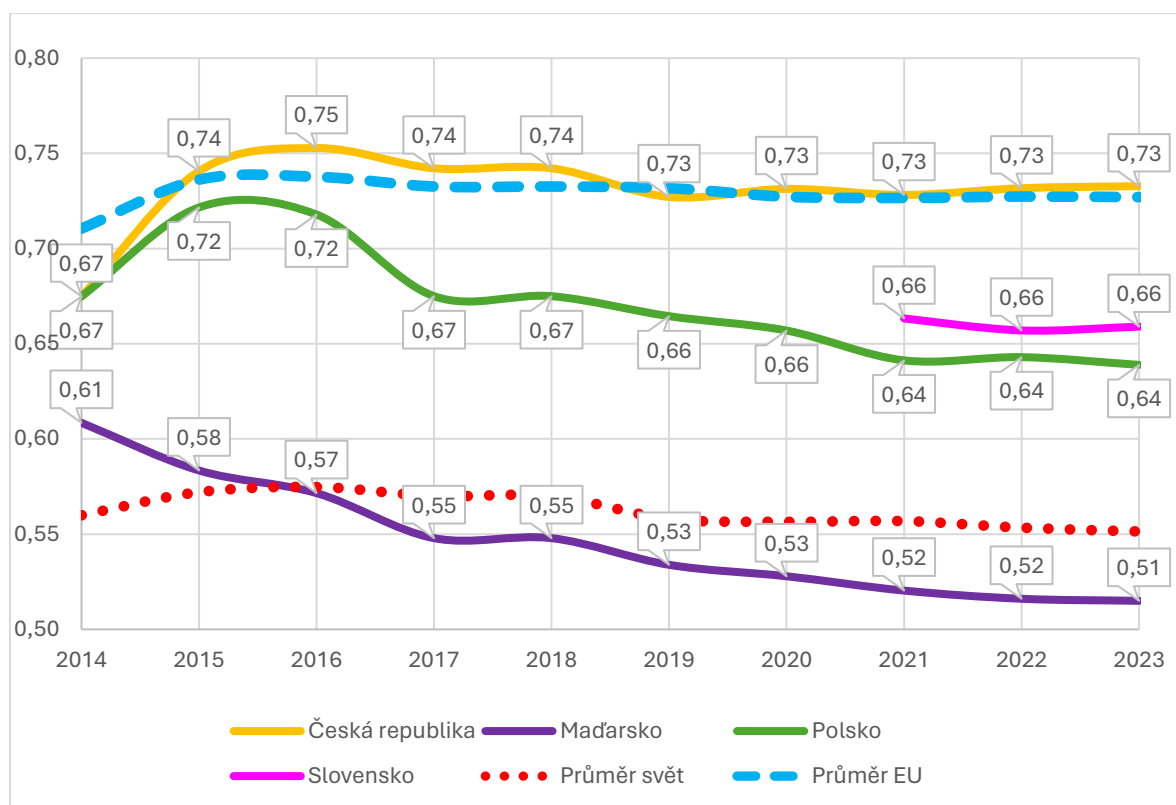
Jako v případě registrovaných korupčních činů, i zde má tato metoda svá omezení. Klíčové je vybrat reprezentativní vzorek, aby byly zastoupeny všechny skupiny obyvatelstva. Toto je jeden z cílů Eurobarometru (průzkumu EU). Dalším omezením by mohlo být porovnatelnost mezi zeměmi z důvodu jiných kulturních, politických, sociálních a ekonomických rozdílů. Tomuto se práce pokusila zamezit výběrem podobných států Visegrádské skupiny. Navazujícím omezením je, jak interpretovat výsledky samotných občanů, protože jsou ovlivněny současným děním v jejich zemi a dalšími jinými faktory.

Jak bylo uvedeno, z výsledků Eurobarometru vyplývá, že účinnost soudních procesů je v rámci korupce nedostatečná. Tento pocit může být pouze respondentovo subjektivní vnímání, a proto je zapotřebí dané tvrzení dále ověřit. K tomuto účelu by mohl posloužit tzv. index právního státu (Rule of Law Index), který by mohl být vhodným nástrojem pro ověření tvrzení vyplývajícího z veřejného mínění.

3.4. Index Rule of Law

Tento index zhodnocuje různé aspekty právního systému. V následujícím grafu je zachycen vývoj celkového indexu v ČR, Slovensku, Polsku a Maďarsku a je zde zahrnut pro porovnání i průměr EU a světový průměr od roku 2014 po rok 2023. Pro Slovensko byla data sbírána až od roku 2021.

Obrázek 1 Vývoj celkového indexu Rule of Law od roku 2014 do roku 2023 v zemích Visegrádské skupiny

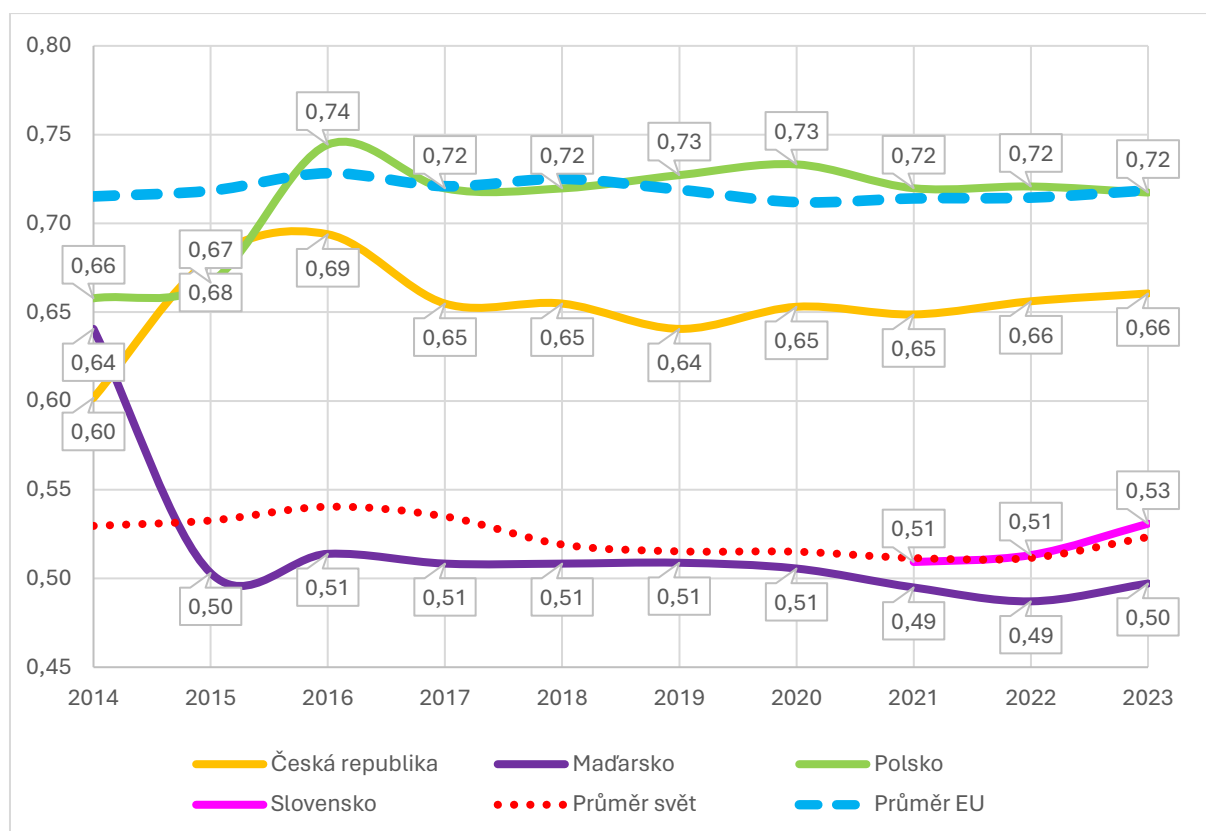


Vlastní zpracování podle WJP (2023b)

Celkově ve světovém pořadí je na tom nejlépe Dánsko (průměrně 0,89), Norsko (průměrně 0,89) a Finsko (průměrně 0,87). Tyto země zauímají pravidelně každý rok první 3 příčky. Jak lze vyčíst z grafu, je ČR (žlutá čára) ze všech 4 států Visegrádské skupiny na tom nejlépe, co se týče právního systému a je v ní i vyšší důvěra ve spravedlnost. Udrží se rovněž dlouhodobě nad evropským průměrem (přerušovaná modrá čára). Polsko (zelená čára) do roku 2016 mírně stoupalo, poté následoval postupný úpadek, ale stále se vyskytuje nad světovým průměrem shodně se Slovenskem (růžová čára). Maďarsko (fialová čára) se postupem let propadlo pod světový průměr (přerušovaná červená čára). Nižší hodnota by mohla naznačovat nedostatky v právním systému a nedodržování právních norem a principů. Tyto poklesy a vzestupy jsou ovlivněny více faktory, protože celkový index je složen z více aspektů.

Jedním z nich je také absence korupce v dané zemi. Tento index je zachycen na následujícím grafu.

Obrázek 2 Vývoj indexu absence korupce od roku 2014 do roku 2023 v zemích Visegrádské skupiny

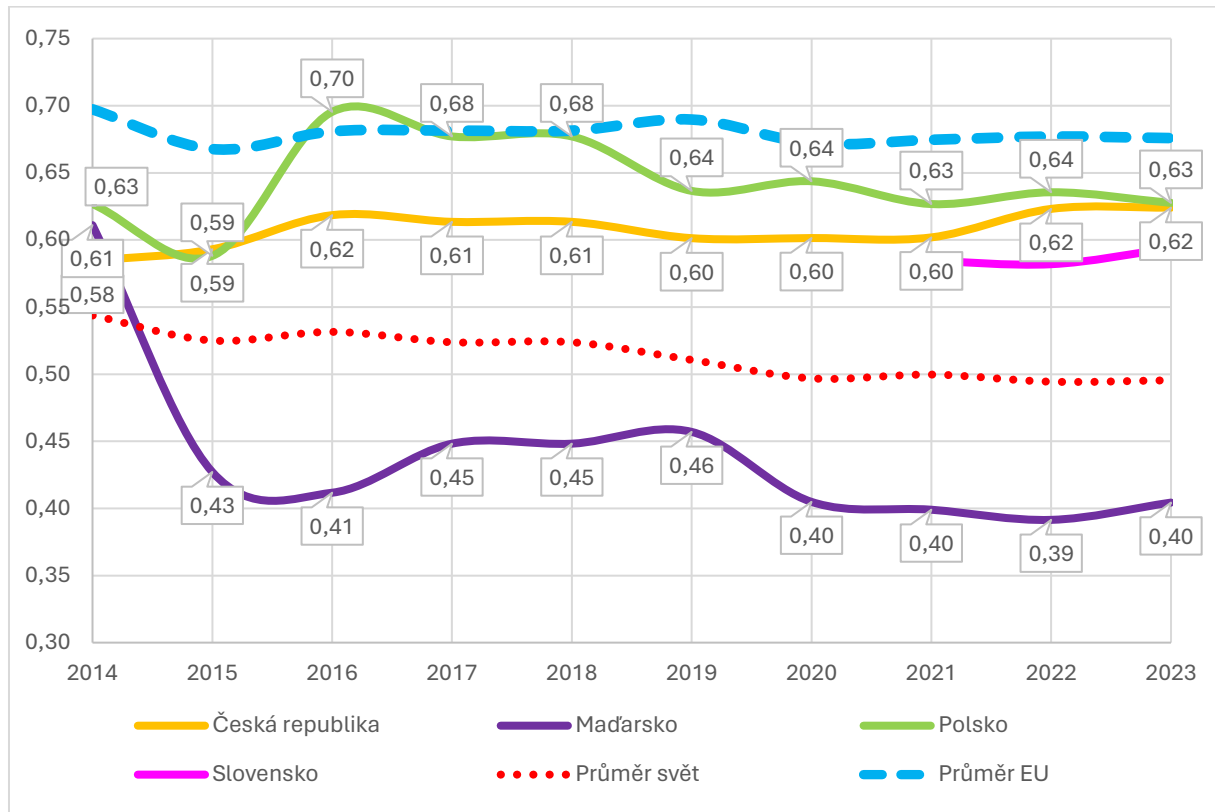


Vlastní zpracování dle WJP (2023b)

Celkově první pozice v indexu absence korupce zauímají Dánsko (průměrně 0,95) a Norsko (průměrně 0,94), stejně jako u celkového indexu. Singapore (průměrně 0,91) pravidelně obsazuje třetí místo v tomto indexu. Polsko v indexu absence korupce, na rozdíl od celkového indexu, dlouhodobě převyšuje průměr EU. Slovensko se propadlo na úroveň světového průměru, zatímco Maďarsko stále zůstává pod tímto světovým průměrem. Celkově tyto země drží horší pozici v tomto indexu než v celkovém indexu, s výjimkou Polska. Ani u tohoto indexu nelze určit přesné aspekty, které ho ovlivňují je totiž složen z dalších 4 ukazatelů:

- Státní úředníci ve výkonné moci nezneužívají veřejné funkce k soukromému prospěchu.

Obrázek 3 Vývoj Indexu „Státní úředníci ve výkonné moci nezneužívají ve veřejné funkce k soukromému prospěchu“ od roku 2014 do roku 2023 v zemích Visegrádské skupiny

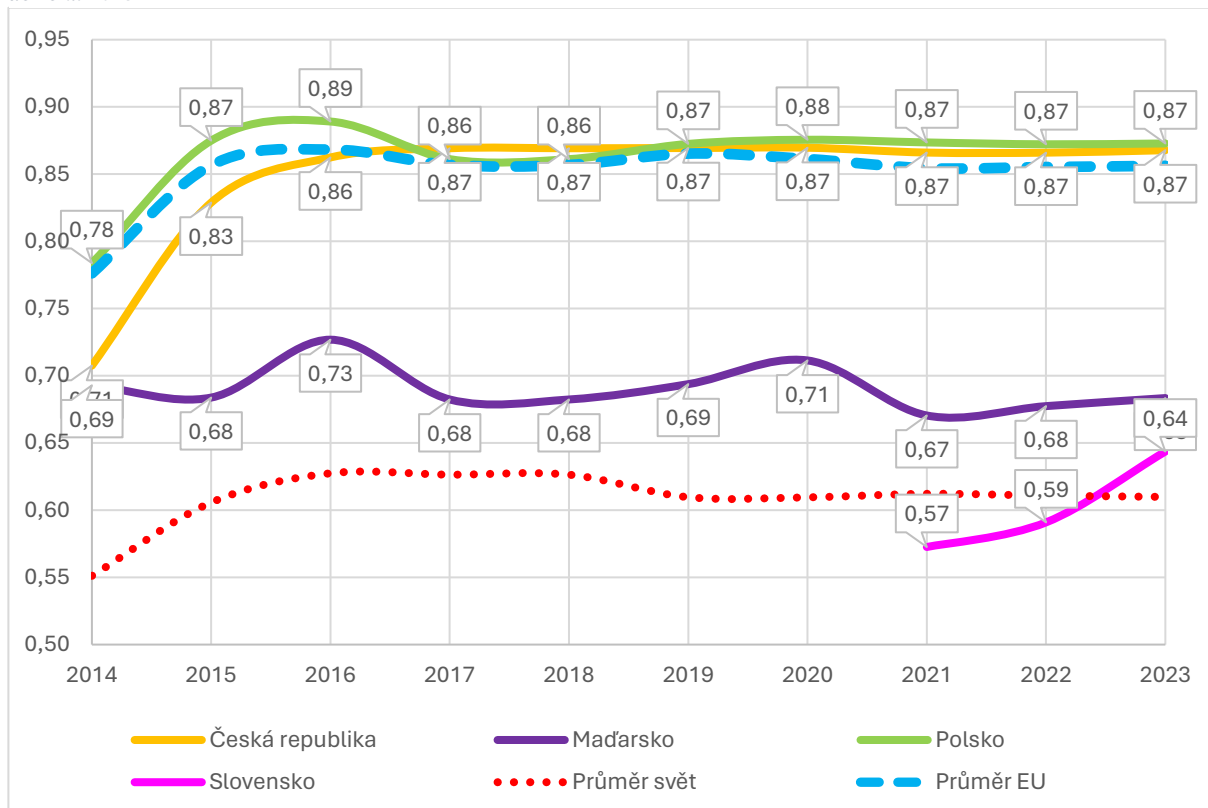


Vlastní zpracování dle WJP (2023b)

V předchozích grafech je vidět vývoj jedné složky z indexu absence korupce (Státní úředníci ve výkonné moci nezneužívají veřejné funkce k soukromému prospěchu). Lze si povšimnout, že ČR dlouhodobě udržuje stejný konstantní trend, kde se výrazné zlepšení neobjevuje. Z grafu lze vyčíst, že Maďarsko je dlouhodobě pod světovým průměrem a lze shrnout, že v něm nejsou správně nastavené právní systémy k potírání tohoto druhu korupce. Ostatní země se spíše drží pod průměrem EU a lze tedy konstatovat, že v dané oblasti existují mezery, které je potřeba podchytit a účinně s nimi bojovat. Je potřebné se zaměřit na úplatky, neformální platby a jiné pobídky, ale také na veřejné zakázky a případné zpronevěry veřejných prostředků.

- Státní úředníci v soudnictví nezneužívají veřejné funkce k soukromému prospěchu.

Obrázek 4 Vývoj Indexu „Státní úředníci v soudnictví nezneužívají veřejné funkce k soukromému prospěchu“ od roku 2014 do roku 2023

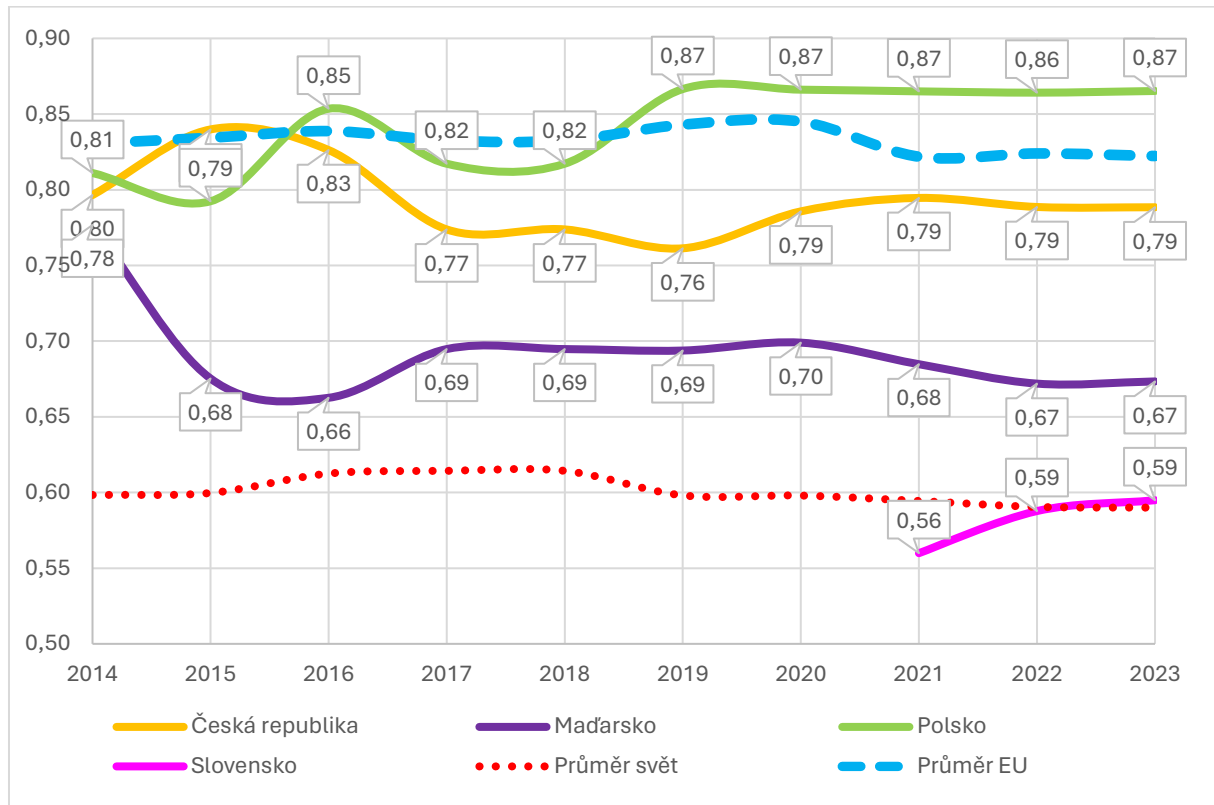


Vlastní zpracování dle WJP (2023b)

V grafu, který zachycuje druhý dílčí index absence korupce (Státní úředníci v soudnictví nezneužívají veřejné funkce k soukromému prospěchu.), lze vidět, že index dosahuje mnohem vyšších čísel v porovnání s indexem předchozím. Tento trend naznačuje, že v dané oblasti by měl být výskyt korupce menší. ČR spolu s Polskem se dlouhodobě udržují těsně nad průměrem EU, což naznačuje relativně dobré zvládnání této formy korupce. I Maďarsko dosahuje vyšších hodnot a udržuje se sice pod průměrem EU, ale je nad světovým průměrem. Lze tedy konstatovat, že dochází k ubývání případů přijímání úplatků a soudní rozhodnutí nejsou ovlivňovány vlivy vlády, soukromými zájmy nebo zločineckými organizacemi.

- Státní úředníci v policii a armádě nezneužívají veřejné funkce k soukromému prospěchu.

Obrázek 5 Vývoj Indexu „Státní úředníci v policii a armádě nezneužívají veřejné funkce k soukromému prospěchu“ od roku 2014 do roku 2023

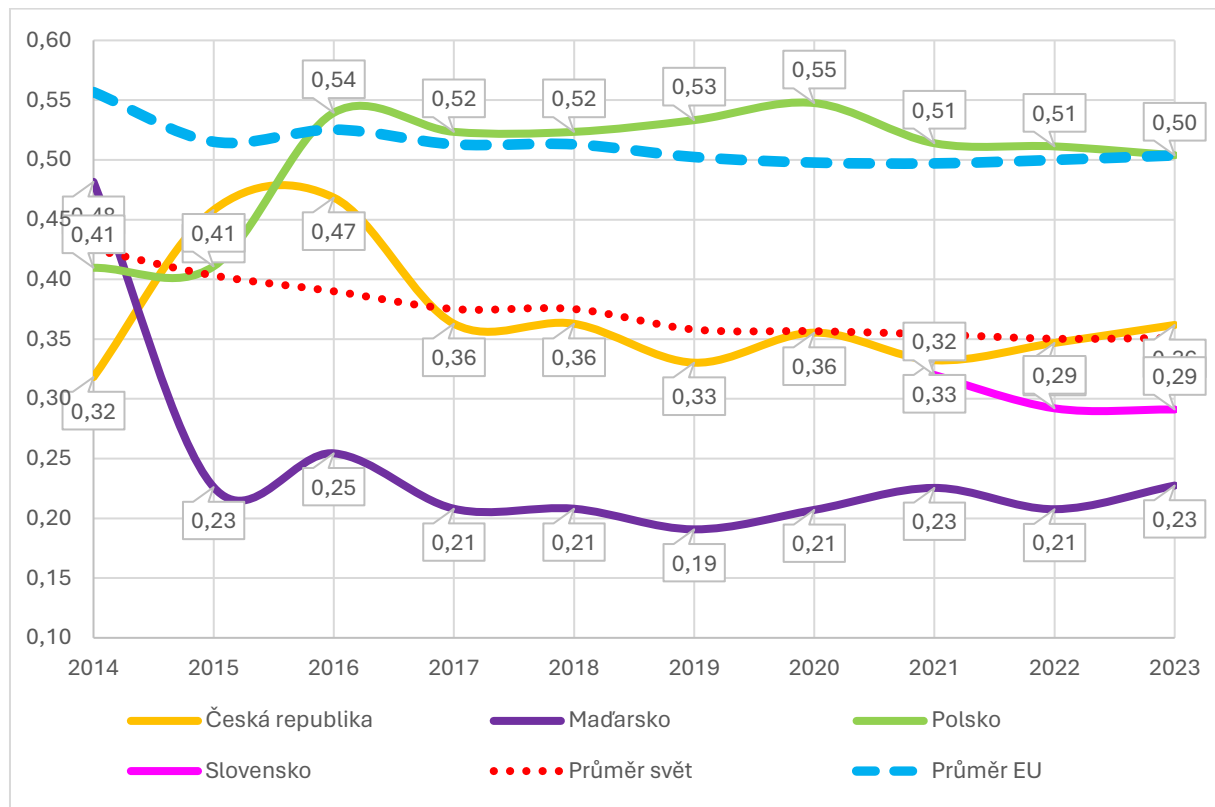


Vlastní zpracování dle WJP (2023b)

Třetí index je zahrnut v předchozím grafu a představuje vývoj tohoto indexu po dobu posledních deseti let. Stejně jako u předchozích dvou indexů i zde dosahuje ze zahrnutých států nejvyšších hodnot Polsko, které se v posledních letech stabilně udržuje nad evropským průměrem. Zatímco ČR a Maďarsko jsou uprostřed světového a evropského průměru. Obě země, ale dosahují vyšších hodnot indexů než u první složky indexu absence korupce (Státní úředníci ve výkonné moci nezneužívají veřejné funkce k soukromému prospěchu). Zde lze předpokládat, že se nevyskytuje vysoký počet přijímání úplatků za výkon a nepředpokládá se vliv soukromého zájmu či zločineckých organizací.

- Státní úředníci v zákonodárné sféře nezneužívají veřejné funkce k soukromému prospěchu.

Obrázek 6 Vývoj Indexu „Státní úředníci v zákonodárné sféře nezneužívají veřejné funkce k soukromému prospěchu“ od roku 2014 do roku 2023



Vlastní zpracování dle WJP (2023b)

Poslední dílčí index, který je zobrazen v předchozím grafu, vykazuje nejnižší skóre ze všech čtyř složek indexu absence korupce. Polsko opět dosahuje nejlepších výsledků a dlouhodobě se drží kolem evropského průměru, zatímco ostatní tři země spíše zaostávají pod světovým průměrem. Tento jev naznačuje nedostatečný právní systém, který by měl předcházet a potírat korupci v zákonodárné sféře. Tento výsledek by mohl poskytnout inspiraci při tvorbě strategie boje proti korupci, zdůrazňující potřebu zaměřit se nejen na vnější aspekty, ale i na interní integritu a etiku mezi těmi, kdo jsou zodpovědní za tvorbu a prosazování protikorupčních opatření. Tento krok je důležitý v zamezení přijímání a vyžadování úplatků nebo i jiných pobídek výměnou za politickou přízeň nebo příznivé hlasování o právních předpisech.

V grafech byl zachycen vývoj čtyř složek indexu absence korupce. Maďarsko dlouhodobě dosahuje nižších hodnot, což naznačuje problémy v boji proti korupci ve státní

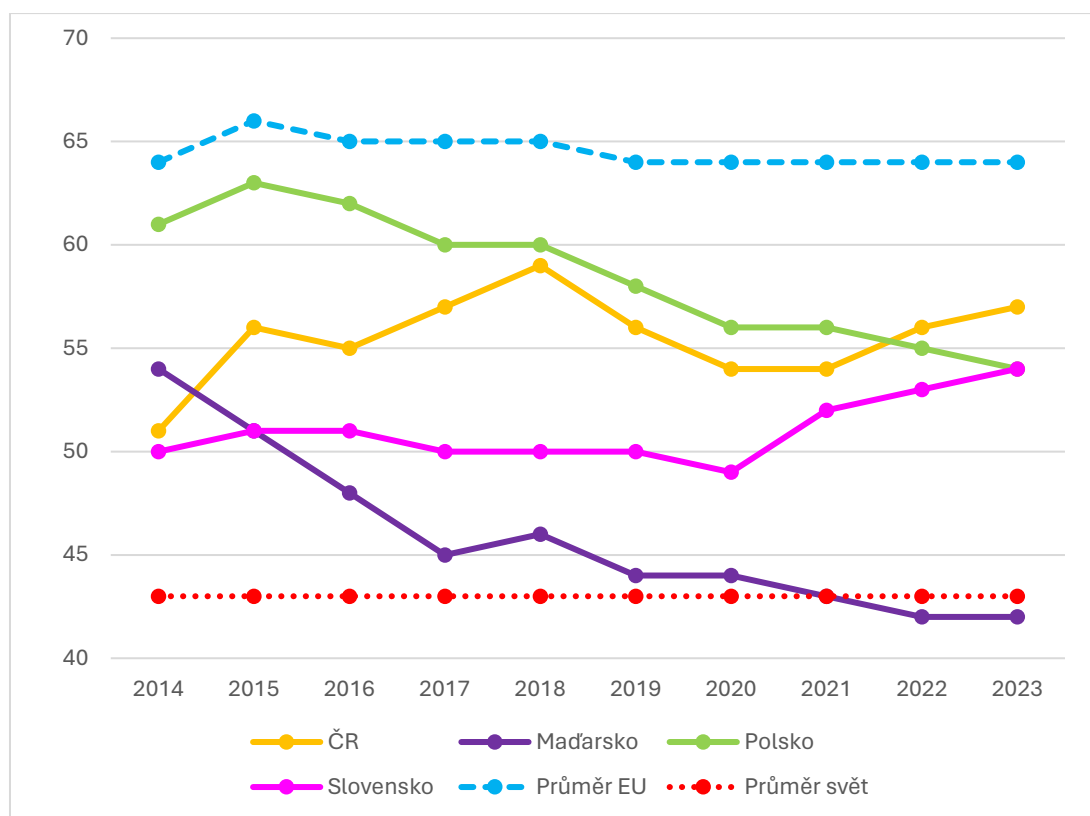
správě. ČR a Polsko se pohybují ve většině případů kolem průměr EU, což ukazuje na relativně lepší kontrolu korupce. Nejlepších výsledků je dosahováno v oblasti soudnictví, armády a policie. Zatímco nedostatky v právním systému jsou v oblasti zákonodárství patrné a tento výsledek naznačuje potřebu zaměřit se na vnitřní integritu a etiku při tvorbě opatření proti korupci.

Jako každá z vyjmenovaných metod i index Rule of Law má omezení. Jedním z nich je, že index poskytuje jen obecný pohled na stav právního státu v daných zemích a nemusí zahrnout veškerý kontext nebo detaily, které brání komplexnímu pohledu na daný stát. Příkladem je, že hodnotí pouze pár ukazatelů u indexu absence korupce. Jak již bylo výše představeno korupce má mnoho podob a forem a vyskytuje se jak ve veřejném sektoru, tak v soukromém. Proto by mohly být absentovány některé aspekty, které by měly být poté zohledněny v boji proti korupci a také pro zhodnocení právního systému jako takového v dané zemi.

3.5. Index vnímání korupce (CPI)

I když jedna ze součástí indexu právního státu je absence korupce, nejvíce využívaným indexem, který se speciálně zaměřuje pouze na korupce a je vydáván nevládní světovou organizací Transparency International je index vnímání korupce. V následujícím grafu je zachycen trend vývoje indexu vnímání korupce od roku 2014 do roku 2023 pro státy Visegrádské skupiny a je zde zahrnut i průměr EU a světový průměr.

Obrázek 7 Vývoj indexu vnímání korupce (CPI) od roku 2014 do roku 2023 v zemích Visegrádské skupiny



Vlastní zpracování dle TI (2023)

Celkově se v popředí indexu udržují Dánsko (průměrně 89), Finsko (průměrně 87) a Švédsko (průměrně 85) v rámci EU. Naopak na konci škály se v posledních letech pravidelně umisťuje v rámci EU Rumunsko (průměrně 46), Bulharsko (43) a v práci sledované Maďarsko (46). Tyto země v minulých letech vystřídal Itálie a Řecko. Vývoj indexu ve sledovaných státech lze vidět také v následující tabulce.

Tabulka 24 Vývoj indexu vnímání korupce (CPI) od roku 2014 do roku 2023 v zemích Visegrádské skupiny

Rok	ČR	Maďarsko	Polsko	Slovensko	Průměr EU	Průměr svět
2014	51	54	61	50	64	43
2015	56	51	63	51	66	43
2016	55	48	62	51	65	43
2017	57	45	60	50	65	43
2018	59	46	60	50	65	43
2019	56	44	58	50	64	43
2020	54	44	56	49	64	43
2021	54	43	56	52	64	43
2022	56	42	55	53	64	43
2023	57	42	54	54	64	43

Vlastní zpracování dle TI (2023)

Vývoj indexu vnímání korupce ve vybraných zemích se drží mezi dvěma úrovněmi – světovým průměrem a průměrem EU. V roce 2021 Maďarsko dosáhlo hodnoty srovnatelné se světovým průměrem, avšak poté zaznamenalo pokles pod tento průměr. Do roku 2022 dosahovalo nejlepších výsledků Polsko. Nicméně od té doby došlo k obratu a dnes již nejlepší výsledky ze všech čtyř sledovaných zemí dosahuje ČR.

Výsledné pořadí sledovaných zemí v indexu vnímání korupce ve srovnání se složkou indexu Rule of Law absence korupce je stejné. Celkový index Rule of Law je používán jako jeden z 13 zdrojů pro výpočet indexu vnímání korupce. Zůstává však otázkou, jak silnou závislost mají index absence korupce a index vnímání korupce. Na danou otázku lze odpovědět pomocí statistické metody korelace mezi těmito indexy. Metoda by mohla poskytnout informace k porozumění jejich vztahu. Tento vztah bude vysvětlen v následující kapitole.

3.6. Deskripce korupční kauzy

Korupční kauzy mohou významně ovlivnit vnímání korupce ve společnosti. Když veřejnost zjistí o korupčních kauzách v rámci vládních institucí nebo politických stran, může to vést ke ztrátě důvěry v tyto instituce. Takové události mohou zvýšit nedůvěru veřejnosti v právní systém a spravedlnost. Pokud lidé mají pocit, že korupce zůstává nedostatečně potrestána, může to vést k pocitu bezmoci a nejistoty. Korupční kauzy také mohou zvýšit nespokojenost občanů se stávajícím politickým systémem a vládnoucími strukturami. Pokud

se zdá, že korupce je běžná a nekontrolovaná, může to vést k protestům a požadavkům na změny. Na druhou stranu mohou korupční kauzy vést k zvýšené transparentnosti a kontrole.

Při výběru korupční kauzy v ČR se objevil problém v nalezení takové kauzy, která by byla již podrobně prozkoumaná. Kdy by daný případ již prošel soudním procesem a výsledkem procesu by bylo potvrzení viny dotčeného subjektu. A zároveň se vyskytovalo velké množství kauz, kde bylo podáno odvolání, a dodnes nebylo opětovně rozhodnuto. Nakonec byla vybrána kauza, která nejvíce ovlivnila ČR a již byla vyřešena. Dotčený subjekt v této kauze byl pravomocně potrestán. Jednalo se o kauzu Davida Ratha.

David Rath, český politik a lékař, který působil v politice zejména jako člen České strany sociálně demokratické. (Reflex, 2019) Byl také dlouholetým poslancem a v letech 2003 až 2006 zastával post ministra zdravotnictví ČR. (Vláda ČR, 2005) Byl také hejtmanem Středočeského kraje. Rath byl obviněn z korupce a manipulace s veřejnými zakázkami hned v několika případech, včetně rekonstrukce zámku Buštěhrad a nákupu vybavení do kladenského domova pro seniory a středočeských nemocnic. Jeho kauza byla rozdělena do dvou větví.

V první části byl odsouzen k sedmiletému vězení, desetimilionové pokutě a zákazu činnosti. (Reflex, 2019) Dále také přišel i o 7 milionů, který po zadržení měl u sebe. Tresty mu byly uloženy za získání neoprávněných výhod při přidělování veřejných zakázek a poškození finančních zájmů EU. Konkrétně byl obviněn z manipulace s tendry na rekonstrukci Buštěhradského zámku. Ve druhé části kauzy, spojené s manipulacemi ve veřejných zakázkách na vybavení středočeských nemocnic, byl odsouzen k 8 letům vězení a pokutě ve výši 13 milionů korun. (Reflex, 2019) Práce se zaměří pouze na první větev této kauzy.

Kauza kolem Ratha získala veřejnou pozornost v květnu 2012, kdy byl zadržen policií při pokusu odejít se sedmi miliony korun skrytých v krabici vína. Nicméně, kořeny této kauzy sahají až do roku 2011, přesněji sedm měsíců před Rathovým zatčením policií. (14. 10. 2011) Tehdy na Nejvyšší státní zastupitelství přišel upozornit na připravovaný zmanipulovaný tendr na opravu Buštěhradského zámku bývalý policista a v této době již soukromý detektiv Libor Gregor. (Pokorný, 2022) Asi po týdnu po zatčení Ratha bylo jeho jméno zveřejněno. Tento počín upozornil na důležitost ochrany whistleblowerů.

11. listopadu 2011 povoluje soudce okresního soudu v Ústí nad Labem odposlech manželů Kottových, kteří byli Rathovými spolupracovníky. (Pokorný, 2022) Konkrétně

odposlechy byly umístěny v jejich domě v Hostivicích a v manželčině ředitelské kanceláři, která se nacházela v kladenské nemocnici.

Dne 14. května 2012 byl David Rath zatčen, když opouštěl domov manželů. (Pokorný, 2022) Při domovní prohlídce bylo nalezeno 34 milionů korun u manželů a dalších 8 milionů korun u Ratha doma. (Pokorný, 2022) Tyto peníze byly podezřelé z toho, že pocházely z úplatků, včetně zasahování do veřejné soutěže na nákup vybavení pro nemocnice v Kolíně, Kladně a Mladé Boleslavi. Před svým zatčením si Rath s manželi Kottovými stihli rozdělit 38 milionů korun, z nichž Rath obdržel 16 milionů. (Pokorný, 2022)

Po svém zatčení Rath rezignoval na funkci krajského zastupitele, spolu s tím i na pozici hejtmána a dále vystoupil také ze své strany. Poslaneckého mandátu se odmítl vzdát a ten mu zůstal až do konce srpna 2013, kdy byla rozpuštěna dolní komora z důvodu rezignace Petra Nečase. (Pokorný, 2022) Po zatčení byl Rath vzat do vazby a dne 4. června 2012 Poslanecká sněmovna vyslovila souhlas s jeho stíháním. Dne 7. září jedná sněmovna opětovně z důvodu rozšíření stíhání, kde předmětem stíhání kromě rekonstrukce zámku v Buštěhradě, jsou i zakázky ve středočeských nemocnicích.

27. srpna 2013 se začal případ projednávat před Krajským soudem v Praze, kdy všichni 3 hlavní pachatelé byly ještě ve vazbě. (Pokorný, 2022) O 16 měsíců později byla z vazby propuštěna Kateřina Kottová a následně po 2 dalších měsících i její manžel a Rath. (Pokorný, 2022) Okolo 2. ledna 2014 se Rath snažil všemožně zamezit odsouzení, a tak podával žaloby nejen na žalobce, ale také na samotného soudce Roberta Pacovského. Neúspěšně se zkoušel bránit svou poslaneckou imunitou či podjatostí soudce. Úspěšná byla pouze jedna, a to porušení jeho práv při prodlužování vazby. Za toto porušení dostal odškodnění ve výši 19 421 korun. (Pokorný, 2022) Spolu s Rathem a manželi Kottovými bylo obviněno dalších 10 lidí.

Dne 5. února 2015 se soudní přelíčení zdržovalo kvůli údajným zdravotním problémům, což vedlo k neobvyklému kroku soudce Roberta Pacovského, který rozhodl o vyloučení případu k samostatnému projednání. (Pokorný, 2022) V dubnu rozhodl soudce Pacovský o trestech pro prvních devět obžalovaných. Manželé Kottovi dostali nejvyšší trest, 7,5 roku vězení. (Pokorný, 2022) Ostatní obdrželi tresty v rozmezí od 3 do 5,5 roku. Spolupracující obviněná Salačová byla odsouzena k tříleté podmínce. Později v dubnu uvedl Rath, že měl nehodu na kole a není schopen účastnit se soudního procesu. Soud poté odročil jednání na dva týdny a nechal vypracovat lékařskou zprávu, která potvrdila, že není překážka pro pokračování procesu.

15. května 2015 změnil Rath svého zastupující advokáta za Michala Pacovského, který má příbuzenský vztah se soudem Robertem Pacovským. (Pokorný, 2022) Tento pokus byl následně rychle vyvrácen faxem, v kterém advokát odvolal podporu Rathovi. Dne 23. července 2015 byl vynesena rozsudek. David Rath byl odsouzen k 8,5 letům vězení a soud rozhodl o částečném propadnutí jeho majetku. Avšak toto propadnutí bylo nižšího rozsahu, než žádal žalobce Petr Jirát. Proti tomuto rozsudku se odvolali všichni odsouzení i sám státní zástupce Petr Jirát, a to vrchnímu soudu v Praze.

Až 17. října 2016 Vrchní soud v Praze, konkrétně soudce Pavel Zelenka, rozsudek ruší a vrací ho zpět na krajský úřad. (Pokorný, 2022) V odůvodnění uvádí, že klíčový důkaz, tedy odposlechy jsou pořízeny v rozporu s platným zákonem. 2. února 2017 tehdejší ministr spravedlnosti Robert Pelikán podává stížnost k Nejvyššímu soudu z důvodu porušení zákona a uvádí, že odposlechy byly v dalších 8 případech povolovány stejným způsobem. 7. června 2017 Nejvyšší soud potvrdil stížnost Pelikána a vrací případ zpět před Krajský soud v Praze. Proti rozhodnutí Nejvyššího soudu Rath podal stížnost. Dalším zdržením v procesu je podání námítky na podjatost proti soudci. Ta je sice zamítnuta, ale celý proces prodloužila o několik měsíců.

20. března 2018 se proces konečně dostává k závěrečným řečem, ale rozsudek zase nemůže být pravomocně vynesena kvůli podání další námítky, a to příslušnost daného soudu. Nejvyšší soud namítá, že nic nebrání vynesení verdiktu. (Pokorný, 2022) Dne 27. června 2018 soudce Pacovský vynáší rozsudek, kterým potvrzuje první rozsudek, který Rathovi ukládá 8,5 roku vězení. Rath se opět proti tomuto rozsudku odvolává. (Pokorný, 2022) Následně oznamuje svou kandidaturu do Senátu, kdyby byl zvolen, získal by opět imunitu. Nakonec Rath nepostupuje do druhého kola voleb.

Začátkem června 2019 Ústavní soud odmítá stížnost Ratha proti rozhodnutí Nejvyššího soudu ohledně odposlechů. (Pokorný, 2022) Poté se začíná projednávat odvolání proti rozhodnutí prvoinstančního soudu u Vrchního soudu v Praze. 26. června 2019 byl Rath uznán vinným. (Pokorný, 2022) Vrchní soud, ale snížil délku vazby na 7 let a stanovil pokutu na 10 miliónů korun.

7. 10. 2019 nastoupil Rath do výkonu trestu. Dne 11. lednu 2022 byl Rath propuštěn po uplynutí poloviny z jeho sedmiletého trestu. (Pokorný, 2022) O jeho propuštění rozhodl Krajský soud v Brně po odvolání státní zástupkyně, která nesouhlasila s propuštěním Ratha a napadla rozhodnutí městského soudu. (Pokorný, 2022)

Od doby zatčení uběhlo 7 let (2599 dnů), než byl vynesena rozsudek. Tento proces zdrželo několik odvolání, námitek a stížností. Během soudního procesu se pokusil David Rath získat imunitu, aby dál nemohl být stíhán. Na jednu stranu lze pozitivně hodnotit to, že byl Rath potrestán, i když zastával vlivné pozice. Na druhou stranu zdoluhavý proces a následný zkrácený trest neupevnil v občanech, že jsou korupční kauzy na vysoce postavených postech účinně a včas stíhány. Tomu nasvědčuje i výsledek v Eurobarometru pro ČR, kde občané odpovídali na otázku, zda souhlasí či nesouhlasí s tím, že případy korupce na nejvyšší úrovni nejsou v ČR dostatečně stíhány. Kdy od roku 2013 do roku 2023 souhlasilo v průměru s tvrzením 65 % dotazovaných občanů. Od roku 2013 došlo k poklesu o 7 % z 69 % na nynějších 62 %. Tento výsledek, ale nelze považovat za uspokojivý.

Dále byla narušena důvěra v oznamování korupce, protože bylo zveřejněno jméno soukromého detektiva, který na danou kauzu upozornil. Tato skutečnost ukázala problém s nahlašování korupce v takzvaném ochraně whistleblowerů. Kdy zákon, který dané upravuje, byl zveřejněn až v roce 2023. Jak již bylo představeno v úvodu této kapitoly za pomocí Eurobarometru, jedním ze tří nejčastějších důvodů pro neohlášení korupce je v rámci EU to, že tyto ohlašovatelé nemají účinnou ochranu.

4. Závislosti mezi sledovanými ukazateli

4.1. Metodika

V této kapitole budou použita data, která jsou zveřejňována EU na webových stránkách s názvem Eurostat. Zde byly vybrány data jako hrubý domácí produkt uvedený v běžných tržních cenách v milionech euro, celkové příjmy a výdaje jako procento hrubého domácího produktu. Dále byly vybrány výdaje, které jsou rozděleny mezinárodní klasifikace funkcí vlády, tedy jinak Classification of the Function of Government (COFOG). Konkrétně kategorie obrana, které zahrnuje výdaje na obranu státu, armádu, národní obranu a vojenské operace, a výdaje na ekonomické záležitosti, kam lze zařadit výdaje spojené s ekonomickým rozvojem, životním prostředím, energetikou, dopravou, komunikacemi a dalšími hospodářskými činnostmi.

Ze statistických metod je použita korelační analýza. Konkrétně je použit Spearmanův koeficient korelace jako typ neparametrického koeficientu, který není citlivý na odlehle hodnoty a není omezen normalitou dat. (Institut biostatistiky a analýz lékařské fakulty Masarykovy Univerzity, 2020) Místo toho, aby pracoval se samotnými hodnotami proměnných, využívá pouze jejich pořadí. Spearmanův koeficient hodnotí monotónní vztah, což znamená, jak dobře se proměnné korelují, aniž by se vyžadovalo, aby tento vztah byl lineární. (Institut biostatistiky a analýz lékařské fakulty Masarykovy Univerzity, 2020) Hodnoty byly zadány do programu Statistika, který dané korelační koeficienty vypočítal a pomocí p hodnoty na hladině významnosti 0,05 určil statisticky významné korelační vztahy.

4.2. Korelace mezi Indexem Rule of Law a indexem vnímání korupce

Korelace mezi celkovým indexem Rule of Law a indexem vnímání korupce bude podrobně zkoumána v rámci hypotézy 1, která předpokládá, že mezi dvěma ukazateli neexistuje žádná závislost a jsou na sobě nezávislé. Pro ověření hypotézy je nejprve nezbytné vypočítat korelační koeficient mezi dvěma proměnnými. Výsledné korelační koeficienty budou uvedeny v tabulce pro ČR, Maďarsko a Polsko a také pro evropský průměr. Kvůli nedostatku dostupných dat pro Slovensko bylo toto území vyňato z analýzy, stejně jako světový průměr, který vykazoval konstantní nezměněné hodnoty.

Obrázek 8 Korelace mezi indexem Rule of Law a indexem vnímání korupce (CPI) od roku 2014 do roku 2023

Země	Korelační koeficient	Síla korelace – podle Evanse	Druh korelace
Česká republika	0,42	střední korelace	kladná
Maďarsko	0,74	silná korelace	kladná
Polsko	-0,20	slabá korelace	záporná
Průměr EU	0,49	střední korelace	kladná

Vlastní zpracování dle WJP (2023a); TI (2023)

V tabulce jsou zaznamenány Spearmanovy korelační koeficienty pro všechny sledované oblasti. Velikost korelace mezi sledovanými koeficienty je dále interpretována podle Evansovy příručky. Polsko vykazuje jako jediné zápornou a slabou korelaci mezi uvedenými indexy. ČR spolu s evropským průměrem projevují střední kladnou korelaci, zatímco nejvyšší míra závislosti je pozorována u Maďarska. Při využití statistické metody pro stanovení významnosti porovnání p-hodnoty a standardně zvolené hladiny významnosti 5 % byly zjištěny signifikantní výsledky pouze pro Maďarsko. Ostatní výsledky nebyly na této úrovni významnosti statisticky signifikantní, což naznačuje, že pro tyto země nebyla nalezena statisticky významná korelace. Z toho vyplývá, že hypotézu č. 1 lze zamítnout pouze v případě Maďarska, což naznačuje existenci korelační závislosti mezi celkovým indexem Rule of Law a indexem vnímání korupce.

Zkoumaným vztahem je korelace mezi indexem vnímání korupce a jednou ze složek celkového indexu Rule of Law, konkrétně absencí korupce. Tento vztah bude vyjádřen v následující tabulce pomocí Spearmanova korelačního koeficientu. Hypotéza č. 2 je obdobná jako v předchozím případě, předpokládá, že index absence korupce a index vnímání korupce jsou navzájem nezávislé.

Tabulka 25 Korelace mezi indexem absence korupce a indexem vnímání korupce (CPI) od roku 2014 do roku 2023

Země	Korelační koeficient	Síla korelace – podle Evanse	Druh korelace
Česká republika	0,60	silná korelace	kladná
Maďarsko	0,99	velmi silná korelace	kladná
Polsko	0,94	velmi silná korelace	kladná
Průměr EU	0,85	velmi silná korelace	kladná

Vlastní zpracování dle WJP (2023a); TI (2023)

Indexy uvedené v předchozí tabulce vykazují vyšší hodnoty korelačního koeficientu, naznačující vyšší závislost mezi nimi. Podle Evansovy příručky dosahují indexy mezi sebou silné až velmi silné korelace. Při porovnání p hodnoty a hladiny významnosti (5 %) pro 3 ze 4 sledovaných oblastí se prokázala významná korelace. Tedy u Maďarska, Polska a EU lze zamítnout hypotézu a tvrdit, že mezi indexy existuje silná vzájemná závislost. Pouze u ČR nelze na hladině významnosti 0,05 tuto hypotézu zamítnout. Lze tedy podotknout, že index absence korupce je důležitým zdrojem pro vytváření indexu vnímání korupce.

4.3. Korelace mezi indexem vnímání korupce (CPI) a hrubým domácím produktem (HDP)

Dalším z faktorů, který by mohl mít vliv na vnímání korupce v dané zemi, je hrubý domácí produkt (HDP). Vysoká úroveň HDP může často naznačovat vyšší úroveň rozvoje, transparentnosti a institucionální stability, což by mohlo vést k nižšímu vnímání korupce. (OECD, 2015) Naopak, nižší HDP může být spojen s větší mírou korupce, protože chudší země často čelí větším sociálním, politickým a ekonomickým výzvám, které mohou zvýšit riziko korupce a snížit důvěru veřejnosti v instituce. (OECD, 2015)

Hypotézu č. 3 lze stanovit tak, že mezi indexem vnímání korupce a hrubým domácím produktem neexistuje žádná vzájemná závislost. Je použit hrubý domácí produkt uvedený v tržních běžných cenách v eurech.

Tabulka 26 Korelace mezi indexem vnímání korupce a hrubým domácím produktem od roku 2014 až do roku 2023

Země	Korelační koeficient	Síla korelace – podle Evanse	Druh korelace
Česká republika	0,28	slabá korelace	kladná
Maďarsko	-0,98	velmi silná korelace	záporná
Polsko	-0,93	velmi silná korelace	záporná
Slovensko	0,51	střední korelace	kladná
Průměr EU	-0,53	střední korelace	záporná

Vlastní zpracování podle TI (2023); Eurostat (2023b)

V tabulce jsou prezentovány korelační koeficienty pro jednotlivé sledované oblasti. Na hladině významnosti 0,05 jsou pozorovány významné záporné korelace v Maďarsku a Polsku, které jsou podle Evansovy příručky označeny jako velmi silné. Slovensko a ČR vykazují obě kladné korelace, avšak žádná z nich není významná na dané hladině významnosti. Stejně jako v Polsku a Maďarsku, i v rámci EU je zaznamenána záporná hodnota korelačního koeficientu, ovšem bez významnosti. Hypotéza je tudíž zamítnuta v případě Maďarska a Polska, což naznačuje, že s rostoucím HDP klesá vnímání korupce v dané zemi a naopak. Toto zjištění může naznačovat, že ekonomický růst může být spojen s menší mírou korupce nebo že vnímání korupce může ovlivňovat ekonomický vývoj.

4.4. Korelace mezi indexem vnímání korupce (CPI) a položkami státního rozpočtu

Poslední faktory, kterými se tato práce bude zabývat, jsou položky státního rozpočtu: celkové příjmy, celkové výdaje, výdaje na obranu, výdaje na ekonomické záležitosti a vládní dluh. Cílem je identifikovat korelační závislosti mezi danými položkami a indexem vnímání korupce. Každá hypotéza stanovuje, že mezi jednotlivými položkami státního rozpočtu a indexem vnímání korupce neexistuje žádná vzájemná závislost.

Tabulka 27 Korelace mezi vybranými ukazateli a indexem vnímání korupce od roku 2014 do roku 2023

	Index CPI				
	ČR	Maďarsko	Polsko	Slovensko	EU
Celkové příjmy	0,14	0,93	-0,77	0,61	0,40
Celkové výdaje	-0,64	0,11	-0,71	0,26	-0,52
Výdaje na obranu	-0,01	-0,94	-0,30	0,11	-0,61
Výdaje na ekonomické záležitosti	-0,66	-0,47	-0,75	-0,09	-0,55
Vládní dluh	0,72	0,53	0,14	-0,02	0,52

Vlastní zpracování dle TI (2023); Eurostat (2023a)

Tabulka korelačních koeficientů používá položky vyjádřené vzhledem k HDP, aby bylo možné porovnat státy mezi sebou. Koeficienty významné na hladině 0,05 jsou zvýrazněny tučně. V případě Slovenska a EU nebyly zaznamenány na dané hladině významnosti žádné korelační vztahy mezi sledovanými ukazateli.

V ČR je pozorován pouze jeden signifikantní korelační vztah mezi indexem vnímání korupce a velikostí vládního dluhu, což může znamenat, že čím větší velikost vládního dluhu, tím větší index vnímání korupce. Tento výsledek může být interpretován tak, že pokud se veřejnost zaměřuje na obavy spojené s ekonomickou situací, jako je vysoký vládní dluh, může to snížit jejich vnímání korupce, protože mohou považovat otázky spojené s ekonomikou za důležitější než korupce. Tento vztah by se dále měl zkoumat a nalézt možnou příčinu tohoto vztahu.

V rámci Maďarska si lze všimnout dvou významných korelačních vztahů, a to mezi indexem vnímání korupce a celkovými příjmy nebo výdaji na obranu. U korelace mezi celkovými příjmy a CPI lze hypotézu zamítnout a konstatovat, že čím vyšší jsou příjmy do státního rozpočtu, tím vyšší je index vnímání korupce. To naznačuje, že veřejnost vnímá korupci jako menší, pokud jsou vyšší příjmy do státního rozpočtu. A v rámci druhého významného vztahu byla hypotéza také zamítnuta. Tento výsledek naznačuje, že čím menší výdaje na obranu tím vyšší index vnímání korupce bude. Ukazuje to, že veřejnost v Maďarsku vnímá korupci jako menší, pokud jsou vyšší příjmy do státního rozpočtu a nižší výdaje na obranu.

V případě Polska je zaznamenáno nejvíce signifikantních korelačních vztahů, a to u 3 položek státního rozpočtu: Celkové příjmy, celkové výdaje a výdaje na ekonomické záležitosti. U všech 3 vztahů vyšla záporná korelace, což znamená, že veřejnost bude vnímat

korupci vyšší, když jsou nižší celkové příjmy, celkové výdaje a výdaje na ekonomické záležitosti. Pokud je ekonomická situace země horší, což se projevuje nižšími celkovými příjmy, výdaji a investicemi do ekonomiky, veřejnost může vnímat korupci jako větší problém. To může být způsobeno rostoucí nejistotou a nedostatkem důvěry veřejnosti v politické a institucionální systémy. Tyto závěry mohou být důležité pro tvorbu politik a strategií zaměřených na boj proti korupci a zlepšení ekonomické stability.

5. Shrnutí

5.1. Česká republika před a během vstupu do EU

ČR před vstupem do EU musela splnit podmínky v oblasti protikorupční politiky. Před vstupem EU označila přístup ČR v oblasti protikorupční politiky jako jeden z hlavních institucionálních problémů. (Volejníková, 2007) Podmínky pro vstup poté vláda zahrnula do svého prvního vládního boje proti korupci na území ČR v roce 1999. Podmínkami pro vstup do EU v oblasti protikorupční politiky jsou stanoveny v tzv. *acquis*, což jsou veškeré právní předpisy a normy, které musela ČR přijmout a implementovat před vstupem do EU.

V době vstupu ČR do EU, tedy v roce 2004, již musely být tyto podmínky naplněny nebo s ohledem na jejich charakter byly plněny průběžně. Tuto situaci v době vstupu ČR do EU by mohla zmapovat SWOT analýza uvedena v následující tabulce. Tato analýza mapuje prostředí protikorupční politiky z pohledu vlády (v této době u moci vláda Vladimíra Špidla).

Tabulka 28 SWOT analýza v roce vstupu ČR do EU z pohledu vlády ČR

Silné stránky		Slabé stránky	
STRENGTHS		WEAKNESSES	
1	mezinárodní tlak	1	korupční kultura
2	spolupráce	2	nedostatečné vyšetřování a trestání
3	přijaté reformy	3	politický zájem
Příležitosti		Hrozby	
OPPORTUNITIES		THREATS	
1	zkušenosti	1	zneužití evropských fondů
2	spolupráce se zahraničními partnery a institucemi	2	absence politické vůle
3	finance z fondů	3	preferenze ekonomických cílů

Zdroj: Vlastní zpracování podle autora

Jednou ze silných stránek může být rostoucí mezinárodní tlak na ČR v této době, zejména právě od EU, směřující na neustálé zlepšování protikorupčních opatření. Tento tlak

je umocňován i možností sankcí ze strany EU. Další ze silných stránek při vstupu do EU je možnost spolupráce s evropskými institucemi a členskými státy, což umožňuje využít jejich zkušeností a postupů při uplatňování protikorupční politiky. Třetí silnou stránkou byly přijaté reformy před vstupem do EU, které umožnily nadále pokračovat s efektivní protikorupční politikou.

V roce 2004 lze zařadit mezi slabé stránky rozšířená korupční kultura, která tolerovala korupci a vytvářela přijatelné korupční klima, které napomáhalo k dalšímu šíření korupce v daném systému. Současně nedocházelo k dostatečnému vyšetřování korupce a následnému potrestání, což posilovalo dojem, že korupce je bez trestu a je tolerována ve společnosti. Tento postoj sdíleli i politici, kteří bránili změně současného stavu a přijetí silnějších protikorupčních opatření.

Jednou z příležitostí pro ČR bylo využití zkušeností a osvědčených postupů v boji proti korupci, které byly získány jak EU, tak ostatními členskými státy. Tato možnost byla spojená s potenciálem spolupráce s mezinárodními partnery a institucemi, což umožnilo využít zkušeností a postupů získaných od organizací zaměřených na korupci v širším kontextu. Dále bylo možné využít evropské fondy k financování projektů zaměřených na boj proti korupci.

Spojená s tím je také hrozba zneužití evropských fondů a potřeba účinně monitorovat jejich využití. Další překážkou mohla být nedostatečná politická vůle k prosazování protikorupčních opatření, což mělo za následek upřednostňování jiných cílů a zanedbávání cílů v protikorupčních strategiích.

Lze konstatovat, že při vstupu do EU v roce 2004 byla ČR konfrontována s výzvami a příležitostmi v oblasti protikorupční politiky. Mezinárodní tlak, zejména ze strany EU, poskytoval silný impulz k neustálému zlepšování protikorupčních opatření. Spolupráce s EU a dalšími členskými státy nabízela možnost využití jejich zkušeností a osvědčených postupů. Přijaté reformy před vstupem do EU poskytovaly solidní základ pro pokračování v efektivní protikorupční politice. Nicméně, rozšířená korupční kultura a nedostatečné vyšetřování a potrestání korupce představovaly významné překážky. Využití příležitostí spojených s mezinárodní spoluprací, financováním projektů z evropských fondů a účinným sledováním jejich využití mohlo přinést pozitivní posun v boji proti korupci. Avšak nedostatečná politická vůle a případné zneužití evropských fondů představovaly vážné hrozby, které by mohly zpomalit či oslabit úsilí v této oblasti.

5.2. Česká republika po vstupu do EU

Dopady vstupu ČR do EU by měly být patrné na indexu vnímání korupce. Jak se vstup do EU promítl do indexu vnímání korupce lze vidět v následující tabulce.

Tabulka 29 Vývoj indexu vnímání korupce od roku 2003 do roku 2023 pro ČR

Rok	CPI
2003	3,9
2004	4,2
2005	4,3
2006	4,8
2007	5,2
2008	5,2
2009	4,9
2010	4,6
2011	4,4
2012	54
2013	57
2014	51
2015	56
2016	55
2017	57
2018	59
2019	56
2020	54
2021	54
2022	56
2023	57

Vlastní zpracování podle TI (2023)

Při pohledu na tabulku si lze všimnout odlišné škály pro hodnocení CPI. V roce 2012 byla změněna metodika a již nebyla používána škála od 1 do 10, ale od 1 do 100. Podle tabulky lze konstatovat, že vstup do EU se v indexu vnímání korupce mohl projevit až po určité době. Změny, které jsou přijímané, je potřeba následně veřejnosti vysvětlit a nadále implementovat do společnosti. Index se pomalu zvyšoval od roku 2003 přes rok vstupu do EU až do roku 2007. Tento nárůst byl o 33,33 % (o 1,3 bodů). V roce 2008 hodnota indexu stagnovala a od této doby klesala dolů. Tento pokles by mohl být vysvětlen finanční krizí, která trvala od konce roku 2008 až do roku 2012. (Bašná, 2023) V roce 2012 byla odhalena korupční kauza Davida Ratha a byla takzvaná dluhová krize. V roce 2013 byla podána demise vlády Petra Nečase. Od roku 2012 dochází k postupnému zlepšování situace až do roku 2018. Toto zlepšení bylo zapříčiněno nejenom postupným zotavováním z krizí, ale i právě zmíněná demise. Zhoršení po roce 2018

může představovat důsledky Babišovi vlády v podobě absence přijetí potřebných právních norem a dále také korupční kauzy v době jeho vlády. (Bašná, 2023) Po nástupu vlády Petra Fialy dochází k postupnému obnovování pozitivního trendu.

Podle indexu vnímání korupce lze konstatovat, že index reflektuje změny ve společnosti po nějaké určité časové prodlevě. Index je ovlivňován korupční situací ve společnosti, která ovlivňuje korupční kauzy, přijetí či nepřijetí norem ohledně korupce, forma sdělení médií ohledně korupce a jiné. Index, ale ovlivňuje i prostředí, ve kterém se jedinec vyskytuje nebo společnost ve které je. Proto měla na index vliv i finanční krize. U změn indexu je důležité hledat příčiny těchto změn, které ale nemusí být zcela vždy jednoznačné.

Vliv prostředí na index dokazuje i výsledek poklesu indexu v období trvání finanční krize. Tento vztah potvrzují i empirické studie, které zkoumají vztah mezi mírou růstu HDP a mírou korupce a ve většině případů ukazují na významnou a negativní závislost mezi nimi. (OECD, 2015) Tento vztah v rozmezí let 2014 až 2023 nelze prokázat na hladině významnosti 0,05 v českém prostředí. Proto byl nadále zkoumáno delší období, tedy období od roku 2003 do roku 2023. V tomto období již byla potvrzena závislost mezi výší HDP a indexem vnímání korupce. Na hladině významnosti 0,05 byla potvrzena kladná závislost, kdy korelační koeficient byl 0,77. Data naznačují, že existuje přímá korelace mezi HDP a indexem vnímání korupce: čím vyšší je HDP, tím vyšší je i index vnímání korupce, a naopak. Tento vztah vyžaduje detailnější zkoumání.

Dalším ukazatelem, který se ukázal jako významným již ve sledovaném období v rámci 4. kapitoly (2014-2023), byla výše vládního dluhu a její vliv na index vnímání korupce. Tento vztah se potvrdil na hladině významnosti 0,05. Čím větší vládní dluh v ČR, tím vyšší hodnota indexu vnímání korupce. Tento vztah by mohl naznačovat, že když poroste velikost vládního dluhu, tak se zvýší celkové výdaje na boj proti korupci anebo na výdaje spojené s neřešenou korupcí. Ale vztah mezi celkovými výdaji a indexem vnímání korupce není signifikantní. Nebo naopak čím vyšší korupce, tím menší příjmy do státního rozpočtu. Ani tento vztah, ale nebyl prokázán.

Silná korelace se také potvrdila u vztahu mezi indexem vnímání korupce a indexem Rule of Law. Z výsledku lze říci, že index Rule of Law je významným zdrojem pro index vnímání korupce. Tento vztah naznačuje, že index ovlivňují přijaté normy. V rámci 2. kapitoly byly zkoumány akční plány, které v sobě nové normy či reformy norem zahrnovaly. Podle

TI hlavním poklesem v době Babišovy vlády byly právě nepřijaté reformy a také korupční kauzy za doby jeho vlády.

Podle 2. kapitoly lze sestavit tabulky, které uvádějí počínání ohledně přijatých či nepřijatých norem za dobu Sobotkovy nebo Babišovy vlády. Přijetí či nepřijetí zákonů vztahujících se k protikorupční politice bylo vyňato z akčních plánů.

Tabulka 30 Porovnání přijatých norem mezi Sobotkovou vládou a vládou Babiše

Sobotkova vláda		Babišova vláda	
+	-	+	-
zákon o státní službě	zákon o státním zastupitelstvím	zákon o soudech a soudcích	novela zákona o svobodném přístupu k informacím
zákon o svobodném přístupu k informacím	zákon o Nejvyšším kontrolním úřadu		zákon o státním zastupitelstvím
zákon o zadávání veřejných zakázek	zákon o ochraně oznamovatelů		zákon o ochraně oznamovatelů
zákon o střetu zájmů	zákon o vnitřním řízení a kontrole ve veřejné správě		zákon o lobbování
zákon o sdružování v politických stranách a v politických hnutích			novela zákona o zadávání veřejných zakázek
			zákon o Nejvyšším kontrolním úřadu

Zdroj: Vlastní zpracování podle autora

V tabulkách jsou zahrnuty zákony nebo novely zákonů, které si daná vláda dala za cíl splnit. V porovnání těchto dvou vlád je patrné, že za Sobotkovy vlády bylo přijato více stěžejních zákonů vztahujících se k protikorupční politice. Jak již bylo nastíněno, index vnímání korupce v době vlády Andreje Babiše postupně klesal. Tento pokles byl vysvětlován nejenom kauzami spojenými s premiérem, ale také právě nepřijetím důležitých zákonů.

Úkoly, které v sobě zahrnovaly akční plány, jsou spíše plněny nátlakem mezinárodních institucí, než že by byl velký politický zájem takové zákony přijmout. Některé úkoly, které

se vyskytovaly v AP, byly následně splněny konstatováním, že není třeba danou oblast upravovat. V době Babišovy vlády zasáhla ČR pandemie Covid-19 a některé ze stanovených úkolů byly přesunuty do jiného období. Dá se tedy konstatovat, že i vnější faktory ovlivňují vládní protikorupční politiku.

Akční plány byly sestavovány podle vlád a vznikala takzvaná propast mezi dvěma vládami. Až mezi Babišovou vládou a vládou Petra Fialy tato propast byla podchycena a byl sestaven akční plán i pro rok 2022, tedy první rok Fialovy vlády. Tento počín byl první ze 7 vládních strategií. V následující tabulce jsou zachyceny vlády a jejich vládní koncepce v boji proti korupci.

Tabulka 31 Přehled vlád a jejich vládních protikorupčních dokumentů v ČR od roku 1999 do roku 2023

Vláda	Období	Protikorupční vládní dokument
Vláda Miloše Zemana	22.07.1998-12.07. 2002	Vládní strategie 1999-2006
Vláda Vladimíra Špidla	15.07.2002-04.08.2004	
Vláda Stanislava Grossa	04.08.2004-25.04.2005	
Vláda Jiřího Paroubka	25.04.2005-16.08.2006	Vládní strategie 2006-2011
První vláda Mirka Topolánka	04.09.2006-09.01.2007	
Druhá vláda Mirka Topolánka	09.01.2007-08.05.2009	
Vláda Jana Fischera	09.04.2009-13.07.2010	Vládní strategie 2011-2012
Vláda Petra Nečase	13.07.2010-10.07.2013	
Vláda Jiřího Rusnoka	10.07.2013-29.01.2014	Vládní strategie 2013-2014
Vláda Bohuslava Sobotky	29.01.2014-13.12.2017	Vládní strategie 2015-2017
První vláda Andreje Babiše	13.12.2017-27.06.2018	Vládní strategie 2018-2022
Druhá vláda Andreje Babiše	27.06.2018-17.12.2021	
Vláda Petra Fialy	17.12.2021-dodnes	Vládní strategie 2023-2026

Vlastní zpracování podle Vláda ČR (2024)

Vládní koncepce a akční plány byly každoročně sestavovány různě. Až od roku 2015 byly rozděleny do 4 prioritních oblastí: výkonná a nezávislá exekutiva, transparentnost a otevřený přístup k informacím, hospodárné nakládání s majetkem státu a rozvoj občanské společnosti.

5.3. Česká republika – aktuální stav

Po vládě Andreje Babiše nastoupila do funkce vláda Petra Fialy. Od tohoto momentu opět začal mít index rostoucí průběh, který ale nelze nazvat signifikantní. TI dané hodnotí spíše jako stagnující trend a tvrdí, že hodnoty indexu se mění v důsledku statistických odchylek. (TI ČR, 2023) Zhodnocení Fialovy vlády v podobě vyhodnocení akčního plánu na rok 2023 ještě není vyhotoveno, ale z dostupných informací je známo, že nabyt účinnosti jeden z hlavních protikorupčních zákonů, a to zákon o ochraně oznamovatele. Tento zákon byl ale přijat pod nátlakem EU. Vláda také schválila zákon o lobbingu, který musí ještě projít parlamentem. Podle zkušeností s vládou Babiše a Sobotky je tento krok zlomovým. Většina zákonů a novel skončila v parlamentu a nebyly dále přijaty a zůstaly tak k řešení pro další vládu. (TI ČR, 2023) Tento fakt dokazuje, že ČR má dlouhodobě dlouhé legislativní procesy a mnohdy nedostatečnou schopnost rychlého a efektivního rozhodování v legislativní oblasti.

Vláda dlouhodobě zanedbává zapojení veřejnosti do boje proti korupci a nedostatečně vysvětluje opatření navržená k potlačení tohoto jevu. (TI ČR, 2023) Absence politické vůle k dodržování volebních slibů ohledně korupce je patrná, protože vládní priority jsou zaměřeny spíše na jiné oblasti, které jsou více viditelné pro voliče. (TI ČR, 2023) Přesto veřejný průzkum Eurobarometru ukazuje, že občané považují korupci za rozsáhlý problém v ČR.

Občané v jiné otázce v rámci výzkumu veřejného mínění Eurobarometr byli dotazováni, na důvod, proč by nenahlásily korupci. Jednou z nejčastěji uváděných odpovědí bylo „*Obtížnost cokoli prokázat*“ (57 %) a „*Nahlášení by nemělo smysl, protože odpovědné osoby nebudou potrestány*“ (32 %). Výsledky dokazují, že občané nevěří v účinné potrestání nebo v prostředky, které by dokázaly odhalit nahlášenou korupci.

Podnikatelé také vyjádřili nedůvěru v náležité potrestání osob či podniků, které byly zadrženy. To dokládá výsledek veřejného mínění z Eurobarometru z roku 2023. Podle tohoto průzkumu si 70 % podnikatelů nemyslí, že by osoby zadržené za podplácení vysoce postavených úředníků byly řádně potrestány a 55 % si myslí, že ani osoby zadržené za drobnou korupci nejsou potrestány dostatečně. Na druhou stranu 60 % podnikatelů nevidí korupci jako hlavní problém v podnikání.

Výsledky indexu Rule of Law ukázaly nedostatečný právní rámec pro potírání a předcházení korupce v zákonodárné sféře. Tento index měří, zda úředníci odmítají vyžadovat nebo přijímat úplatky či jiné pobídky výměnou za politickou přízeň nebo příznivé hlasování o právních předpisech.

Na jev korupce ve vysoce postavených postech se také zaměřila skupina GRECO ve svém pátém hodnocení. *„Tato zpráva hodnotí účinnost rámce, který je v České republice nastaven pro prevenci korupce u osob ve vrcholných výkonných funkcích (předseda vlády, ministři, náměstci ministrů a jednotliví poradci ministrů, dále jen "OVVF") a příslušníků Policie ČR.“* (GRECO, 2024)

Doporučení, která obsahuje hodnotící zpráva, jsou zaměřena na zlepšení integrity a snížení rizik korupce ve vrcholných sférách české státní správy. Doporučení zahrnují úpravu pravidel pro nábor a povinností poradců ministrů, provádění testů integrity před jmenováním ministrů a dalších čelních funkcí, a pravidelné analýzy rizik souvisejících s integritou. (GRECO, 2024) Dále se doporučuje přijmout a zveřejnit kodex chování pro vrcholné funkcionáře a posílit povinnosti oznamovat střety zájmů a externí činnosti. Zároveň je nutné vytvořit účinné mechanismy podpory integrity ve vládě a posílit systém kontroly prohlášení o majetku a zájmů.

5.4. Budoucnost České republiky

Jaké možnosti má současná či budoucí vláda v boji proti korupci. Odpověď zahrnuje následující tabulka, která obsahuje SWOT analýzu. Tato analýza je zpracována z pohledu vlády. V době zpracování je ČR v EU již 20 let.

Tabulka 32 SWOT analýza po 20 letech v EU z pohledu vlády ČR

Silné stránky		Slabé stránky	
STRENGTHS		WEAKNESSES	
1	zákon o ochraně oznamovatele	1	zdlouhavé legislativní procesy
2	mezinárodní organizace	2	politický zájem
3	plánovaný zákon o lobbingu	3	střet zájmů
Příležitosti		Hrozby	
OPPORTUNITIES		THREATS	
1	finance z evropských fondů	1	změny vlády
2	digitalizace	2	neřešené korupční kauzy
3	komunikace s veřejností	3	sankce za nepřijetí závazků vůči EU

Zdroj: Vlastní zpracování podle autora

V tabulce lze vidět, jaké má v současné době ČR silné stránky. V roce 2023 začal platit zákon o ochraně oznamovatele, který je klíčový zákonem pro protikorupční politiku. Tento fakt dokazuje i výzkum v rámci veřejného mínění Eurobarometr, kde byli dotazováni občané, proč by korupci nenahlásili. 27 % z nich by korupci nenahlásilo z toho důvodu, že neexistuje účinná ochrana oznamovatele. Toto procento by mohlo kvůli platnosti zákona klesnout.

Další ze silných stránek zůstávají, jako v roce vstupu do EU, mezinárodní organizace, které dohlíží a hodnotí oblasti z pohledu protikorupční politiky. Jedna ze silných stránek je přijetí plánovaného zákona o lobbingu, který, jak již bylo uvedeno, musí ještě projít přes parlament.

Mezi slabé stránky lze na základě zhodnocení minulých vlád zařadit zdlouhavé legislativní procesy. V případě již zahrnutých úkolů ohledně změny legislativy do akčních plánů nejsou poté tyto úkoly z převážné části schváleny parlamentem. Necháávají se proto na další vládě a ta poté o daném jedná znovu a popřípadě může vyžadovat změnu návrhu a nedojde opětovně k přijetí zákona. S daným hlediskem souvisí i nedostatečný politický zájem na přijetí daných opatření. Politici jsou ovlivňováni současnou situací a více upřednostňují řešení jiných problémů, například válku na Ukrajině. Mezi slabé stránky také lze zařadit podle doporučení skupiny GRECO střet zájmů na vysoce postavených místech ve veřejné správě. Pozitivem

je zákon o střetu zájmů, ale stále existují nedostatky, které je nutné napravit na základě doporučení.

Pro současnou či budoucí vládu dále zůstává úkol zlepšit využití čerpání peněz z evropských fondů. Další z možností zlepšení je digitalizace veřejné správy a následná vyšší transparentní kontrola. Velký prostor pro změnu je také v účinné komunikaci s veřejností a upevňování důvěry ve státní instituce. Aby bylo docíleno vyššího počtu ohlášené korupce z důvodu důvěry ve státní instituce.

Jako hrozby zůstávají i přes navrhování akčních plánů i na povolební období změny vlád. Tato hrozba může vést k nepřijetí dané reformy. Hrozbou také zůstávají nedořešené korupční kauzy, které mohou zvyšovat nedůvěru ve společnosti. Hrozbou v současné době také zůstávají sankce za včasné nepřijetí zákona o ochraně oznamovatele. Tento stav by nadále mohl pokračovat i se zákonem o lobbingu, kdy se ČR zavázala přijmout ho do roku 2026.

Představená SWOT analýza by mohla poskytnout přehled příležitostí a hrozeb, kterým musí následující vláda věnovat pozornost. Situace se během sledovaných 20ti let měnila pomalu vzhledem k potřebě zlepšení situace ohledně korupce v ČR. Byly přijaty nové zákony a byly splněny některé úkoly v rámci akčních plánů jsou povětšinou plněny pod nátlakem mezinárodních organizací.

5. ZÁVĚR

Protikorupční politika v České republice má své teoretické základy, které jsou klíčové pro správné pochopení tohoto komplexního pojmu. Je důležité si uvědomit, že korupce není pouze synonymem pro úplatkářství, a pokud není správně vymezena, může dojít k nedostatečnému pochopení a přehlédnutí určitých forem a druhů korupce, které mohou být skryté. Pochopení různých forem korupce a jejich příčin je klíčové pro efektivní sestavení protikorupční politiky v daném státě. Tyto příčiny korupce mohou být různorodé a zahrnovat například nedostatečné transparentnosti, slabý právní systém nebo nedostatečné etické normy v různých sférách společnosti. Důležitost sestavování a implementace protikorupční politiky je zdůrazněna důsledky, které korupce má na ekonomický, politický a sociální život společnosti. Korupce může vést k nerovnováze v ekonomice, narušovat demokratické procesy a podkopávat důvěru ve veřejné instituce, což má za následek negativní dopady na celou společnost.

Cílem protikorupční politiky je vypracování protikorupční strategie, která obsahuje jak preventivní, tak represivní nástroje. Následnou protikorupční strategii se poté realizuje prostřednictvím různých aktérů na mezinárodní, národní či lokální úrovni. V České republice jsou od roku 1999 sestavovány Vládní programy boje proti korupci. Každoročně je sestavován akční plán obsahující úkoly dané vládou na jeden rok. Podle zhodnocení akčních plánů za vlád premiérů Sobotky a Babiše, lze podotknout, že úkoly vyžadující zapojení parlamentu nebyly naplněny a jsou ponechány k projednání pro další vlády. Klíčovou roli při prosazování přijetí určitých zákonů a norem v rámci boje proti korupci hraje tlak mezinárodní organizací. Legislativní procesy však nejsou ovlivňovány pouze snahou o prosazení protikorupčních opatření. Další faktory, jako je například politická rivalita nebo prioritizace jiných cílů nad cílem protikorupční politiky, mohou také vstupovat do hry.

Situace, která panuje ohledně korupce v České republice, poskytuje obraz úspěšnosti či neúspěšnosti zvolených protikorupčních opatření. Existuje několik metod, jak tuto situaci měřit. Jednou z nich je počet trestných protikorupčních činů registrovaných Policií ČR. Tato data poskytují objektivní informace o úspěšnosti boje s korupcí v zemi. Je však důležité si uvědomit, že počet registrovaných činů není přímým ukazatelem skutečného rozsahu korupce v dané zemi. Počet registrovaných činů je také ovlivněn ochotou nahlásit dané korupční jednání. Podle výsledků z Eurobarometru lze podotknout, že občané neohlašují korupci z důvodů obtížnosti cokoli prokázat, neúčinného potrestání či neúčinné ochrany oznamovatele.

Podle odpovědí občanů ČR lze konstatovat, že korupce je široce rozšířený problém, které je nutné řešit. Stejného názoru jsou také podnikatelé působící na území ČR. Podle výzkumů je zjištěno, že třetina podnikatelů vnímá korupci jako překážku při rozvíjení svých podnikatelských aktivit. Dále se občané i podnikatelé shodují v tom, že korupce není účinně trestána, což vytváří pocit beztrestnosti a podkopává důvěru ve spravedlnost a právní systém. Odpovědi v Eurobarometru jsou ale ovlivňovány současným děním a dalšími faktory, které nemusí být vždy zjevné.

Index Rule of Law poskytuje komplexní hodnocení různých prvků právního systému včetně korupce, a to jak na základě objektivních dat, tak výsledků veřejného mínění. Jedním z ukazatelů je index absence korupce, kdy ČR zaostává za evropským průměrem. Česká republika zaostává za evropským průměrem v indexu absence korupce, což je závažný signál, který by měl být brán v úvahu při tvorbě protikorupční strategie. Je důležité si všimnout, že tento index se skládá ze čtyř složek, z nichž jediná, která překračuje evropský průměr, je úroveň korupce v soudnictví. Ostatní složky, jako jsou úředníci ve výkonné moci, policii a armádě, a v zákonodárné sféře, nedosahují evropského průměru, přičemž úroveň korupce v zákonodárné sféře dokonce klesá pod světový průměr. Naznačuje to, že je nezbytné zaměřit se na zlepšení efektivity protikorupčních opatření v těchto oblastech, a to prostřednictvím komplexních strategií a opatření. Je však důležité si uvědomit, že index Rule of Law se zaměřuje převážně na právní aspekty a nejsou zde zahrnuté žádné další faktory, které mohou ovlivnit úroveň korupce v dané zemi.

Index vnímání korupce, který zahrnuje index Rule of Law jako jeden ze zdrojů, podle mnoha odborníků poskytuje nejucelenější perspektivu na situaci týkající se korupce. I přestože se index vnímání korupce v České republice v období 2014-2023 vyvíjel, nikdy nedosáhl evropského průměru. Existuje několik faktorů ovlivňujících tento index, a mezi ně patří i korupční kauzy a způsob, jakým jsou vyšetřovány. Pro ilustraci situace v oblasti korupčních kauz byla vybrána kauza, která značně ovlivnila českou společnost – kauza Davida Ratha. Během vyšetřování této kauzy se ukázala nedostatečná ochrana oznamovatele korupce a úmyslné zdržování soudního procesu.

Dalšími faktory, které mohou ovlivňovat index vnímání korupce, jsou HDP a položky státního rozpočtu. V období mezi lety 2014 až 2023 nebyl potvrzen žádný korelační vztah mezi indexem vnímání korupce a HDP. Stejně tak nebyl prokázán žádný korelační vztah mezi indexem vnímání korupce a celkovými příjmy ani výdaji. Jediný vztah, který byl pomocí korelačního koeficientu potvrzen, byl mezi indexem vnímání korupce a vládním dluhem.

V tomto případě byla prokázána pozitivní korelace. Tento vztah je však nutné dále zkoumat a prozkoumat, aby bylo možné lépe porozumět této závislosti. Bylo prokázáno na hladině významnosti 0,05, že index Rule of Law je významným zdrojem pro index vnímání korupce.

V závěrečné kapitole je provedena analýza situace týkající se protikorupční politiky v České republice v době vstupu do EU pomocí SWOT analýzy. Na konci této kapitoly byla uskutečněna analýza stavu po dvaceti letech od vstupu do EU, jejíž výsledky mohou sloužit jako užitečný podklad pro současnou či budoucí vládu. Jako současná silná stránka je identifikováno přijetí zákona o ochraně oznamovatele, který by měl mít pozitivní vliv na zvýšení počtu oznamovaných korupčních činů. Důležitost má také zavedení účinných právních mechanismů pro potrestání korupce. Mezi příležitostmi pro vlády patří digitalizace veřejné správy, která může vést k účinnější kontrole a prevenci korupce. Dále je důležité podporovat důvěru ve státní instituce prostřednictvím komunikace s veřejností a informováním o změnách a opatřeních.

Z výsledků této práce je možné nadále zkoumat korelace mezi HDP a indexem vnímání korupce. I když vztah mezi těmito dvěma faktory pro období mezi lety 2014 až 2023 nebyl potvrzen, potvrzení vztahu pro roky 2003 až 2023 naznačuje, že existuje určitá dynamika v jejich vztahu, která by mohla být předmětem dalšího výzkumu. Další možností pro další výzkum je provedení podrobnější analýzy prokázaných závislostí mezi vládním dluhem a indexem vnímání korupce. I když byla prokázána pozitivní korelace mezi těmito dvěma ukazateli, je stále zapotřebí hlouběji porozumět mechanismům, které ovlivňují tento vztah a zjistit, zda existují další proměnné, které by mohly hrát roli v této souvislosti.

Po zveřejnění zhodnocení akčních plánů protikorupční politiky za vlády Petra Fialy je možné provést srovnání s vládami premiérů Sobotky a Babiše. Tímto porovnáním lze zjistit, zda vláda dosahovala lepších výsledků v přijímání nových norem a plnění úkolů v oblasti protikorupční politiky. V případě, že úkoly nebyly splněny, je možné identifikovat důvody jejich neplnění a reflektovat tento problém do budoucích akčních plánů.

POUŽITÁ LITERATURA

- 1 ANDVIG, Jens and FJELDSTAD, Odd-Helge. *Corruption A Review of Contemporary Research*. 2001. 1. Chr. Michelsen Institute Development Studies and Human Rights.
- 2 BAŠNÁ, Kristýna; BUREŠ, Radim; FADRŇÝ, Dalibor a POSPÍŠILOVÁ, Jaroslava. *Korupce ve vybraných sektorech v České republice a možnosti jejího snížení*. 2023. Online. In: Ministerstvo spravedlnosti. S. 124. Dostupné z: https://www.soc.cas.cz/sites/default/files/publikace/korupce_ve_vybranych_sektorech_v_ceske_republice_a_moznosti_jejeho_snizeni.pdf. [cit. 2024-04-29].
- 3 ČESKÁ REPUBLIKA, 2014. Vládní koncepce boje s korupcí na léta 2015 až 2017. S. 13.
- 4 ČESKÁ REPUBLIKA, 2016. Zhodnocení plnění opatření uvedených v Akčním plánu boje s korupcí na rok 2015. S. 100.
- 5 ČESKÁ REPUBLIKA, 2017. Zhodnocení plnění opatření uvedených v Akčním plánu boje s korupcí na rok 2016. S. 126.
- 6 ČESKÁ REPUBLIKA, 2018. Zhodnocení plnění opatření uvedených v Akčním plánu boje s korupcí na rok 2017. S. 101.
- 7 ČESKÁ REPUBLIKA, 2019. Zhodnocení plnění opatření uvedených v Akčním plánu boje s korupcí na rok 2018. S. 82.
- 8 ČESKÁ REPUBLIKA, 2020. Zhodnocení plnění opatření uvedených v Akčním plánu boje s korupcí na rok 2019. S. 111.
- 9 ČESKÁ REPUBLIKA, 2021. Zhodnocení plnění opatření uvedených v Akčním plánu boje s korupcí na rok 2020. S. 98.
- 10 ČESKÁ REPUBLIKA, 2022. Zhodnocení plnění opatření uvedených v Akčním plánu boje proti korupci na roky 2021 a 2022. S. 95.
- 11 ČESKÁ REPUBLIKA, 2023. Vládní koncepce boje proti korupci na léta 2023 až 2026. S. 12.
- 12 ČTK. *Podmínky a pokuty. Petr Nečas a jeho manželka jsou vinní v kauze trafik*. 2023. Online. *Deník.cz*. Dostupné z: <https://www.denik.cz/krimi/petr-necas-jana-nagyova-trafiky-pro-poslance-20230613.html>. [cit. 2024-04-29].
- 13 DANČÁK, Břetislav, Vít HLOUŠEK a Vojtěch ŠIMÍČEK. *Korupce: projevy a potírání v České republice a Evropské unii*. Brno: Masarykova univerzita, Mezinárodní politologický ústav, 2006. Sborníky, sv. 28. ISBN 80-210-4062-9.

- 14 EU. *Corruption*. 2022a. Online. In: European Union. Dostupné z: <https://europa.eu/eurobarometer/surveys/detail/2658>. [cit. 2024-04-29].
- 15 EU. *Businesses attitudes towards corruption*. 2015. Online. In: European Union. Dostupné z: <https://europa.eu/eurobarometer/surveys/detail/2084>. [cit. 2024-04-29].
- 16 EU. *Businesses attitudes towards corruption*. 2017b. Online. In: European Union. Dostupné z: <https://europa.eu/eurobarometer/surveys/detail/2177>. [cit. 2024-04-29].
- 17 EU. *Businesses attitudes towards corruption*. 2019b. Online. In: European Union. Dostupné z: <https://europa.eu/eurobarometer/surveys/detail/2248>. [cit. 2024-04-29].
- 18 EU. *Businesses attitudes towards corruption*. 2022b. Online. In: European Union. Dostupné z: <https://europa.eu/eurobarometer/surveys/detail/2657>. [cit. 2024-04-29].
- 19 EU. *Businesses attitudes towards corruption*. 2023b. Online. In: European Union. Dostupné z: <https://europa.eu/eurobarometer/surveys/detail/2969>. [cit. 2024-04-29].
- 20 EU. *Citizens' attitudes towards corruption in the EU in 2023*. 2023a. Online. In: European Union. Dostupné z: <https://europa.eu/eurobarometer/surveys/detail/2968>. [cit. 2024-04-29].
- 21 EU. *Corruption*. 2017a. Online. In: European Union. Dostupné z: <https://europa.eu/eurobarometer/surveys/detail/2176>. [cit. 2024-04-29].
- 22 EU. *Corruption*. 2019a. Online. In: European Union. Dostupné z: <https://europa.eu/eurobarometer/surveys/detail/2247>. [cit. 2024-04-29].
- 23 EUROSTAT. *GDP and main components (output, expenditure and income)*. 2023b. Online. Eurostat. Dostupné z: https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/nama_10_gdp/default/table?lang=en&category=na10.nama10.nama_10_ma. [cit. 2024-04-29].
- 24 EUROSTAT. *Government revenue, expenditure and main aggregates*. 2023a. Online. Eurostat. Dostupné z: https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/gov_10a_main/default/table?lang=en&category=gov_gfs10.gov_10a. [cit. 2024-04-29].
- 25 GRECO. *Fifth evaluation round*. 2024. Online. In: *Group of States against Corruption*. Dostupné z: <https://rm.coe.int/grecoeval5rep-2022-7-final-eng-evaluation-report-czech-republic-public/1680aeb6aa>. [cit. 2024-04-29].
- 26 CHMELÍK, Jan a Zdeněk TOMICA. *Korupce a úplatkářství*. Praha: Linde Praha, 2011. ISBN 978-80-7201-853-6.
- 27 INSTITUT BIostatistiky a ANALÝZ Lékařské fakulty Masarykovy univerzity. *Spearmanův korelační koeficient*. 2020. Online.

- Dostupné z: <https://portal.matematickabiologie.cz/index.php?pg=aplikovana-analyza-klinickych-a-biologickych-dat--analyza-a-management-dat-pro-zdravotnicke-obory--zaklady-korelacni-analyzy--spearmanuv-korelacni-koeficient>. [cit. 2024-04-29].
- 28 MINISTERSTVO VNITRA. *Protikorupční program Policie ČR*. 2020. Dostupné také z: <https://www.policie.cz/soubor/protikorupcni-program-policie-cr-2020-pdf.aspx>.
- 29 MYINT. *Corruption: Causes, Consequences and cures*. Asia-Pacific Development Journal. 2000. Dostupné také z: https://scholar.google.cz/scholar_url?url=https://www.academia.edu/download/52629236/Corruption_Causes_consequences_and_cures20170415-29585-d567lo.pdf&hl=cs&sa=X&ei=xUIvZqz0L5SCy9YP29Cc0AY&scisig=AFWwaebySojWMT81V28BBt0cUuqP&oi=scholar.
- 30 NOSHADHA, Sam. *Analyze and prevention ways of the economic and political corruptions in engineering of developed states management systems and International Commercial Arbitration Courts as an effective mechanism of anti corruption to incentive foreign investors*. 2018. *Ukrainian Journal of International Law*. Dostupné také z: https://www.academia.edu/42240509/Analyze_and_prevention_ways_of_the_economic_and_political_corruptions_in_engineering_of_developed_states_management_systems_and_International_Commercial_Arbitration_Courts_as_an_effective_mechanism_of_anti_corruption_to_incentive_foreign_investors.
- 31 OECD. *Consequences of Corruption at the Sector Level and Implications for Economic Growth and Development*. 2015. *OECD Publishing*, Paris. ISBN 978-92-64-23078-1.
- 32 OPEN SOCIETY INSTITUTE. *Monitoring procesu vstupu do EU: Korupce a protikorupční politika v České republice*. 2002. Online. Dostupné z: https://www.opensocietyfoundations.org/uploads/796e8cea-7012-46cf-8bf3-7dc01b692877/euaccesscorruptionczechtrans_20020601_0.pdf. [cit. 2024-04-29].
- 33 POKORNÝ, Marek. *ČASOVÁ OSA: Miliony v krabici od vína, zatčení a nekonečné obstrukce. Zásadní momenty jedné z největších korupčních kauz v Česku*. 2022. Online. *Hospodářské noviny*. Dostupné z: <https://domaci.hn.cz/c1-66176850-miliony-v-krabici-od-vina-neuveritelne-vymluvy-u-soudu-a-nekonecne-zaverecne-reci-kauza-davida-ratha-strucne-a-prehledne>. [cit. 2024-04-29].

- 34 POLICIE ČR. *Statistické přehledy kriminality za rok 2022*. 2022b. Online. Policie České republiky. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/statisticke-prehledy-kriminality-za-rok-2022.aspx>. [cit. 2024-04-29].
- 35 POLICIE ČR. *Co je korupce*. 2011 Online. *Interní protikorupční program Ministerstva vnitra*. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/co-je-korupce.aspx>. [cit. 2024-04-29].
- 36 POLICIE ČR. *Statistické přehledy kriminality za rok 2014*. 2014. Online. In: Policie České republiky. Dostupné z: <https://www.policie.cz/soubor/12-celkova-kriminalita-za-obdobi-od-01-01-2014-do-31-12-2014.aspx>. [cit. 2024-04-29].
- 37 POLICIE ČR. *Statistické přehledy kriminality za rok 2015*. 2015. Online. In: Policie České republiky. Dostupné z: <https://www.policie.cz/soubor/statistiky-od-01-01-2015-do-31-12-2015-zip.aspx>. [cit. 2024-04-29].
- 38 POLICIE ČR. *Statistické přehledy kriminality za rok 2016*. 2016. Online. In: Policie České republiky. Dostupné z: <https://www.policie.cz/soubor/2016-12-prosinec-sest-01a-xlsx.aspx>. [cit. 2024-04-29].
- 39 POLICIE ČR. *Statistické přehledy kriminality za rok 2017*. 2017. Online. In: Policie České republiky. Dostupné z: <https://www.policie.cz/soubor/2017-12-prosinec-sest-01a-xlsx.aspx>. [cit. 2024-04-29].
- 40 POLICIE ČR. *Statistické přehledy kriminality za rok 2018*. 2018. Online. In: Policie České republiky. Dostupné z: <https://www.policie.cz/soubor/2018-12-prosinec-sest-01a-xlsx.aspx>. [cit. 2024-04-29].
- 41 POLICIE ČR. *Statistické přehledy kriminality za rok 2019*. 2019. Online. In: Policie České republiky. Dostupné z: <https://www.policie.cz/soubor/2019-12-prosinec-sest-01a-xlsx.aspx>. [cit. 2024-04-29].
- 42 POLICIE ČR. *Statistické přehledy kriminality za rok 2020*. 2020. Online. In: Policie České republiky. Dostupné z: <https://www.policie.cz/soubor/2020-12-prosinec-sest-01a-xlsx.aspx>. [cit. 2024-04-29].
- 43 POLICIE ČR. *Statistické přehledy kriminality za rok 2021*. 2021. Online. In: Policie České republiky. Dostupné z: <https://www.policie.cz/soubor/2021-12-prosinec-sest-01a-xlsx.aspx>. [cit. 2024-04-29].
- 44 POLICIE ČR. *Statistické přehledy kriminality za rok 2022*. 2022a. Online. In: Policie České republiky. Dostupné z: <https://www.policie.cz/soubor/2022-12-prosinec-sest-01a-xlsx.aspx>. [cit. 2024-04-29].

- 45 POLICIE ČR. *Statistické přehledy kriminality za rok 2023*. 2023. Online. In: Policie České republiky. Dostupné z: <https://www.policie.cz/soubor/2023-12-prosinec-sest-01-xlsx.aspx>. [cit. 2024-04-29].
- 46 RAJIVAN, Anuradha; GAMPAT, Ramesh; SARANGI, Niranjan a BORSATTI, Elena. *Challenging Corruption: Prioritising Social Services for Human Development*. 2009. ISBN 978 955 1416317.
- 47 REFLEX. *Krabice se sedmi miliony a stíhání dlouhé 2 702 dnů. David Rath nastoupil do vězení v Teplicích*. 2019. Online. *Reflex*. Dostupné z: <https://www.reflex.cz/clanek/zpravy/97820/krabice-se-sedmi-miliony-a-stihani-dlouhe-2-702-dnu-david-rath-nastoupil-do-vezeni-v-teplicich.html>. [cit. 2024-04-29].
- 48 RŮŽIČKA, Miroslav. *Ke stíhání korupce z pohledu státního zástupce*. 2006. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/soubor/korupce-sz-doc.aspx>
- 49 SAMPFORD, Charles, Arthur SHACKLOCK a Carmel CONNORS. *Measuring Corruption*. 2. Hampshire: Ashgate Publishing Limited, 2006. ISBN 0-7546-2405-6.
- 50 ŠTIČKA, Michal. *Korupce a protikorupční politika ve veřejné správě*. Praha: Transparency International Česká republika, 2008. ISBN 978-80-87123-04-1.
- 51 TI ČR. *Česká republika neudržela pozitivní trend, v žebříčku CPI se propadla o 10 míst*. 2017. Online. *Transparency International*. Dostupné z: <https://www.transparency.cz/cpi2016/>. [cit. 2024-04-29].
- 52 TI ČR. *Česká republika v aktuálním Indexu vnímání korupce mírně stoupla. Na průměr EU však stále ztrácíme, říká Transparency International*. 2019. Online. *Transparency International*. Dostupné z: <https://www.transparency.cz/cpi2018/>. [cit. 2024-04-29].
- 53 TI ČR. *Česko se díky prorůstající privatizaci veřejného zájmu propadá v Indexu vnímání korupce 2020. Průměr EU se nám vzdaluje*. 2021. Online. *Transparency International*. Dostupné z: <https://www.transparency.cz/cpi2020/>. [cit. 2024-04-29].
- 54 TI ČR. *Česko se v Indexu vnímání korupce 2019 propadlo o šest pozic. Potvrzuje se tak negativní trend privatizace veřejného zájmu*. 2020. Online. *Transparency International*. Dostupné z: <https://www.transparency.cz/cpi2019/>. [cit. 2024-04-29].
- 55 TI ČR. *Česko si stále neví rady s korupcí, ukazuje nejnovější Index vnímání korupce. Zastaví vláda Petra Fialy negativní trend?* 2022. Online. *Transparency International*. Dostupné z: <https://www.transparency.cz/cpi2021/>. [cit. 2024-04-29].

- 56 TI ČR. *Česko stále zaostává za průměrem EU, ukazuje Index vnímání korupce*. 2024 Online. *Transparency International*. Dostupné z: <https://www.transparency.cz/cpi2023/>. [cit. 2024-04-29].
- 57 TI ČR. *Česku chybí dlouhodobá strategie omezování korupce, odhaluje Index vnímání korupce. Odpovědnost nesou politici*. 2023. Online. *Transparency International*. Dostupné z: <https://www.transparency.cz/cpi2022/>. [cit. 2024-04-29].
- 58 TI ČR. *ČR získala v Indexu vnímání korupce za rok 2017 o dva body více než loni. Do evropského průměru má však stále daleko a čelí velkým rizikům*. 2017. Online. *Transparency International*. Dostupné z: <https://www.transparency.cz/cpi2017/>. [cit. 2024-04-29].
- 59 TI ČR. *Index vnímání korupce 2014*. 2014. Online. *Transparency International*. Dostupné z: <https://www.transparency.cz/cpi2014/>. [cit. 2024-04-29].
- 60 TI ČR. *Index vnímání korupce 2015*. 2015. Online. *Transparency International*. Dostupné z: <https://www.transparency.cz/cpi2015/>. [cit. 2024-04-29].
- 61 TI ČR. *Vláda Petra Fialy v poločase. Česku se stále nedaří efektivně omezovat korupci*. 2023. Online. *Transparency International*. Dostupné z: <https://www.transparency.cz/vlada-petra-fialy-v-polocase-cesku-se-stale-nedari-efektivne-omezovat-korupci/>. [cit. 2024-04-29].
- 62 TI. *Corruption perceptions index*. 2023. Online. In: *Transparency International*. Dostupné z: https://www.transparency.org/en/cpi/2023?gad_source=1&gclid=Cj0KCQjwir2xBhC_ARIsAMTXk85FDuEXZwGU_XBNyqTyQ0a-sZ2DzZ33Z2HV3U-moaVqWlfbm4F9K5IaAlgWEALw_wcB. [cit. 2024-04-29].
- 63 ÚŘAD VLÁDY ČESKÉ REPUBLIKY. *Východiska pro vytvoření protikorupčního strategického dokumentu České republiky pro období po roce 2017*. 2017. Online. *Vláda České republiky*. S. 77. Dostupné z: <https://vlada.gov.cz/assets/dokumenty/tiskove-zpravy/Vychodiska-pro-vytvoreni-protikorupcniho-strategickeho-dokumentu-Ceske-republiky-pro-obdobi-po-roce-2017.pdf>. [cit. 2024-04-29].
- 64 VLÁDA ČR. *MUDr. David Rath*. 2005. Online. In: *Vláda České republiky*. Dostupné z: <https://vlada.gov.cz/cz/clenove-vlady/historie-minulych-vlad/prehled-vlad-cr/1993-2007-cr/jiri-paroubek/mudr--david-rath-38369/>. [cit. 2024-04-29].

- 65 VLÁDA ČR. *Přehled vlád ČR*. 2024. Online. Vláda České republiky. Dostupné z: <https://vlada.gov.cz/cz/clenove-vlady/historie-minulych-vlad/prehled-vlad-cr/1993-2007-cr/>. [cit. 2024-04-29].
- 66 VLÁDA ČR. *RNDr. Petr Nečas*. 2014. Online. Vláda České republiky. Dostupné z: <https://vlada.gov.cz/cz/clenove-vlady/historie-minulych-vlad/prehled-vlad-cr/1993-2013-cr/petr-necas/rndr--petr-necas-74257/>. [cit. 2024-04-29].
- 67 VOLEJNÍKOVÁ, Jolana. *Korupce v ekonomické teorii a praxi*. [Praha]: Profess Consulting, c2007. Cesta k finanční svobodě. ISBN 978-80-7259-055-1.
- 68 WJP. *Rule of Law index*. 2023b. Online. In: *World Justice Project*. Dostupné z: https://worldjusticeproject.org/rule-of-law-index/?gad_source=1&gclid=Cj0KCQjwir2xBhC_ARIsAMTXk86YtGoBAKB5EXGz0wybCOey59RDHYoCeHHpBFgGcUAWksQCGe6NIWsaAnIJEALw_wcB. [cit. 2024-04-29].
- 69 WJP. *Methodology*. 2021. Online. In: *World Justice Project*. Dostupné z: https://worldjusticeproject.org/our-work/research-and-data/wjp-rule-law-index-2021/methodology?gad_source=1&gclid=Cj0KCQjwir2xBhC_ARIsAMTXk85mULhWF-LOjJnOaIR0aW2LoU6U8siet0I5KDBsZ5zVsnxOB3S9aIIaAkJcEALw_wcB. [cit. 2024-04-29].
- 70 WJP. *Rule of Law index*. 2023a. Online. Dostupné z: <https://worldjusticeproject.org/rule-of-law-index/factors/2023/Absence%20of%20Corruption/>. [cit. 2024-04-29].